

Η ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΖΩΝΗ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Σχολικό έτος 2003-2004

Υπεύθυνος φορέας: **Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος**
Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Γ΄ Κ.Π.Σ. της Ευρωπαϊκής Ένωσης
(75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους)

Ενέργεια 2.2.1.: «Αναμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και
εκπαιδευτικού υλικού στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια
εκπαίδευση»

Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.γ.: «Πειραματικά Προγράμματα Εκπαίδευσης»

Τίτλος Έργου: *«Διεύρυνση της Ευέλικτης Ζώνης στην Πρωτοβάθμια
Εκπαίδευση»*

Επιστημονικός υπεύθυνος έργου: **Γεώργιος Ν. Σκαλιάπας**
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ISBN: 960-407-166-1

Παραγωγή: Χρωμοτύπ Θεσσαλονίκης α.ε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Πρόλογος του Προέδρου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i>	5
<i>Εισαγωγικό Σημείωμα</i>	7
<i>Σχολεία που συμμετέχουν στο πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης</i>	8
3^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ «Η τέχνη στο νηπιαγωγείο μέσα από μια φωτογραφία: το μνημείο της μάχης της Πίνδου ανάγλυφη παράσταση του γλύπτη Χρήστου Καπράλου»	10
9^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΥΡΓΟΥ «Το βιβλίο και εμείς»	15
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΒΡΑΧΝΑΪΚΩΝ «Τα φυτά του τόπου μας»	19
2^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ «Ολυμπιακοί αγώνες»	23
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΝΤΑΛΟΦΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ «Στοματική υγιεινή»	26
6^Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΥΤΕΙΩΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ «Στοματική Υγιεινή»	28
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΜΟΡΙΑΝΩΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ «Γνωριμία με τα ζώα»	31
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΛΟΠΙΟΥ ΗΛΕΙΑΣ «Έργο τέχνης...»	33
49^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ «Παραμύθια, ιστορίες παιδικές και όχι μόνο...»	35
4^Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΥΑΜΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ «Τα φυτά της πατρίδας μας»	38
4^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ «Τα παραδοσιακά επαγγέλματα»	40
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΡΛΑΜΑ ΗΛΕΙΑΣ «Ένα ποτάμι ... μια ιστορία»	43
4^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΥΡΓΟΥ «Τουριστικός οδηγός του τόπου μου»	47
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΖΑΡΑΚΙΟΥ ΗΛΕΙΑΣ «Ωρα λογοτεχνίας»	49
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΒΑΣΙΛΑ ΗΛΕΙΑΣ «Το αμπέλι»	52
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ «Το νερό νεράκι»	56

2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ «Γνωρίζοντας συνανθρώπους μας με ειδικές ανάγκες»	59
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΥ ΑΧΑΪΑΣ «Ανθρώποι, τόποι, ιστορία, πολιτισμοί μέσα από ένα μεταναστευτικό οδοιπορικό»	65
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΠΑΤΡΩΝ «Κυκλοφορώ με ασφάλεια»	67
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΑΜΑΚΙΟΥ ΑΧΑΪΑΣ «Το Δημοτικό Σχολείο Καλαμακίου»	69
32^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ «Οι Ολυμπιακοί αγώνες άλλοτε και σήμερα»	72
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ ΑΧΑΪΑΣ «Το νόμισμα στη ζωή μας»	75
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ «Μορφές λαϊκής τέχνης»	77
3/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΖΗΡΙΑΣ ΑΧΑΪΑΣ «Ο Ποιητής της Ζήριας Γ. ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΑΣ»	80
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΙΓΙΟΥ «Ιστορία του Αιγίου» (τοπική Ιστορία)	83
21^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ «Σχολική εφημερίδα»	87
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ «Ρυθμός και παραδοσιακά τραγούδια»	91
3^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΚΡΑΤΑΣ ΑΧΑΪΑΣ «Το νερό στον τόπο μου»	93

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Υπ.Ε.Π.Θ., μέσω του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, με την εφαρμογή και την αξιολόγηση του καινοτόμου προγράμματος «Ευέλικτη Ζώνη» (Ε.Ζ.) σε σχολικές μονάδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, επιδιώκει την υιοθέτηση από τους εκπαιδευτικούς εναλλακτικών μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης. Σκοπός του προγράμματος είναι η σύνδεση της σχολικής γνώσης με την καθημερινή ζωή που θα συμβάλει στον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Το πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης βασίζεται στην αναδιάταξη του σχολικού χρόνου, ώστε να διατίθενται τουλάχιστον δύο ώρες από το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου για τη μελέτη θεμάτων, που παρουσιάζουν γενικότερο ενδιαφέρον, με διαδικασίες συλλογικής διερεύνησης. Παράλληλα η Ε.Ζ. δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή των καινοτομιών που εισάγουν το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών των γνωστικών αντικειμένων που διδάσκονται στο σημερινό σχολείο.

Στο πλαίσιο της δημοσιοποίησης-διάχυσης των αποτελεσμάτων του προγράμματος, πραγματοποιείται η παρούσα έκδοση, στην οποία δημοσιεύονται σχέδια εργασίας που εκπονήθηκαν από μαθητές/τριες σε συνεργασία με τους δασκάλους/ες τους κατά τη διάρκεια υλοποίησης του πιλοτικού προγράμματος. Η επιλογή του υλικού πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τους κατά τόπους σχολικούς συμβούλους, με τα μέλη των Τοπικών Επιτροπών Στήριξης και το μέλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου που ήταν υπεύθυνο στην αντίστοιχη διοικητική περιφέρεια. Το περιεχόμενο του περιοδικού αποτελεί ένα πρωτογενές εκπαιδευτικό υλικό, που θεωρούμε ότι μπορεί να δώσει αφορμή για ανάληψη παρόμοιων πρωτοβουλιών και από άλλα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Θα επιθυμούσαμε, τέλος, να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας σε όλους τους συντελεστές.

**Ο Πρόεδρος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

**Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ.**

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών επιχειρείται η κάθετη και οριζόντια διασύνδεση των εννοιών των διαφόρων γνωστικών αντικειμένων. Η κάθετη διασύνδεση χαρακτηρίζει το ενιαίο του προγράμματος και επιτυγχάνεται από τάξη σε τάξη και από βαθμίδα σε βαθμίδα εκπαίδευσης, ενώ η οριζόντια διασύνδεση χαρακτηρίζει το διαθεματικό χαρακτήρα του προγράμματος και επιτυγχάνεται μεταξύ των μαθημάτων της ίδιας τάξης.

Για να διευκολυνθεί η κατάκτηση της «ενοποιημένης» γνώσης απαιτείται η χρήση ενός συνόλου θεμελιωδών διαθεματικών εννοιών. Αυτές οι θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες, κλειδιά, χρησιμοποιούνται σαν όχημα οριζόντιας και κάθετης μεταφοράς και σύνθεσης των γνώσεων σ' ένα «εννοιολογικό οικοδόμημα» (Αλαχιώτης, 2003).

Ολοκληρωτική μετατόπιση του επίκεντρου της διδασκαλίας προς τη βάση της διαθεματικότητας έχουμε μόνο στην περίπτωση της Ευέλικτης Ζώνης.

Η Ευέλικτη Ζώνη είναι ένα πρόγραμμα που υλοποιείται σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα του ωρολογίου προγράμματος και στο οποίο ο εκπαιδευτικός συνδιαμορφώνει το πρόγραμμα σπουδών. Θεωρείται μια αξιόλογη καινοτομία του ΥΠ.Ε.Π.Θ. μέσω του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, γιατί δίνεται η ευκαιρία στο μαθητή (μέσα από την ανάπτυξη των σχεδίων εργασίας) να συμμετάσχει ενεργά στη διαδικασία της μάθησης, να εργαστεί συνεργατικά, να αυτενεργήσει και να αναπτύξει κριτική σκέψη.

Στο παρόν τεύχος του περιοδικού περιέχονται εργασίες των μαθητών που εκπονήθηκαν με μεγάλη επιτυχία, στο πλαίσιο της εφαρμογής του προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι όλες οι εργασίες που υποβλήθηκαν ήταν εξαιρετικά αξιόλογες, αλλά δεν υπήρχε δυνατότητα να δημοσιευτούν σε αυτό το τεύχος, εξαιτίας του περιορισμένου χώρου. Η επιλογή των εργασιών έγινε με κριτήρια γεωγραφικά, κατανομής και αναλογίας ανά περιφέρεια Σχολικού Συμβούλου.

Κύριο μέλημα της παρούσας έκδοσης ήταν από το ένα μέρος να αναδειχτεί το ποιοτικά εξαιρετικό έργο που επιτελείται στα σχολεία μας και από το άλλο μέρος να αποτελέσει έναν οδηγό, που θα διευκολύνει και θα εξοικειώσει εκπαιδευτικούς και μαθητές σ' αυτόν τον τρόπο εργασίας μέσα στην τάξη.

Τελειώνοντας θα ήθελα εκ μέρους όλων των Σχολικών Συμβούλων Π.Ε. της Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας να συγχαρώ θερμά τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές που εργάστηκαν με φαντασία και μεράκι για την εκπόνηση αυτών των σχεδίων εργασίας. Επίσης, να ευχαριστήσω θερμά τους υπευθύνους του Π.Ι. για το μεγάλο τους ενδιαφέρον, προκειμένου να εκδοθεί το παρόν περιοδικό.

Γιάννης Δ. Καραντζής

Προϊστάμενος Επιστημονικής- Παιδαγωγικής
Καθοδήγησης Π.Ε. Δυτικής Ελλάδας

**ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ
ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΖΩΝΗΣ**

ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ					
A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
1.	1 ^ο ΚΑΤΟΧΗΣ	24.	ΠΑΠΑΔΑΤΩΝ	47.	ΜΑΚΥΝΕΙΑΣ
2.	2 ^ο ΚΑΤΟΧΗΣ	25.	ΔΡΥΜΩΝΑ	48.	ΑΕΤΟΥ
3.	3 ^ο ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	26.	ΜΠΑΜΠΙΝΗΣ	49.	1 ^ο ΓΑΥΡΟΛΙΜΝΗΣ
4.	ΑΓΙΟΥ ΘΩΜΑ	27.	ΛΥΣΙΜΑΧΙΑΣ	50.	1 ^ο ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
5.	ΓΑΛΑΤΑ	28.	ΒΡΟΥΒΙΑΝΩΝ	51.	2 ^ο ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
6.	ΓΟΥΡΙΑΣ	29.	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	52.	6 ^ο ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
7.	ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ	30.	ΡΑΪΝΑΣ	53.	2 ^ο ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ
8.	ΚΑΤΩ ΑΜΠΕΛΙΩΝ	31.	ΠΑΝΤΑΝΑΣΣΑΣ	54.	2 ^ο ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ
9.	ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟΥ ΣΤΑΜΝΑΣ	32.	ΣΙΤΟΜΕΝΩΝ	55.	4 ^ο ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ
10.	ΛΕΣΙΝΙΟΥ	33.	ΜΑΜΟΥΛΑΔΑΣ	56.	5 ^ο ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ
11.	3 ^ο ΑΓΡΙΝΙΟΥ	34.	1 ^ο ΚΕΚΡΟΠΙΑΣ	57.	ΝΕΟ ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΥ
12.	12 ^ο ΑΓΡΙΝΙΟΥ	35.	ΠΑΛΙΑΜΠΕΛΩΝ	58.	ΑΜΟΡΙΑΝΩΝ
13.	ΠΕΝΤΑΚΟΡΦΟΥ	36.	ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ	59.	ΣΤΑΝΟΥ
14.	ΠΕΝΤΑΛΟΦΟΥ	37.	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	60.	ΘΕΡΜΟΥ
15.	ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ	38.	ΠΙΤΣΙΝΑΪΚΩΝ	61.	ΦΥΤΙΩΝ
16.	ΣΤΑΜΝΑΣ	39.	ΑΣΤΑΚΟΥ	62.	ΜΗΔΙΟΥ
17.	ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	40.	ΚΑΜΠΟΥ ΣΤΡΑΝΩΜΑΣ	63.	ΦΙΑΜΟΥ
18.	ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ	41.	ΚΛΕΠΑΣ	64.	ΜΥΤΙΚΑ
19.	ΜΑΧΑΙΡΑΣ	42.	ΘΥΡΡΕΙΟΥ	65.	ΑΡΧΟΝΤΟΧΩΡΙΟΥ
20.	ΠΑΛΑΙΟΜΑΝΙΝΑΣ	43.	ΒΑΡΝΑΚΑ	66.	ΓΑΒΑΛΟΥΣ
21.	ΚΑΤΩ ΜΑΚΡΥΝΟΥΣ	44.	ΤΡΥΦΟΥ	67.	ΠΛΑΓΙΑΣ
22.	ΧΡΥΣΟΒΙΤΣΑΣ	45.	ΣΚΑΛΑΣ		
23.	ΚΑΤΩ ΧΡΥΣΟΒΙΤΣΑΣ	46.	ΔΡΥΜΟΥ		
ΣΥΝΟΛΟ: 67 ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΑ					

ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ					
A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
1.	27 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	18.	ΔΑΦΝΗΣ	35.	Κ. ΚΑΣΤΡΙΤΣΙΟΥ
2.	49 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	19.	ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ	36.	ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ
3.	52 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	20.	ΕΡΥΜΑΝΘΕΙΑΣ	37.	ΛΙΜΝΟΧΩΡΙΟΥ
4.	59 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	21.	ΑΒΥΘΟΥ	38.	ΛΥΚΟΥΡΙΑΣ
5.	61 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	22.	ΛΟΥΣΙΚΩΝ	39.	ΝΙΦΟΡΕΪΚΩΝ
6.	69 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	23.	65 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	40.	2 ^ο ΠΑΡΑΛΙΑΣ
7.	ΠΕΙΡ. ΠΑΝ ΠΑΤΡΩΝ	24.	21 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	41.	ΣΑΡΑΒΑΛΙΟΥ
8.	1 ^ο ΑΙΓΙΟΥ	25.	32 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	42.	ΧΑΛΑΝΔΡΙΤΣΑΣ
9.	2 ^ο ΑΙΓΙΟΥ	26.	2 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	43.	ΧΑΪΚΑΛΙΟΥ
10.	3 ^ο ΑΙΓΙΟΥ	27.	11 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	44.	ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΥ
11.	4 ^ο ΑΙΓΙΟΥ	28.	ΚΑΛΑΜΑΚΙΟΥ	45.	ΣΚΙΑΔΑ
12.	6 ^ο ΑΙΓΙΟΥ	29.	ΚΑΛΙΘΕΑΣ	46.	ΤΕΜΕΝΗΣ
13.	7 ^ο ΑΙΓΙΟΥ	30.	ΖΗΡΙΑΣ	47.	ΦΑΡΡΩΝ
14.	9 ^ο ΑΙΓΙΟΥ	31.	ΕΛΙΚΗΣ	48.	ΡΙΟΛΟΥ
15.	ΑΙΓΩΝ	32.	ΙΣΩΜΑΤΟΣ		
16.	3 ^ο ΑΚΡΑΤΑΣ	33.	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ		
17.	ΑΝΩ ΑΛΙΣΣΟΥ	34.	3 ^ο Κ. ΑΧΑΪΑΣ		
ΣΥΝΟΛΟ: 48 ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΑ					

ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΙΑΣ					
A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
1.	ΦΛΟΚΑ	18.	ΚΑΠΕΛΕΤΟΥ	35.	ΡΑΧΩΝ
2.	ΛΑΜΠΕΙΑΣ	19.	ΑΓΙΑΣ ΜΑΥΡΑΣ	36.	ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ
3.	ΧΕΛΙΔΟΝΙΟΥ	20.	ΚΥΛΛΗΝΗΣ	37.	ΑΜΠΕΛΟΚΑΜΠΟΥ
4.	4 ^ο ΠΥΡΓΟΥ	21.	ΛΥΓΙΑΣ	38.	ΚΕΡΑΜΙΔΙΑΣ
5.	8 ^ο ΠΥΡΓΟΥ	22.	ΜΠΟΡΣΙΟΥ	39.	ΣΩΣΤΙ

6.	ΚΑΡΑΤΟΥΛΑ	23.	ΝΕΑΠΟΛΗΣ	40.	ΚΑΒΑΣΙΛΩΝ
7.	ΚΑΤΑΚΟΛΟΥ	24.	ΝΗΣΙΟΥ	41.	ΠΕΛΟΠΙΟΥ
8.	ΣΑΒΑΛΙΩΝ	25.	ΣΤΡΟΥΣΙΟΥ	42.	ΓΛΥΦΑΣ
9.	ΧΑΒΑΡΙΟΥ	26.	ΨΑΡΙΟΥ	43.	3 ^ο ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ
10.	2 ^ο ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ	27.	ΚΑΤΩ ΠΑΝΑΓΙΑΣ	44.	1 ^ο ΛΕΧΑΙΝΩΝ
11.	5 ^ο ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ	28.	ΚΑΣΤΡΟΥ	45.	ΒΑΡΔΑΣ
12.	6 ^ο ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ	29.	ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ	46.	ΜΑΝΩΛΑΔΑΣ
13.	ΔΑΦΝΗΣ	30.	1 ^ο ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ	47.	ΝΕΑΣ ΜΑΝΩΛΑΔΑΣ
14.	ΚΟΥΡΤΕΣΙΟΥ	31.	2 ^ο ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ		
15.	ΑΝΩ ΚΟΥΡΤΕΣΙΟΥ	32.	ΤΡΑΓΑΝΟΥ		
16.	ΑΡΕΤΗΣ	33.	ΣΑΜΙΚΟΥ		
17.	ΒΡΑΝΑ	34.	ΚΑΤΩ ΣΑΜΙΚΟΥ		
ΣΥΝΟΛΟ: 47 ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΑ					

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΖΩΝΗΣ

ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ					
A/A	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	A/A	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	A/A	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ
1.	1 ^ο ΚΑΤΟΧΗΣ	15.	2 ^ο ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΟΥ	29.	ΠΑΝΤΑΝΑΣΣΑΣ
2.	2 ^ο ΚΑΤΟΧΗΣ	16.	3 ^ο ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΟΥ	30.	ΘΕΡΜΟΥ
3.	1 ^ο ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ	17.	ΚΥΨΕΛΗΣ	31.	1 ^ο ΒΟΝΙΤΣΑΣ
4.	3 ^ο ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ	18.	ΡΙΒΙΟΥ	32.	2 ^ο ΒΟΝΙΤΣΑΣ
5.	ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	19.	ΧΡΥΣΟΒΙΤΣΑΣ ΞΗΡ/ΡΟΥ	33.	ΘΥΡΡΕΙΟΥ
6.	ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥΣ	20.	ΠΑΛΑΙΟΜΑΝΙΝΑΣ	34.	ΠΑΛΙΑΜΠΕΛΑ
7.	ΜΑΣΤΡΟΥ	21.	ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΟΥ	35.	ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ
8.	ΜΑΤΑΡΑΓΚΑΣ	22.	ΛΥΓΙΑΣ	36.	ΜΥΤΙΚΑ
9.	ΠΑΠΑΔΑΤΩΝ	23.	ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	37.	ΑΣΤΑΚΟΥ
10.	3 ^ο ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	24.	5 ^ο ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	38.	ΠΛΑΓΙΑΣ
11.	ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΛΥΒΙΩΝ	25.	6 ^ο ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	39.	ΑΝΑΛΗΨΗΣ
12.	17 ^ο ΑΓΡΙΝΙΟΥ	26.	7 ^ο ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	40.	ΠΑΠΑΔΑΤΟΥ ΞΗΡ/ΡΟΥ
13.	ΛΥΣΙΜΑΧΙΑΣ	27.	ΔΡΥΜΩΝΑΣ	41.	ΦΥΤΕΙΩΝ
14.	Ν. ΑΒΟΡΑΝΗΣ	28.	ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ		
ΣΥΝΟΛΟ: 41 ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ					

ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ					
A/A	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	A/A	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	A/A	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ
1.	7 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	10.	3 ^ο ΑΙΓΙΟΥ	19.	ΛΙΜΝΟΧΩΡΙΟΥ
2.	8 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	11.	9 ^ο ΑΙΓΙΟΥ	20.	ΜΑΥΡΟΜΑΝΔΗΛΑΣ
3.	28 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	12.	10 ^ο ΑΙΓΙΟΥ	21.	ΝΙΚΟΛΕΪΚΩΝ
4.	33 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	13.	ΔΡΕΠΑΝΟΥ	22.	ΝΙΦΟΡΕΪΚΩΝ
5.	45 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	14.	ΕΡΥΜΑΝΘΕΙΑΣ	23.	3 ^ο ΠΑΡΑΛΙΑΣ
6.	56 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	15.	2 ^ο Κ. ΑΧΑΪΑΣ	24.	ΣΕΛΙΑΝΙΤΙΚΩΝ
7.	59 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	16.	Κ. ΜΑΖΑΡΑΚΙΟΥ	25.	ΒΡΑΧΝΕΪΚΩΝ
8.	67 ^ο ΠΑΤΡΩΝ	17.	ΚΟΥΛΟΥΡΑΣ	26.	2/Θ 1 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΠΑΤΡΩΝ
9.	ΠΕΙΡ. ΠΑΝ. ΠΑΤΡΩΝ	18.	ΚΡΙΘΑΡΑΚΙΩΝ	27.	2/Θ 2 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΠΑΤΡΩΝ
				28.	1/Θ ΕΙΔΙΚΟ ΤΥΦΛΩΝ
ΣΥΝΟΛΟ: 28 ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ					

ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΙΑΣ					
A/A	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	A/A	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	A/A	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ
1.	ΜΥΡΤΙΑΣ	6.	ΡΟΥΠΑΚΙΟΥ	11.	ΤΡΑΓΑΝΟΥ
2.	9 ^ο ΠΥΡΓΟΥ	7.	1 ^ο ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ	12.	1 ^ο ΖΑΧΑΡΩΣ
3.	13 ^ο ΠΥΡΓΟΥ	8.	ΜΑΝΩΛΑΔΑΣ	13.	2 ^ο ΖΑΧΑΡΩΣ
4.	ΣΑΒΑΛΙΩΝ	9.	1 ^ο ΛΕΧΑΙΝΩΝ	14.	5 ^ο ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ
5.	ΚΑΡΑΔΑΜΑ	10.	ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ		
ΣΥΝΟΛΟ: 14 ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ					

**ΘΕΜΑ: «Η τέχνη στο νηπιαγωγείο μέσα από μια φωτογραφία: το μνημείο της μάχης της Πίνδου ανά-
γλυφη παράσταση του γλύπτη Χρήστου Καπράλου»
3^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Ειρήνη Ζαΐμη**

Πρόλογος

Το Νηπιαγωγείο μας συστεγάζεται με το 3^ο Δημοτικό Σχολείο Μεσολογγίου. Το σύνολο των νηπίων είναι 16 (5 προνήπια και 11 νήπια). Η αίθουσα είναι περίπου 90 τ.μ. και ο αύλειος χώρος είναι περίπου 500 τ.μ. κατάλλη-
λα διαμορφωμένος με πολλά δέντρα, λουλούδια και κιόσκια ξύλινα. Επίσης υπάρχουν παιχνίδια για την άθληση
και την ψυχαγωγία των νηπίων (τσουλήθρα, τραμπάλες, κάμπια κ.λ.π.).

Το Νηπιαγωγείο ανήκει στην 8^η Περιφέρεια Προσχολικής Αγωγής όπου σύμβουλος είναι η κα Δωροθέα
Κωταντούλα.

Το σχέδιο εργασίας εφαρμόστηκε τη χρονική περίοδο από 8/10/03 έως 28/10/03.

Εισαγωγή

Ο Χ. Καπράλος γεννήθηκε το 1909 στο Παναιτώλιο Αργινίου και απεβίωσε στις 20 Ιανουαρίου 1993 στην Αθήνα. Σπούδασε ζωγραφική στη Σχολή Καλών Τεχνών στην Αθήνα. Σπούδασε γλυπτική στο Παρίσι στις Ακαδημίες Grande Chaumiere και Colarossi με δάσκαλο τον Marcel Cimon. Μετά εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Το 1951 πήγε για πρώτη φορά στην Αίγινα και από τότε κάθε καλοκαίρι ζούσε και εργαζόταν εκεί. Αντιπροσώπευσε την Ελλάδα στη Biennale της Βενετίας. Τιμήθηκε με το GOTTFRIED – VON – HERDER – PREIS.

Έργα της πρώιμης φάσης της καλλιτεχνικής του δημιουργίας που το σκάλισε στα χρόνια 1952-1956 σε πωρόλιθο Αίγινας που φθάνει σε μήκος τα 40 μέτρα και ύψος 110 εκατοστά. Θέμα του είναι ο πόλεμος και η Ειρήνη, χωρίς ίχνος εθνικισμού και σωβινισμού.

Χρυσανθος Χρήστου Ακαδημαϊκός.

Το έργο διακοσμεί την είσοδο της Βουλής των Ελλήνων.

Πορεία προγράμματος

1η Φάση: Προβληματισμός – Επιλογή Θέματος

Την Τετάρτη 8 Οκτωβρίου 2003 η ομάδα (νηπιαγωγός, παιδιά) συζητά για τον πόλεμο του '40 και τις συνέ-
πειές του, έχοντας ως ερέθισμα το στρατιωτάκι που κρατά στα χέρια του, ο Στέλιος. Τα παιδιά αντιδρούν
υποστηρίζοντας ότι δε θέλουν τον πόλεμο και τα όπλα. Η νηπιαγωγός αναφέρει ότι ο πόλεμος του 1940 ήταν
αμυντικός και ότι οι Έλληνες έπρεπε να αντισταθούν στον εχθρό (Ιταλούς) που ήρθε να πάρει τη χώρα μας. Τους
λέει ότι πολλοί καλλιτέχνες εμπνεύστηκαν από αυτόν τον πόλεμο και δημιούργησαν σπουδαία έργα τέχνης. Την
επόμενη μέρα τους φέρνει τη φωτογραφία του Μνημείου της Μάχης της Πίνδου του Χ. Καπράλου.

Στόχοι

Γνωστικοί: Να εξοικειωθούν τα παιδιά με την έννοια της τέχνης. Να ενισχύσουν τη συλλογικότητα και
τη συνεργασία. Να μάθουν να παρατηρούν. Να κατακτήσουν αναγνωστικές έννοιες και τη γραφή μέσα από
αναδυόμενη ανάγνωση και γραφή. Να κατακτήσουν μαθηματικές έννοιες. Να αναπτύξουν την αισθητική τους.

Κοινωνικοί: Να συνεργαστούν μεταξύ τους, αλλά και με τους γονείς και μ' όσους έρθουν σ' επαφή. Να
μάθουν να εργάζονται με ομαδικότητα.

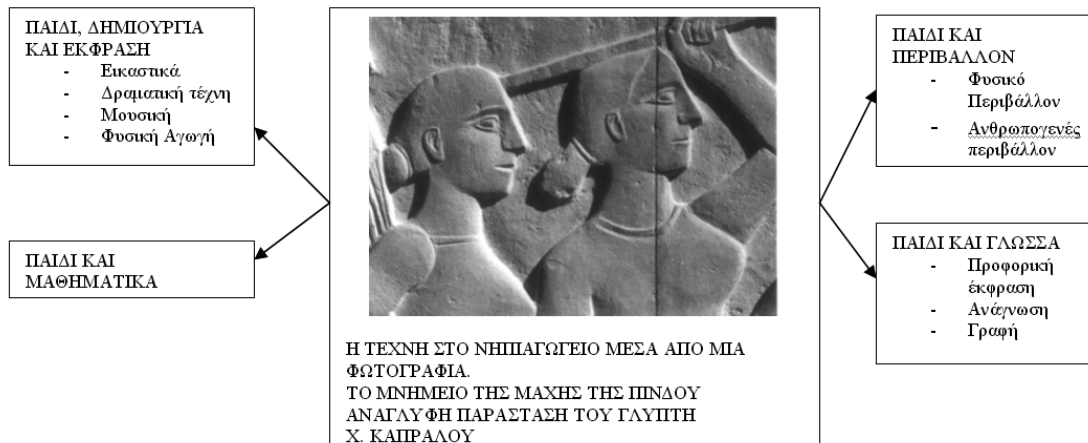
Συναισθηματικοί: Να αναπτύξουν το αυτοσυναίσθημα και την αυτοεκτίμηση. Να παίρνουν πρωτοβουλίες
και να ενεργούν φυσικά και αβίαστα.

2η Φάση: Προγραμματισμός δραστηριοτήτων

Σχεδιάζουμε ένα ιστόγραμμα Διεπιστημονικής Προσέγγισης καλύπτοντας τα γνωστικά αντικείμενα όπως
αναφέρονται στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Πρόγραμμα Σπουδών για το Νηπιαγωγείο (Δ.Ε.Π.Π.Σ.)

Παρατήρηση: Τη φωτογραφία την επεξεργαστήκαμε ενιαία και όχι τμηματικά όπως μπαίνει στα ιστογράμματα, λόγω έλλειψης χώρου.

ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

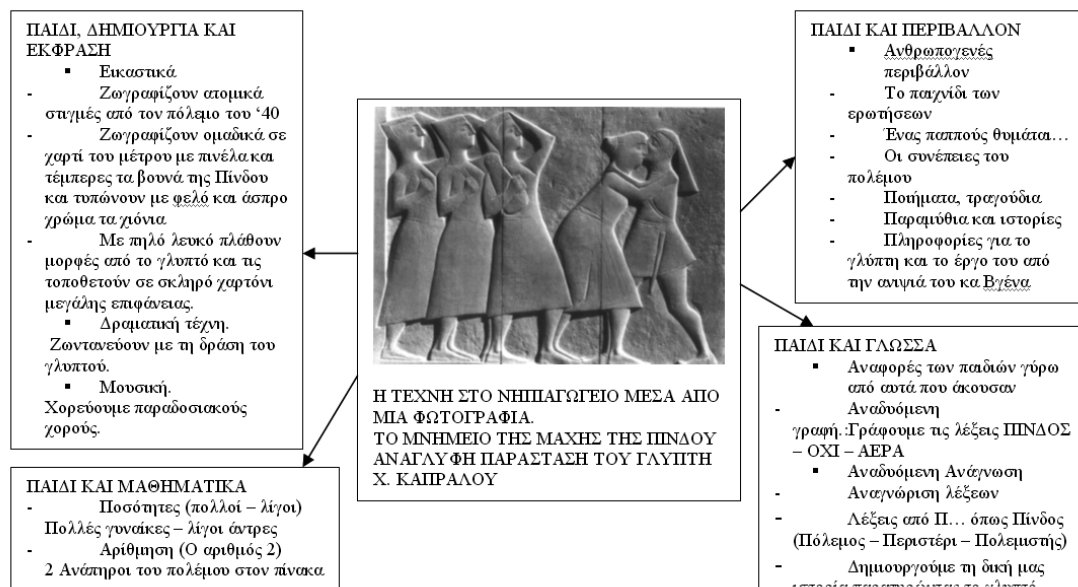

Επειδή η σκέψη των νηπίων στηρίζεται στα αντιληπτικά δεδομένα, οι δραστηριότητες συμπληρώνονται στην πορεία του προγράμματος από τα ενδιαφέροντα των παιδιών που αναδύονται και μετασχηματίζονται σε διδακτικές δραστηριότητες με την καθοδήγηση της νηπιαγωγού ως μέλος της ομάδας.

3η Φάση: Υλοποίηση δραστηριοτήτων

Τα παιδιά δουλεύουν κατά ομάδες και κατ' άτομα, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους.

Διεπιστημονική προσέγγιση

Παιδί και Περιβάλλον

- Το παιχνίδι των ερωτήσεων

Η νηπιαγωγός και τα παιδιά τοποθετούν σε μεγάλο γαλάζιο πανί τη φωτογραφία με το έργο του Χ. Καπράλου (τη φωτογραφία την έχει κάνει μεγέθυνση η νηπιαγωγός από βιβλίο με τα έργα του γλύπτη). Τα παιδιά παρατηρούν το έργο, συζητούν μεταξύ τους, παίζουν κάποια πρόσωπα του έργου. Παίζουμε το παιχνίδι των ερωτήσεων:

Τι βλέπετε στη φωτογραφία;

Πόσες γυναίκες ελληνίδες υπάρχουν και τι κάνουν;

Πόσοι άντρες φαντάροι υπάρχουν;
 Τι φοράνε οι ελληνίδες; Είναι χαρούμενες;
 Τι κουβαλάει μια γυναίκα;
 Πόσοι ανάπηροι, που πολέμησαν στα βουνά της Πίνδου υπάρχουν;
 - Ένας παππούς θυμάται...

Ένας παππούς, ο κος Γεώργιος Γυφτογιάννης, κάτοικος Μεσολογγίου, μπαίνει στην τάξη μας την ώρα που συζητάμε κοντά στο έργο. Μας αφηγείται τις προσωπικές του εμπειρίες, εκείνης της περιόδου όταν ήταν περίπου 15 ετών.

- Οι συνέπειες του πολέμου

Παρατηρούν στο έργο, τους δυο (2) ανάπηρους. Συζητάμε για τις δύσκολες συνθήκες (κρύο, χιόνι) κάτω από τις οποίες πολεμούσαν οι Έλληνες και για τις συνέπειες του πολέμου.

- Διαβάζουμε ποιήματα και παραμύθια (Σουρέλη Γαλάτεια, Σαν παραμύθι, Ανθολόγιο λογοτεχνικών κειμένων για το νηπιαγωγείο)

Ένας παππούς αφηγείται –σαν παραμύθι- στα παιδιά την ιστορία ενός γίγαντα και ενός νάνου που ο καθένας ζούσε στον τόπο του ήσυχα και κάθε πρωί χαιρετούσε ο ένας τον άλλον φωνάζοντας: «Γειά σου γείτονα». Ένα πρωί όμως ο γίγαντας φόρεσε ένα περίεργο καπέλο, μια περίεργη στολή και μεγάλες μπότες και παρουσιάστηκε στο νάνο αναγγέλοντάς του, ότι ήρθε να του πάρει το σπίτι. Ο μικρός νάνος τότε κρατώντας μια σφεντόνα του είπε: «Όχι, δεν παραδίνομαι»!

- Πληροφορίες για το γλύπτη και το έργο του. Η ανιψιά του γλύπτη κα Βγένα Καπράλου (κόρη του αδελφού του κου Σπύρου Καπράλου), που ζει μόνιμα στο Αγρίνιο και είναι και η ίδια ζωγράφος, μας επισκέπτεται στο νηπιαγωγείο και μας μιλά για το θείο της και το έργο του.

Παιδί και Γλώσσα

- Αναφορές των παιδιών γύρω απ' αυτά που άκουσαν ή βρήκαν από πληροφορίες (σε εγκυκλοπαίδειες, περιοδικά κ.λ.π.) για τον πόλεμο του '40

- Αναδυόμενη γραφή

Η νηπιαγωγός γράφει σε χαρτόνια λευκά, ίδιου μεγέθους τις λέξεις: ΠΙΝΔΟΣ – ΟΧΙ – ΑΕΡΑΣ

- Αναδυόμενη Ανάγνωση

• Τα παιδιά αναγνωρίζουν τις λέξεις στα λευκά χαρτόνια και τις διαβάζουν

• Λέξεις από Π... όπως Πίνδος

Τα παιδιά βρίσκουν λέξεις, που ν' αρχίζουν από το γράμμα Π

• Τι γινόταν στα βουνά της Πίνδου ανάμεσα στους Έλληνες και στους Ιταλούς (ΠΟΛΕΜΟΣ)

• Οι Έλληνες φαντάροι ήταν γενναίοι... (ΠΟΛΕΜΙΣΤΕΣ)

• Ποιο πουλί είναι το σύμβολο της ειρήνης; (ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ)

• Τα παιδιά φτιάχνουν τη δική τους ιστορία, παρατηρώντας τη φωτογραφία. Την αφηγούνται.

Παιδί και Μαθηματικά

- Ποσότητες (πολλοί – λίγοι)

Συγκρίνουμε τον αριθμό των γυναικών (πολλές) με τον αριθμό των αντρών (λίγοι) στη φωτογραφία

- Αρίθμηση (Ο αριθμός 2)

Τα παιδιά παρατηρούν ότι υπάρχουν δύο (2) ανάπηροι ήρωες στο έργο. Αναφερόμαστε στον αριθμό 2.

Παιδί, Δημιουργία και Έκφραση

• Εικαστικά

- Ζωγραφίζουν ατομικά σε χαρτιά Α4 στιγμές από τον πόλεμο του '40.

- Σε μπλε χαρτί του μέτρου, μεγάλης επιφάνειας ζωγραφίζουν με πινέλα και τέμπερες τα βουνά της Πίνδου. Στη συνέχεια τυπώνουν με φελούς και άσπρο χρώμα (τέμπερα) τα χιόνια.

- Φτιάχνουμε το γλυπτό. Φτιάχνουν τις μορφές πλάθοντας λευκό πηλό. Τις τοποθετούν σε σκληρό λευκό χαρτόνι, μεγάλης επιφάνειας.

• ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Ζωντανεύουμε τη δράση του γλυπτού, ακούγοντας το τραγούδι της Σ. Βέμπο «Παιδιά, της Ελλάδας παιδι-

ά...». Τα παιδιά επιλέγουν τους ρόλους που θέλουν.

• ΜΟΥΣΙΚΗ

Χορεύουμε ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς

Μέσα από τις δραστηριότητες της Διεπιστημονικής Προσέγγισης της φωτογραφίας (ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ), προκύπτουν οι θεματικές ενότητες: Επίσκεψη στον Κήπο των Ηρώων, Επίσκεψη στο σπίτι του Κ. Παλαμά, όμορφες πλατείες, στην Πινακοθήκη της πόλης μας, με τις οποίες προσεγγίζουμε το θέμα: «Η Τέχνη στο νηπιαγωγείο μέσα από μια φωτογραφία» και από άλλες πλευρές.

Διαθεματική προσέγγιση

Η προσέγγιση του θέματος και από άλλες πλευρές. Την κάθε ενότητα την προσεγγίσαμε διεπιστημονικά.

Ιστογράμμα θεμελιώδους έννοιας

Προκειμένου η προέκταση της θεματικής ενότητας «Η τέχνη μέσα από τη φωτογραφία του γλυπτού του Χ. Καπράλου» να γίνει συστηματική, αξιοποιήσαμε τη θεμελιώδη έννοια Πολιτισμός και σχεδιάζουμε το ιστογράμμα.

4η Φάση: Περάτωση – Αξιολόγηση

Γιορτή 28^{ης} Οκτωβρίου

Από το CD ακούγεται ένα απόσπασμα του Μακρυγιάννη («Ο Ελληνικός λαός»). Τα παιδιά στρώνουν στη μοκέτα ένα μεγάλο λευκό πανί, που όπως λένε είναι τα χιονισμένα βουνά της Πίνδου. Στο άκουσμα του τραγουδιού «Παιδιά, της Ελλάδας παιδιά...» (από τη Σοφία Βέμπο) μια ομάδα παιδιών γίνονται οι φαντάροι που φεύγουν για την Πίνδο, αποχαιρετώντας τις μανάδες τους. Μια δεύτερη ομάδα παιδιών στο άκουσμα κλασικής μουσικής ανεμίζει ένα μεγάλο γαλάζιο πανί και το τοποθετούν στην Πίνδο. Τρίτη ομάδα παιδιών ακούγοντας από την κασέτα της μεθόδου διδασκαλίας το τραγούδι «Σημαία», ανεμίζουν λευκά πανιά και τα τοποθετούν

πάνω στο γαλάζιο σχηματίζοντας την ελληνική σημαία. Εκεί πάνω στα βουνά της Πίνδου γύρω από την ελληνική σημαία συναντιούνται οι φαντάροι, οι μανάδες και οι ανάπηροι του πολέμου και τραγουδούν τραγούδια της νίκης και της ελευθερίας.

Αξιολόγηση

Οι ατομικές εργασίες στους φακέλους κάθε παιδιού, οι ομαδικές εργασίες, οι φωτογραφίες και όσα καταγράψαμε στην πορεία του προγράμματος αποδεικνύουν την εξέλιξη κάθε παιδιού και την επίτευξη των στόχων που θέσαμε στην αρχή του προγράμματος.

Βιβλιογραφία

1. ΓΙΑΛΟΥΡΑΚΗ Σ.,: Εισαγωγή στη Μουσειακή Αγωγή και η Τέχνη στην Εκπαίδευση, Προγράμματα εξ αποστάσεως, Περ. σύγχρονο Νηπιαγωγείο, 1ο Εκπαιδευτικό Πακέτο.
2. ΓΙΑΝΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ Α. και ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.,: Προαναγνωστικές Δεξιότητες – Μαθήματα με τα φωνήματα, εκδόσεις: Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών.
3. ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ.,: ΚΑΠΡΑΛΟΣ – CAPRALOS, Εκδόσεις Pronoli, Αθήνα 1996.
4. ΚΟΣΣΥΒΑΚΗ Φ.,: Κριτική επικοινωνιακή Διδασκαλία, εκδόσεις GUTENBERG, Παιδαγωγική σειρά, Αθήνα 1998.
5. ΛΕΟΝΤΗΣ Χ.,: CD, Καντάτα Ελευθερίας, Ρήγας-Σολωμός-Μακρυγιάννης, εκδόσεις Βουλή των Ελλήνων.
6. ΜΑΖΑΡΑΚΗ Δ, ΚΕΦΑΛΟΥ ΧΟΡΣΕ, ΔΗΜΗΤΡΑΤΟΥ Β.,: Μέθοδος διδασκαλίας τραγουδιών, Γύ-ρω γύ-ρω ό-λοι, ΟΕΔΒ Αθήνα.
7. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ.,: Επιμορφωτικό Σεμινάριο – Διάλογος για το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης, Πάτρα 2002.
8. ΠΑΝΤΑΖΗΣ Σ.,: Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών για το Νηπιαγωγείο, σημειώσεις εξομοίωσης 2003-04 Στοιχεία που αναφέρθηκαν στην ημερίδα που οργανώθηκε από τη ΣΧ 8ης Περ. Π.Α. για τις νηπιαγωγούς του νομού στη Νεάπολη Αιτωλοακαρνανίας 8-9-04.
ΚΟΣΣΥΒΑΚΗ Φ.,: Εισήγηση Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.).
ΚΩΤΑΝΤΟΥΛΑ Δ., ΖΑΪΜΗ ΕΙΡ.,: Παρουσία προγράμματος Οι Ολυμπιακοί Αγώνες στο Νηπιαγωγείο ως μέσο πραγμάτωσης ενός σχεδίου εργασίας στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.)
9. Στοιχεία που αναφέρθηκαν στο πρόγραμμα επιμόρφωσης νηπιαγωγών της Δ/σης του 1ου και 5ου Γραφείου Π.Ε. Ν. Αιτωλοακαρνανίας που συμμετέχουν στην Ε.Ζ. και οργανώθηκε από τη Σχ. Σύμβουλο 8ης Περ. Π.Α. στο Μεσολόγγι 16-1-04.
ΚΩΤΑΝΤΟΥΛΑ Δ.,: Η ευέλικτη ζώνη, θεωρητική προσέγγιση. ΖΑΪΜΗ ΕΙΡ.,: Σχέδιο Εργασίας, Το λιομάζωμα μέσα από έναν πίνακα.
10. ΤΑΦΑ Ε.,: Ανάγνωση και Γραφή στην προσχολική Εκπαίδευση εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2001.

ΘΕΜΑ: «Το βιβλίο και εμείς»
9^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΥΡΓΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Ρούμπου Σταθούλα

Προβληματισμός επιλογή θέματος.

Η ιδέα να ασχοληθούμε με το βιβλίο προέκυψε από τη διαπίστωσή μας ότι κάποια παιδιά του νηπιαγωγείου στην αυθόρμητη δραστηριοποίηση χρησιμοποιούσαν ελάχιστα τη γωνιά της βιβλιοθήκης. Αυτό έδειχνε ότι από το σπίτι δεν είχαν αναπτύξει καλές σχέσεις με το βιβλίο. Την αφορμή την έδωσε η εκδήλωση της κοπής της πρωτοχρονιάτικης πίτας όπου στο φλουρί του τυχερού αντιστοιχούσε σ' ένα βιβλίο μυθολογίας με τίτλο: «Οι θεοί του Ολύμπου».

Τα παιδιά ζήτησαν να διαβάσουμε το βιβλίο. Συζητήσαμε γι' αυτό και μας δόθηκε η ευκαιρία να συζητήσουμε για βιβλία - δώρα που πήραν στις γιορτές. Ζωγραφίσαμε για τα βιβλία μας – δώρα ή άλλα αγαπημένα μας βιβλία και αποφασίσαμε να ασχοληθούμε περισσότερο με αυτά.

Βασικές επιδιώξεις

- Με επικοινωνιακές και συμμετοχικές διαδικασίες να οδηγήσουμε τα νήπια σε μια σωστή συνάντηση επαφή με το βιβλίο και μέσα από αυτό να γνωρίσουν την πολλαπλή αξία του γραπτού λόγου και τα διαφορετικά του μηνύματα.
- Να εμπνεύσουμε την αγάπη για το διάβασμα και να καλλιεργήσουμε την υποχρέωση για τη φροντίδα των βιβλίων που μας ανήκουν.
- Να μάθουν τα νήπια να αναζητούν πληροφορίες και να συλλέγουν υλικά μέσα απ' την επαφή τους με τον κόσμο των ενηλίκων.
- Να καλλιεργήσουν τη φαντασία τους, και να την εκφράσουν δημιουργικά με διάφορους τρόπους: δημιουργώντας ιστορίες, παραμύθια, ζωγραφίζοντας, δραματοποιώντας.
- Να απαιτήσουν γνώσεις και δεξιότητες γύρω από το βιβλίο (είδη βιβλίων, εξέλιξη γραφής, γνωριμία με συγγραφείς κλπ).

Σχεδιασμός του σχεδίου εργασίας

Στον κύκλο συζητήσαμε με τα νήπια και ανταλλάξαμε απόψεις και πληροφορίες για τα βιβλία. Καταγράψαμε αρκετές απόψεις, γνώσεις και ερωτήματα που αναδύθηκαν.

Ενδεικτικά αναφέρουμε:

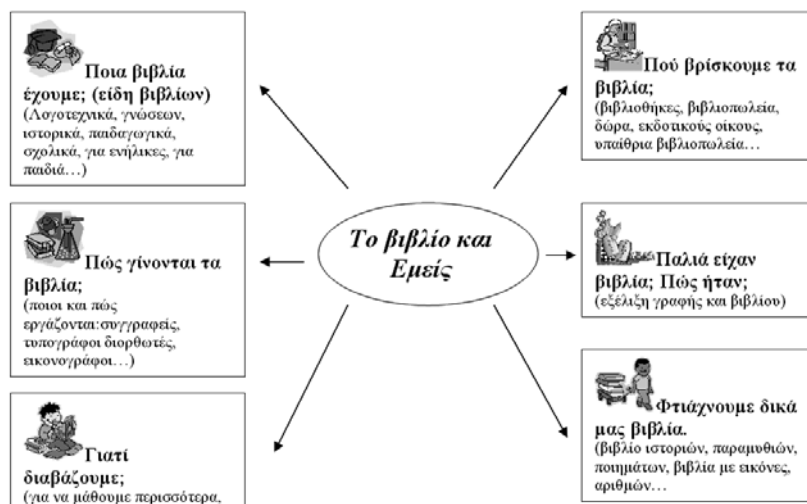
- Ποια βιβλία γνωρίζουμε;
- Τι γράφουν τα βιβλία;
- Αγοράζουμε βιβλία από το βιβλιοπωλείο, μας φέρνουν δώρα βιβλία, ποιος γράφει τα βιβλία;
- Δουλεύουν άλλοι άνθρωποι γι αυτά;
- Από τι είναι φτιαγμένα;
- Είχαν στα παλιά χρόνια βιβλία;
- Γιατί διαβάζουμε; κλπ

Ομαδοποιώντας τις απόψεις και τα ερωτήματα που αναδύθηκαν από τη συζήτηση φτιάξαμε ένα ιστόγραμμα που θα αποτελούσε το τι θα μάθουμε για τα βιβλία.

Στη συνέχεια μαζί με τα παιδιά σχεδιάσαμε τι μπορούμε να κάνουμε για να δώσουμε απαντήσεις στα ερωτήματά μας:

- Να ρωτήσουμε τους γονείς, τα αδέρφια μας,
- Να συγκεντρώσουμε στο νηπιαγωγείο διάφορα βιβλία, έντυπα, περιοδικά,
- Να επισκεφτούμε ένα βιβλιοπωλείο,
- Να επισκεφτούμε τη βιβλιοθήκη της πόλης μας,
- Να επισκεφτούμε ένα τυπογραφείο,
- Να ζωγραφίσουμε και να φτιάξουμε παραμύθια (σε βιβλία),
- Να συγκεντρώσουμε παροιμίες, συνταγές, ποιήματα κλπ. και να φτιάξουμε με αυτά βιβλία,
- Να φροντίσουμε τα σκισμένα βιβλία της βιβλιοθήκης μας,
- Να μάθουμε από βιβλία για την ιστορία του βιβλίου.

Στη φάση αυτή επιδιώξαμε τη συνεργασία των γονέων. Στο τέλος της εργασίας μας ημέρας τους καλέσαμε στην αίθουσα και εξηγήσαμε τι πρόκειται να κάνουμε. Ζητήσαμε τη βοήθειά τους (υλικά μέσα, βοήθεια σε εξόδους κλπ).

Η διεξαγωγή δραστηριοτήτων

Πρέπει να αναφέρουμε ότι δε χωρίσαμε εξαρχής τα παιδιά σε ομάδες για να αναλάβουν εργασία σύμφωνα με το ιστόγραμμα, επειδή θεωρήσαμε ότι αυτό είναι δύσκολο και εξαιτίας του αναπτυξιακού τους επιπέδου αλλά και επειδή από την πλευρά της οικογένειας κάποιοι παιδιών δεν θα υπήρχε ανταπόκριση για διάθεση υλικού, πληροφοριών κλπ. Αποφασίσαμε να συγκροτούμε ομάδες ανάλογα με την δραστηριότητα. Τα υλικά που έφεραν τα παιδιά (κυρίως βιβλία αλλά και αφίσες, εικόνες) τα ομαδοποιήσαμε στο νηπιαγωγείο ανάλογα με το περιεχόμενο.

Ένα από τα δικά μας βιβλία!

Τις επόμενες ημέρες αρχίσαμε να υλοποιούμε ότι είχαμε προσχεδιάσει. Ξεκινήσαμε από τα βιβλία που συγκεντρώσαμε. Παρατηρήσαμε εικόνες, διαβάσαμε τίτλους, μιλήσαμε για συγγραφείς και από τα στοιχεία αυτά προσπαθήσαμε να κάνουμε έναν πρώτο διαχωρισμό των βιβλίων ανάλογα με το περιεχόμενο (ποιήματα, παραμύθια, βιβλία γνώσεων, βιβλία για μεγάλους, μικρούς, σχολικά, περιοδικά κλπ).

Αποφασίσαμε επίσκεψη στην βιβλιοθήκη της πόλης μας. Έγινε η σχετική προετοιμασία των παιδιών και ζητήθηκε η βοήθεια κάποιων μητέρων για συνοδεία.

Στη βιβλιοθήκη τα παιδιά παρατήρησαν τα διάφορα τμήματά της. Τμήμα με βιβλία, λογοτεχνικά, παιδαγωγικά, λεξικά, εγκυκλοπαίδειες, ιστορικά, μουσικής, υπολογιστών, γεωγραφίας, μαθηματικών κλπ.

Τα νήπια εντυπωσιάστηκαν από τα ψηλά ράφια, τα πολλά βιβλία, τα μεγάλα σε όγκο βιβλία, γι' αυτό ρωτούσαν: τι λένε αυτά τα βιβλία, ποιος έγραψε αυτά τα μεγάλα βιβλία κλπ.

Έμαθαν από υπεύθυνο για το ρόλο και τη λειτουργία της βιβλιοθήκης. Στο τμήμα του παιδικού βιβλίου τα παιδιά αναγνώρισαν και γνωστά τους βιβλία και ρώτησαν αν μπορούν να δανειστούν. Είδαν τα βιβλία ταξινομημένα ανάλογα με το περιεχόμενο και κατανόησαν περισσότερο τη δική μας προσπάθεια για ταξινόμηση βιβλίων. Κάθισαν στο τραπέζι ανάγνωσης και ξεφύλλισαν βιβλία που τους άρεσαν και τέλος κατά ομάδες, όπως

είχε προγραμματιστεί, ζήτησαν να δανειστούν κάποια βιβλία συγκεκριμένων συγγραφέων, για τους οποίους είχαμε μιλήσει (Αντερσεν, Αίσωπο, σύγχρονους συγγραφείς).

Σε άλλη χρονική στιγμή επισκεφτήκαμε ένα βιβλιοπωλείο της πόλης μας. Παρατηρήσαμε ότι εκτός από τα βιβλία υπάρχουν και άλλα αντικείμενα (χαρτικά, σχολικά είδη).

Υποβλήθηκαν ερωτήσεις από τα νήπια:

- Τι άλλο πουλάει το βιβλιοπωλείο;
- Αγοράζουν οι άνθρωποι βιβλία;
- Είναι ακριβά τα βιβλία;
- Δείτε μας ένα βιβλίο μουσικής;
- Έχετε την Οδύσσεια σε εικόνες;

Βγάλαμε φωτογραφίες και μαγνητοφωνήσαμε τις συνομιλίες των παιδιών με τον υπάλληλο. Στο βιβλιοπωλείο αγοράσαμε βιβλία αλλά μας δώρισαν και κάποια.

Στα βιβλιοπωλεία της πόλης μας

Τα ράφια της βιβλιοθήκης μας αρχίζουν να γεμίζουν με τα δικά μας βιβλία!

Στην τάξη συζητήσαμε για το ρόλο της βιβλιοθήκης και του βιβλιοπωλείου. Στη βιβλιοθήκη δανειζόμαστε βιβλία, διαβάζουμε εκεί. Στο βιβλιοπωλείο αγοράζουμε.

Επισκεφτήκαμε ακόμη ένα τυπογραφείο και μας εξήγησαν πως γίνεται ένα βιβλίο, ποιοι άνθρωποι πρέπει να εργαστούν γι' αυτό (συγγραφέας, τυπογράφος, διορθωτής, εικονογράφος κλπ).

Μιλήσαμε για την εξέλιξη της γραφής και του βιβλίου. Εντυπωσιάστηκαν με τον τρόπο που έγραφαν στην αρχαία Ελλάδα (σε ξύλινες πλάκες αλειμμένες με κερί). Γνώρισαν κι έμαθαν για την περγαμηνή, τον πάπυρο, την ανακάλυψη του χαρτιού και της τυπογραφίας.

Ως υλικά και μέσα χρησιμοποιήσαμε παλιά βιβλία, σύγχρονα βιβλία γνώσεων με εικόνες για την εξέλιξη της γραφής, κείμενα σε πάπυρο (πτυχία).

• Άλλες δραστηριότητες για το βιβλίο κατά την διάρκεια ανάπτυξης του θέματος.

- Αποφασίσαμε να φτιάξουμε δικά μας βιβλία.
- Τα παιδιά, κατά ομάδες, συγκέντρωσαν ποιήματα, αινίγματα, παροιμίες, εικόνες και φτιάξαμε τα βιβλία: των ποιημάτων, συνταγών, αινιγμάτων, γλωσσικών παιχνιδιών (γλωσσοδέτες, συνθέτες λέξεις), παροιμιών.
- Ζωγράφισαν και με τις ζωγραφιές τους δημιούργησαν ιστορία. Συνδέσαμε τις ζωγραφιές και φτιάξαμε το δικό τους παραμύθι.
- Από κατεστραμμένα βιβλία έκοψαν εικόνες και από αυτές δημιούργησαν μικρές ιστορίες. Αυτές συνδέθηκαν και έγινε: «Το βιβλίο των εικονογραφημένων ιστοριών», «Το βιβλίο με τους αριθμούς», «Το βιβλίο με τα παιδιά του κόσμου»
- Δημιουργήσαμε χώρο στην αίθουσα (ράφι) και τοποθετήσαμε τα δικά μας βιβλία. Με τα υπάρχοντα βιβλία λειτούργησε δανειστική βιβλιοθήκη.
- Δανειστήκαμε πολλά βιβλία από τη βιβλιοθήκη, αγοράσαμε από το βιβλιοπωλείο, μας δώρισαν. Διαβάσαμε πολλά βιβλία (κυρίως λογοτεχνικά), μιλήσαμε και γνωρίσαμε πολλούς συγγραφείς παιδικών βιβλίων.
- Παιξαμε παιχνίδια γραπτού και προφορικού λόγου με τους τίτλους των βιβλίων (ξεχασμένης λέξης, ανασύνθεσης τίτλου ενός βιβλίου).
- Στο περιοδικό «Σύγχρονο Νηπιαγωγείο», βρήκαμε προτάσεις και ιδέες για παιχνίδια που σχετίζονται με τη γνωριμία του βιβλίου και παίξαμε και εμείς μερικά.

Ενδεικτικά αναφέρουμε:

- Ταξινόμηση βιβλίων.
- Από ποιο βιβλίο είναι παρμένες οι εικόνες;
- Τρέξτε να μου φέρετε...
- Ρίχνω το ζάρι και...
- Δημιουργήσαμε κατάλογο με τα αγαπημένα βιβλία των παιδιών.

- Κάθε παιδί ζωγράφισε το αγαπημένο του βιβλίο, έγραψε τον τίτλο και τα κρεμάσαμε στο σχολινάκι.
- Φτιάξαμε μεγάλες αφίσες, με τη βοήθεια συνταξιούχου συναδέλφου, που καλέσαμε στο νηπιαγωγείο, για να στολίσει με την αίθουσά μας. Γράψαμε κείμενα που προήλθαν από τα παιδιά.

Οι αφίσες μας

- Παίξαμε το παιχνίδι του κρυμμένου θησαυρού με βιβλία.
- Διαβάσαμε παραμύθι για το βιβλίο γνωστού μας συναδέλφου. Διαβάσαμε ποιηματάκια. «Το Σοφό Ποντίκι» του Δ. Μανθόπουλου άρεσε πάρα πολύ. Τέλος διαβάσαμε το κείμενο με τίτλο «Το Βιβλίο» της Ντόρα Γκάμπε που υπάρχει στο ανθολόγιο.
- Παρατήρησε με αντίγραφα πινάκων ζωγραφικής, επόνυμων ζωγράφων, με θέμα το διάβασμα και το βιβλίο. Το υλικό το πήραμε με φωτοτύπηση απ' το περιοδικό «Σύγχρονο Νηπιαγωγείο».
- Κλείσαμε το σχέδιο μας με τη δημιουργία απλού θεατρικού που θα γίνει στη γιορτή που θα κάνουμε με την ευκαιρία της ημέρας του παιδικού βιβλίου (2 Απριλίου) στο οποίο μυθοποιοί, συγγραφείς, ποιητές απ' την αρχαία Ελλάδα ως σήμερα εμφανίζονται και μας μιλούν για την εποχή τους.

• **Περάτωση του σχεδίου αξιολόγηση.**

Στον κύκλο συζητήσαμε αν πήραμε απαντήση στα ερωτήματά μας (αρχικό ιστόγραμμα). Περιγράψαμε την πορεία του σχεδίου εργασίας. Δημιουργήσαμε ένα δεύτερο ιστόγραμμα με τις γνώσεις που αποκτήσαμε. Τι μας άρεσε περισσότερο στην όλη διαδικασία, τι μας κούρασε. Στάσεις – συμπεριφορές. Καταγράψαμε με τα παιδιά το λεξιλόγιο που αποκτήθηκε: συγγραφέας, ποιητής, λογοτεχνία, εικονογραφημένο βιβλίο, τυπογραφία, πάπυρος, περγαμηνή βραβεία Νόμπελ κλπ.

Πιστεύουμε ότι δουλέψαμε αποτελεσματικά και σε επίπεδο ολόκληρου τμήματος και σε μικρές ομάδες. Καθ' όλη τη διάρκεια ανάπτυξης του σχεδίου υπήρξε ενδιαφέρον και ενθουσιασμός. Οι βασικές μας επιδιώξεις επιτεύχθηκαν σε μεγάλο βαθμό. Παρατηρήσαμε θετική αλλαγή στη συμπεριφορά αρκετών νηπίων απέναντι στο βιβλίο και στις δραστηριότητες στη γωνιά της βιβλιοθήκης.

Οι γονείς τέλος δέχθηκαν με ενθουσιασμό το όλο πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης και με χαρά συνεργάστηκαν μαζί μας για την υλοποίησή του.

ΘΕΜΑ: «Τα φυτά του τόπου μας»
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΒΡΑΧΝΑΪΚΩΝ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Διδάχον Ελένη, Ζούγλα Φανή, Καραπατάκη Ευαγγελία

Προβληματισμός 1η Φάση Δραστηριοτήτων.

Καταιγισμός ερωτήσεων από τα παιδιά με θέματα που τα ενδιαφέρουν, κατηγοριοποίηση των θεμάτων από τις Νηπιαγωγούς, συναποφασίζουμε μαζί με τα παιδιά ότι το θέμα που μας ενδιαφέρει είναι τα φυτά του τόπου μας. (25-2-2003)

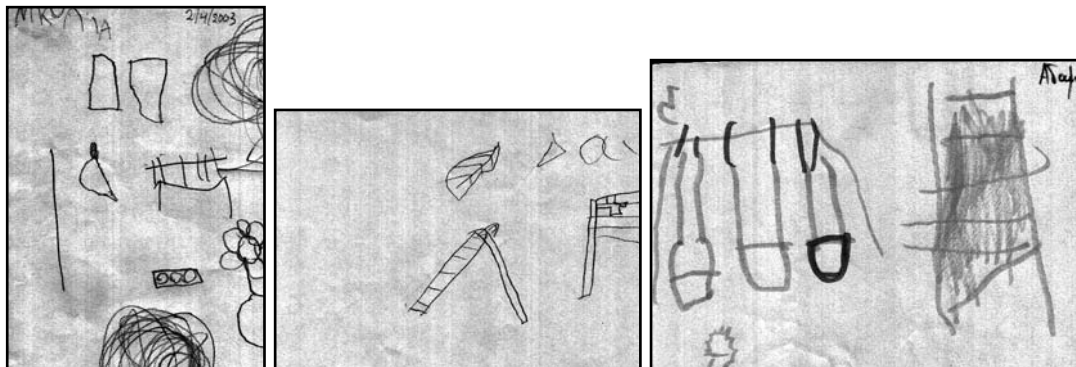
26-2-2003

Ξεκινάμε τις δραστηριότητές μας με το πολύ κοντινό μας περιβάλλον που είναι η αυλή μας. Σε κάθε τμήμα χωριστά τα παιδιά κάνουν τα εξής:

- Καταγράφουμε το αρχικό ιστόγραμμα με ότι τα παιδιά θυμούνται και υπαγορεύουν που αφορά τον κήπο και την αυλή μας.
- Ζωγραφίζει ο καθένας την αυλή όπως τη θυμάται.

- Συγκεντρώνουμε τις πρώτες ζωγραφιές, συζητάμε τυχόν ελλείψεις και συμφωνούμε με τα παιδιά να κάνουμε μια πιο συστηματική έρευνα στην αυλή μας.
- Πριν βγούμε έξω χωρίζομαστε σε τρεις ομάδες. (γλώσσα, αρίθμηση).
- Επιτόπου καταγραφή της αυλής, (ατομικά σημειωματάρια), επιστροφή στην τάξη.
- Κάθε ομάδα καταγράφει-ζωγραφίζει σε ομαδική εργασία τις εντυπώσεις της.
- Συμπληρώνουμε το αρχικό μας ιστόγραμμα με τις πληροφορίες που συλλέξαμε από την αυλή μας. Διακοπή του προγράμματος για άλλες δραστηριότητες.

2-4-2003

Επανασυνδεόμαστε με το θέμα μας και ορίζουμε τι ακριβώς θέλουμε να μάθουμε για τα φυτά του κήπου μας.

Αρχικό ερωτηματολόγιο

• Πόσα δέντρα έχουμε; • Να βρούμε βιβλία με το όνομά τους. • Ποιος φύτεψε τα φυτά; • Να φυτέψουμε, φακές, φασόλια. λουλούδια...	• Πώς φυτεύονται και μεγαλώνουν τα λουλούδια; • Να ρωτήσουμε τους γονείς αν ξέρουν κάποιο γεωργό ή κηπουρό ή άλλες πληροφορίες. • Τα χορτάρια φυτρώνουν μόνα τους.
---	--

Ανακοίνωση προς τους γονείς

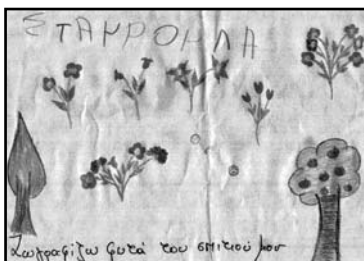
Δημιουργία αφίσσας- ανακοίνωσης από τα παιδιά προς τους γονείς με σκοπό να βοηθηθούν στην αναζήτησή τους.

Τέλος πρώτης φάσης.

2η Φάση δραστηριοτήτων:

15-4-2003 Φυτεύουμε σε γλάστρες διάφορα φυτά στην αυλή μας. Ορίζουμε το χρόνο ποτίσματος και τα παιδιά που θα ποτίζουν κάθε φορά, και περιμένουμε την εξέλιξη των φυτών μας κατά την διάρκεια των διακοπών του Πάσχα.

5-5-2003 Επιστροφή από τις διακοπές και παρατήρηση της ανάπτυξης των φυτών και σχόλια.

14-5-2003 Ζωγραφίζουμε τον κήπο του σπιτιού μας όπως τον θυμόμαστε. Ζητάμε από τα παιδιά να τον παρατηρήσουν στο σπίτι και να μας φέρουν ζωγραφιές με περισσότερες λεπτομέρειες. Τηλεφώνησε η μία Νηπιαγωγός με την κυρία Χρυσούλα, τη μαμά ενός παιδιού, η οποία δέχθηκε να μας φιλοξενήσει στον κήπο της.

15-5-2003 Επίσκεψη στον κήπο. Φοράμε κονκάρδες με τα ονόματά μας, παίρνουμε χαρτί και μολύβι για να σημειώνουμε, προετοιμάζουμε κάποιες ερωτήσεις, παρατηρούμε άλλους κήπους κατά τη διαδρομή (εγκαταλελειμμένους και περιποιημένους).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

• Πώς τα λένε τα λουλούδια που έχετε; • Κάθε πότε ποτίζετε τα λουλούδια; • Πού τα βρίσκετε τα λουλούδια ;	• Πώς φυτρώνουν; • Πόσο καιρό έχετε τον κήπο;
---	---

16-5-2003. Συγκεντρώνουμε τις ζωγραφιές από τους κήπους μας, τα παιδιά δίνουν πληροφορίες για τα φυτά του σπιτιού τους, για τα ονόματά τους και ότι άλλο γνωρίζουν γι' αυτά. Οι Νηπιαγωγοί παρουσιάζουν μέσα στην τάξη το φυτολόγιο, εξηγούν τη χρήση του και παροτρύνουν τα παιδιά να το γεμίσουν με φυτά.

19-5-2003 Τα παιδιά φέρνουν φυτά από το σπίτι τους, από την αυλή από την εκδρομή, και τα φυλάμε μέσα σε χοντρά βιβλία με σκοπό να γεμίσουμε το φυτολόγιο.

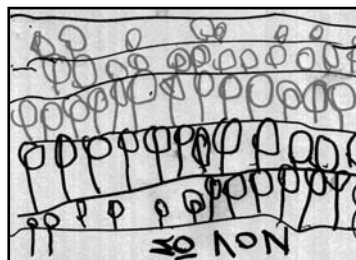
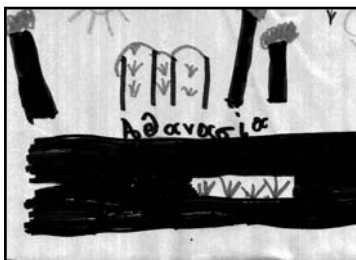

Προγραμματίζουμε επίσκεψη στο λαχανόκηπο, το θερμοκήπιο και τον υπαίθριο πάγκο πώλησης που υπάρχει στην περιοχή. Ζητάμε τηλεφωνικά την άδεια από τους ιδιοκτήτες και μας ορίζουν την επόμενη μέρα να κάνουμε την επίσκεψη. Ανακοινώνουμε την πρόθεσή μας στους γονείς και ζητάμε βοήθεια για να διασχίσουμε τον κεντρικό δρόμο και να μας συνοδέψουν στην επίσκεψη. Προετοιμάζουμε ερωτήσεις. Δεν ζωγραφίσαμε τίποτα πριν την επίσκεψη γιατί δεν υπήρξε ενδιαφέρον από τα παιδιά λόγω έλλειψης εμπειριών.

Ερωτήσεις

• Τι χρειάζονται τα θερμοκήπια; • Πώς φυτεύουν τα λουλούδια μέσα στα θερμοκήπια;	• Τι δουλειά κάνετε; • Τι υλικά χρειάζονται για το φύτεμα;

20-5-2003 Δύο μητέρες εθελοντικά συμμετέχουν στην επίσκεψη. Πραγματοποίηση επίσκεψης, συλλογή απαντήσεων και φωτογραφιών, επιστροφή στην τάξη, συζήτηση εμπειριών, εντυπώσεις, ζωγραφική.

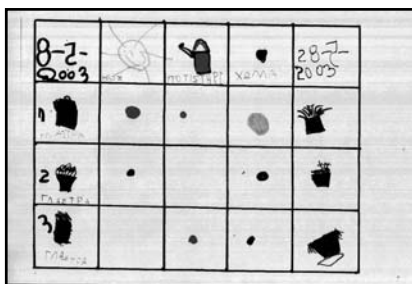

21-5-2003 Πραγματοποίηση ομαδικών εργασιών που γίνονται μέχρι το τέλος της χρονιάς:

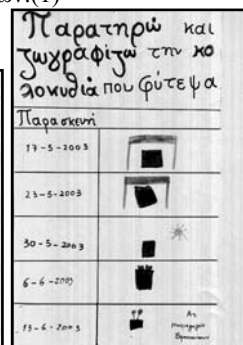
- Συμπλήρωση και ολοκλήρωση του φυτολογίου
- Δημιουργία βιβλίου από τα παιδιά με τις εντυπώσεις τους από την επίσκεψη στο θερμοκήπιο
- Με αφορμή τα φυτά, συζήτηση για τα έντομα, ειδικότερα για τη μέλισσα και δημιουργία μιας μικρής ιστορίας με τίτλο η μέλισσα και το μέλι της.
- Ομαδικές κατασκευές από όλες τις ομάδες με τα εξής θέματα: θερμοκήπια, λαχανόκηπος (μακέτες), ελεύθερη ομαδική ζωγραφική με θέμα: λαχανόκηπος, πάγκος προϊόντων, παρτέρι λουλουδιών.(1)

Πίνακας:1

Πίνακας:2

Πίνακας:3

- Κατασκευή μικρού μελισσιού.
- Πραγματοποίηση πειράματος, με τρεις γλάστρες με άνθη που είχαν φυτέψει τα παιδιά στην αυλή. Καταγραφή των αποτελεσμάτων του πειράματος σε πίνακα.(2).
- Πραγματοποίηση πειράματος με μία κολοκυθιά που είχαν φυτέψει τα παιδιά σε γλάστρα, παρατηρούν και καταγράφουν τι γίνεται όταν την έχουν στη σκιά και τι συμβαίνει όταν την βγάλουν στον ήλιο. Σε ποια από τις δύο περιπτώσεις αναπτύσσεται καλύτερα.(3).
- Δημιουργία από τα παιδιά με την βοήθεια των Νηπιαγωγών τριών παραμυθιών, που ανταλλάσσονται και διαβάζονται και στα τρία τμήματα: «Ο πρίγκιπας και η βασίλισσα των λουλουδιών», «Ο σκαντζόχοιρος και το φίδι» και «Η μέλισσα και το μέλι της».

10-6-2003 Ξαφνική επίσκεψη του Γεωπόνου του Δήμου. (Υστερα από αλληπάλληλες αιτήσεις και προσκλήσεις των Νηπιαγωγών.) Έγινε μια μικρή συζήτηση γύρω από το επάγγελμά του και τη σχέση του με τα φυτά και τους παραγωγούς του Δήμου.

3η Φάση: Αξιολόγηση

22-5-2003 Προετοιμασία γιορτής, επιλογή των θεμάτων από κάθε τμήμα ξεχωριστά. Θέματα που επιλέχθηκαν :

Α) Λουλούδια - Κηπουροί Β) Μέλισσες - Μελισσοκόμοι, Γ) Παραγωγοί - Νοικοκυρές. Ορισμός γιορτής για την Τετάρτη 11-6-2003. Κατασκευή σκηνικών, ράψιμο στολών με μικρή βοήθεια από τους γονείς δημιουργία μικρών ποιημάτων, πρόβες από τα παιδιά που μας απασχολούν όλο το διάστημα μέχρι την ημέρα της γιορτής.

11-6-2003. Στις 8.00 μ.μ. στο χώρο του Νηπιαγωγείου μας πραγματοποιήθηκε η γιορτή μας η οποία πήγε πάρα πολύ καλά. Παιδιά, γονείς, εκπαιδευτικοί έμειναν όλοι ευχαριστημένοι. (1,2)

12-6-2003. Προετοιμασία στην τάξη μαζί με τα παιδιά των εργασιών που θα έμπαιναν στην έκθεση με αφορμή το θέμα μας που θα γινόταν την επόμενη μέρα.

13-6-2003. Έκθεση με όλες τις εργασίες των παιδιών που αφορούσαν το πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης, “τα φυτά του τόπου μας”, και από τα τρία τμήματα του Νηπιαγωγείου μας. Περάτωση του σχεδίου εργασίας, με τις εντυπώσεις γονιών και παιδιών.(3).

1

2

3

Εντυπώσεις από το σχέδιο εργασίας.

Οι εντυπώσεις που αποκόμισαν τόσο οι Νηπιαγωγοί, όσο και οι γονείς είναι θετικές. Επειδή το ίδιο σχέδιο το εκπονούσαν και τα τρία τμήματα ταυτόχρονα στο τέλος τόσο οι μεγάλοι όσο και οι μικροί προσδιόρισαν τις ομοιότητες και τις διαφορές. Το σημαντικό είναι πως τα παιδιά κατάφεραν να προβληματιστούν και να μάθουν με βιωματικό, παιγνιώδη τρόπο και αυτό ήταν .εμφανές καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης του σχεδίου εργασίας.

ΘΕΜΑ: «Ολυμπιακοί αγώνες»
2^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Μαρία Καραγιάννη, Κατερίνα Λαμπρινοπούλου

Σχέδιο εργασίας
Μέθοδος: task analysis

Στόχοι

- Γενικός στόχος: Να γνωρίσουν τα παιδιά τους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες και αυτό που πρόκειται να γίνει στην Αθήνα τον Αύγουστο του 2004
- Χρόνος: Όλο το σχολικό έτος
- Ειδικός στόχος: Η επαφή με τα αθλήματα

Το θέμα επελέγη από τους εκπαιδευτικούς του 2^{ου} Ειδικού Δημοτικού Σχολείου

I. Προφορικός λόγος

1. Ακρόαση
2. Συμμετοχή στο διάλογο
3. Έκφραση σαφής και ακριβής

Προγραμματισμός

ΣΚΟΠΟΣ	ΥΛΙΚΑ	ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
1.2.2 Να ονομάζει αντικείμενα	Ρούχα, κάρτες, χαρτόνια, φελιζόλ, σπάγκος κ.ά	Να ονομάζει αντικείμενα	4 στα 5

ΒΗΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1. Να ονομάζει τα όργανα των αθλημάτων (ακόντιο, βάρη, μπάλα μπάσκετ, μπάλα πόλο...)	1α. Παίζουμε με τις κάρτες 1β. Κατασκευάζουμε όργανα 1γ. Παιχνίδι με το ταμπουρίνο 1δ. Παίζουμε κρυφτό
2. Να ονομάζει τον αθλητικό εξοπλισμό (μαγιό, κορμάκι, σορτσάκι, φανέλα, φούστα, καπέλο)	2α. Ονομάζουμε τον εξοπλισμό με φυσικά αντικείμενα 2β. Ονομάζουμε τον εξοπλισμό από κάρτες 2γ. Παιχνίδι με το ταμπουρίνο 2δ. Παίζουμε τυφλόμυγα
3. Να συνδέει τα όργανα των αθλημάτων με τον εξοπλισμό	3α. Συνδέουμε τα όργανα με τον εξοπλισμό 3β. Παιχνίδι: πού είναι το λάθος 3γ. Παιχνίδι: ταίριαζε τα μεταξύ τους
ΒΗΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
4. Να ονομάζει τους χώρους του κάθε αθλήματος (πισίνα, στίβος, ταπί, τερν...)	4α. Ονομάζουμε τους χώρους 4β. Κατασκευάζουμε χώρους με απλά υλικά 4γ. Παιχνίδι με το ταμπουρίνο
5. Να συνδέει τον αθλητικό εξοπλισμό με το χώρο	5α. Αντιστοίχιση εξοπλισμού με χώρο 5β. Παιχνίδι: που είναι το λάθος 5γ. Ντυνόμαστε αθλητές και επιλέγουμε τον αντίστοιχο χώρο
6. Να συνδέει όργανα – εξοπλισμό – χώρο	6α. Αντιστοίχιση οργάνων, εξοπλισμού, χώρου 6β. Ο Φοίβος και η Αθηνά κάνουν αστεία 6γ. Ντυνόμαστε αθλητές και παίζουμε
7. Να ανακοινώνει τα όργανα σε σχέση με τον εξοπλισμό και το χώρο (με βοήθεια)	7α. Παιχνίδι: ερωτήσεις – απαντήσεις Δάσκαλος – μαθητής 7β. Ελάτε να παίζουμε τον δάσκαλο
8. Να ανακοινώνει τα παραπάνω χωρίς βοήθεια	

II. Ψυχοκινητικότητα

1. Γενική και λεπτή κινητικότητα
2. Προσανατολισμός στο χώρο
3. Ρυθμός και χρόνος
4. Πλευρίωση

Προγραμματισμός

ΣΚΟΠΟΣ	ΥΛΙΚΑ	ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
2.4.5. Να εκτελεί κινήσεις ακριβείας	Βίντεο, φωτογραφίες, αθλητικά όργανα...	Να εκτελεί τις κινήσεις του αθλητή με οδηγίες	4 στα 5

ΒΗΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1. Να εκτελεί την κίνηση του μπασκετ/στα 2. Να εκτελεί την κίνηση του κολυμβητή 3. Να εκτελεί την κίνηση του ακοντιστή 4. Να εκτελεί την κίνηση της αθλήτριας της ρυθμικής γυμναστικής 5. Να εκτελεί την κίνηση του αρσιβαρίστα 6. Να εκτελεί την κίνηση του ιππέα 7. Να εκτελεί την κίνηση του τενίστα	- Μιμούμαστε τους αθλητές έχοντας αθλητικά όργανα - Μιμούμαστε τους αθλητές χωρίς όργανα - Παιχνίδι: Μουσικές καρέκλες - Παιχνίδι: Κολοκυθιά - Παντομίμα

III. Νοητικές ικανότητες

1. Οπτική μνήμη
2. Ακουστική μνήμη
3. Λειτουργική – πρακτική μνήμη
4. Συγκέντρωση προσοχής
5. Λογικομαθηματική σκέψη
6. Συλλογισμοί

Προγραμματισμός

ΣΚΟΠΟΣ	ΥΛΙΚΑ	ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
3.6.2 Να λέει/βάζει με λογική σειρά τις δραστηριότητες	Βίντεο, φωτογραφίες καρτέλες	Να λέει/βάζει με λογική σειρά τις δραστηριότητες των αθλητών	4 στα 5
ΒΗΜΑΤΑ		ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	
1α. Αρχή κολύμβησης		• Βάζουμε σε λογική σειρά τις καρτέλες	
1β. Μέση κολύμβησης		• Ο Φοίβος και η Αθηνά κάνουν αστεία	
1γ. Τέλος κολύμβησης		• Παιχνίδι: που είναι το λάθος	
2α. Αρχή άρσης βαρών			
2β. Μέση άρσης βαρών			
2γ. Τέλος άρσης βαρών			
3α, β, γ. Ακοντισμός			
4α, β, γ. Αγώνας δρόμου			
5. Εκτέλεση συλλογισμού με παραπάνω από τρεις κάρτες			

IV. Συναισθηματική οργάνωση

1. Αυτοσυναίσθημα
2. Ενδιαφέρον για μάθηση
3. Συνεργασία με άλλους

Προγραμματισμός

ΣΚΟΠΟΣ	ΥΛΙΚΑ	ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
4.3.2 Να συνεργάζεται με τα πρόσωπα του σχολικού περιβάλλοντος	Χαρτόνια, κόλλες, ψαλίδια, πλαστελίνη, πηλός, ταμπουρίνο	Να συνεργάζεται με τα πρόσωπα του σχολικού περιβάλλοντος	4 στα 5
ΒΗΜΑΤΑ		ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	
1. Να συνεργάζεται με τον Δάσκαλο		• Φτιάχνω με τον δάσκαλο όργανα αθλημάτων π.χ. βάρη από φελιζόλ	
2. Να συνεργάζεται με 1, 2, 3, συμμαθητές του		• Ομαδικές κατασκευές	
3. Να συνεργάζεται με τον Γυμναστή		• Κατασκευή αφίσας – κολάζ	
4. Να συνεργάζεται με την Κοινωνική Λειτουργό		• Παιζω με τους συμμαθητές μου, με τις καρτέλες	

Αξιολόγηση προγράμματος

- Οργανώνουμε επισκέψεις σε αθλητικούς χώρους (γήπεδο τένις, κολυμβητήριο, στίβο κ.α.)
- Παίρνουμε μαζί μας όλο το υλικό που φτιάξαμε στη διάρκεια του προγράμματος: καρτέλες, όργανα, χαρτοκολλητική, πηλινες κατασκευές κ.α.
- Μπαίνοντας σε κάθε χώρο, καλούμε τους μαθητές να επιλέξουν ένα αντικείμενο φωνάζοντας δυνατά το όνομά του και να το τοποθετήσουν όπου ταιριάζει.
- Φοράμε αθλητικά ρούχα και αξεσουάρ και υποδυνάμστε τους αθλητές που αγωνίζονται.
- Στο τέλος στεφανώνουμε όλους τους «αθλητές» με στεφάνι ελιάς.
- Φεύγοντας «αφήνουμε» τις φωνές μας στο χώρο για να μάθουν όλοι ότι περάσαμε από εκεί.

ΘΕΜΑ: «Στοματική υγιεινή»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΝΤΑΛΟΦΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Πιπσιλκά Ελένη
Τάξη Α΄

Χρόνος πραγματοποίησης: 3 μήνες (48 ώρες)

Σκοπός: Να γνωρίσουν οι μαθητές τις παθήσεις των δοντιών, τον τρόπο προστασίας αυτών και να διαμορφώσουν στάση ζωής.

Στόχοι

- Να αναπτύξει ο μαθητής όλες του τις ικανότητες και να τις μετατρέψει σε δεξιότητες
- Να ασκηθεί σε όλες του τις δεξιότητες (ακρόαση, γραφή, ομιλία και ανάγνωση)
- Να είναι σε θέση να εντοπίζει και να συγκρίνει
- Να έρθει σε επαφή με άλλες μορφές λόγου και τέχνης, όπως το θέατρο, η λογοτεχνία και η μουσική
- Να ασκηθεί σε εικαστικές δημιουργίες και να καλλιεργήσει τη φαντασία του
- Να αποκτήσει μορφές συμπεριφοράς που θα βελτιώσουν τη ζωή του
- Να κοινωνικοποιηθεί στον ευρύτερο περίγυρό του
- Να έρθει σε επαφή με το διαδίκτυο και με άλλους τρόπους συλλογής και εύρεσης πληροφοριών

Δραστηριότητες

- Συζήτηση για τα ανθρώπινα δόντια και τις διαφορές τους με τα δόντια των ζώων
- Αναφορά στις αρρώστιες των δοντιών- επίδειξη εικόνων ή και πραγματικών περιπτώσεων (παραδειγμάτων)
- Προβολή εικόνων και διαφανειών από το internet
- Επίσκεψη στη βιβλιοθήκη του σχολείου, ανάγνωση και πραγματολογική επεξεργασία κειμένων σχετικών με τα δόντια
- Εξέταση των δοντιών και ενημέρωση από οδοντίατρο
- Συνέντευξη από οδοντίατρο- δημιουργία ερωτηματολογίου από τους μαθητές
- Κατασκευή οδοντοστοιχίας (χαρτοκοπτική)
- Επίδειξη φυλλαδίων- κατασκευή διαφημίσεων από τα παιδιά
- Δημιουργία ταμπλό με τροφές που ωφελούν και τροφές που βλάπτουν τα δόντια
- Φτιάχνουν ένα ημερήσιο- υγιεινό- διαιτολόγιο
- Λύνουμε ασκήσεις μαθηματικών σχετικές με τα δόντια, κατασκευάζουμε δικά μας προβλήματα
- Φτιάχνουν ένα δικό τους παραμύθι- εικονογραφούν το παραμύθι- επενδύουν μουσικά το παραμύθι
- Επίδειξη του τρόπου καθαρισμού των δοντιών- διανέμουμε οδοντόβουρτσες και οδοντόκρεμες στο κάθε παιδί

Στοματική Υγιεινή

Ο σκοπός μας μέσα από την ενασχόλησή μας και επεξεργασία του θέματος «Στοματική Υγιεινή» στα πλαίσια του προγράμματος «Ευέλικτη Ζώνη» του Υ.Π.Ε.Π.Θ είναι να γνωρίσουν οι μαθητές τις παθήσεις των δοντιών και τα αίτια πρόκλησης αυτών, όπως να υιοθετήσουν και να διαμορφώσουν σωστές συμπεριφορές επί του θέματος της υγιεινής των δοντιών. Το θέμα ανήκει στον τομέα των θεμάτων Αγωγής Υγείας.

Η αφορμή για να ασχοληθούμε με το θέμα της Στοματικής Υγιεινής ήταν η παρατήρηση της επιλογής του πρωινού γεύματος από τους μαθητές της Α΄ τάξης, όπως και το γεγονός ότι πολλοί από τους μαθητές είχαν χαλασμένα δόντια. Στην επιλογή αυτή σημαντική ήταν και η συμβολή των μαθητών.

Οι μαθητές, αρχικά, συμπλήρωσαν ένα φυλλάδιο (προ-τεστ) με σκοπό να διαπιστωθούν οι απόψεις τους, τα συναισθήματά τους και οι γνώσεις τους σε θέματα που άπτονται της υγιεινής των δοντιών. Το ίδιο φυλλάδιο θα μοιραστεί και με το πέρας του προγράμματος (μετα- τεστ) ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσο οι μαθητές εμπέδωσαν κάποιες πληροφορίες - γνώσεις.

Καθ' όλη τη διάρκεια των συζητήσεων- διδασκαλιών με τα παιδιά πραγματοποιήσαμε μια σειρά ποικίλων δραστηριοτήτων με απώτερο σκοπό να πραγματοποιηθούν οι στόχοι που εξ' αρχής είχαν τεθεί.

Οι δραστηριότητες αυτές αποσκοπούν στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων των μαθητών (ακρόασης, γραφής, ομιλίας, ανάγνωσης), αλλά και να εκμαιοθούν τις ικανότητες που κάθε παιδί πιστεύουμε πως κρύβει μέσα του. Όσον αφορά την αντιμετώπιση του προγράμματος από τους μαθητές, θα μπορούσαμε να εστιάσουμε στην έλλειψη ενημέρωσης που παρατηρήθηκε, ενώ από την άλλη πλευρά διακρίνεται έντονο το ενδιαφέρον για συνεργασία και μάθηση.

Παράλληλα βλέπουμε πόσο ομαλά δέχονται τη διαθεματικότητα του θέματος, αλλά και την εμπέδωση βασικών στοιχείων που έχουν να κάνουν με τη στοματική υγιεινή. Η απουσία στεγανών και διαχωριστικών γραμμών ανάμεσα στα μαθήματα κάνει όλα τα μαθήματα περισσότερο ενδιαφέροντα και πρακτικά («αυθεντικά»).

Πολλές είναι οι ιδέες που έχουνε, όπως και η δημιουργικότητα και φαντασία τους.

Το κλίμα που επικρατεί κατά την ενασχόλησή μας με το θέμα είναι ιδιαίτερα ευχάριστο, τα παιδιά εκφράζουν έντονο ενδιαφέρον για συμμετοχή και έκδηλη είναι η συνεργασία τους παρά το νεαρό της ηλικίας τους και την πρώτη επαφή τους με ένα τέτοιου είδους θέμα.

- Φτιάχνουμε διαφημίσεις
- Διαβάζουμε πληροφορίες για τα δόντια (ανθρώπινα- ζώων)-
- Ακροστιχίδα του δοντιού
- Περιγράφουμε εικόνες με είδη οδοντοστοιχιών
- Διαβάζουμε ιστορίες και παραμύθια για τα δόντια- Γράφουμε ένα δικό μας παραμύθι
- Καταγράφουμε ερωτήσεις και παίρνουμε συνέντευξη από οδοντίατρο
- Φτιάχνουμε ένα ημερήσιο διαιτολόγιο με τροφές που ωφελούν τα δόντια
- Διανομή σχετικού έντυπου υλικού για ανάγνωση και συζήτηση των βασικών σημείων
- Παραδόσεις και έθιμα

Συνδέουμε το θέμα με τα εξής μαθήματα:

1. Γλώσσα: Μέσα από τις γραπτές εργασίες των μαθητών στα διάφορα θέματα.
2. Μουσική: Γράφουν ένα ποίημα- Μελοποιούμε το ποίημα.
3. Μαθηματικά: Φτιάχνουν σύνολα με τροφές που βλάπτουν και με τροφές που ωφελούν τα δόντια - Αντιστοιχίσεις προϊόντων καθαρισμού των δοντιών(ενότητα της «1-1» αντιστοίχισης) - Ταξινομούν- κατατάσσουν προϊόντα σε ωφέλιμα και μη για τα δόντια μας- Φτιάχνουν προβλήματα πρόσθεσης-αφαίρεσης και τα επιλύουν - Φτιάχνουμε ένα ομαδικό επιτραπέζιο παιχνίδι.
4. Θεατρική Αγωγή: Δραματοποιούμε το παραμύθι που γράψαμε - Επίδειξη του τρόπου καθαρισμού των δοντιών με χρήση πραγματικού υλικού-Μίμηση
5. Αισθητική Αγωγή:Κατασκευάζουμε οδοντοστοιχίες - Κατασκευή ταμπλό με υλικά καθαρισμού και φροντίδας των δοντιών - Ζωγραφίζουν χαλασμένα και υγιή δόντια - Κολλάζ με ωφέλιμες και μη τροφές - Εικονογραφούμε το παραμύθι - Κατασκευάζουμε αφίσα (το δόντι στο καραμελοχωριό και το δόντι στο υγιεινό χωριό - Κατασκευή ταμπλό που απεικονίζει στόμα με δόντια (υλικό που θα χρησιμοποιηθεί είναι το γκοφρέ).

Το υλικό που χρησιμοποιήθηκε ως ερέθισμα για τα παιδιά ήταν το παρακάτω:

- «Δόντια». Νατάσσα Αναγνωστοπούλου. Εκδόσεις Φυτράκη
- «Δεν φοβάμαι τον οδοντογιατρό».Κατερίνα Γιαννίκου. Εκδόσεις Μοντέρνοι Καιροί
- «Ο Κρέστος, ο Τέρης και η ... Μυστήρια». Έκδοση Crest
- Κείμενα από τα βιβλία «Γλώσσας» του Δημοτικού (τάξεις Γ' και Δ')
- Η οδοντογιατρός στο σχολείο
- Στο οδοντιατρείο
- Κείμενα από το site της Aim στο διαδίκτυο
- Η ιστορία του Σκληροδόντη

ΘΕΜΑ: «Στοματική Υγιεινή»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΥΤΕΙΩΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Γιάτσου Αθανασία
Τάξεις Α΄ & Β΄

Αφετηρία – Επιλογή θέματος

Λαμβάνοντας υπόψη, τις καθημερινές συνήθειες υγιεινής των δοντιών των παιδιών, τον έντονο ρυθμό καθημερινών ερεθισμάτων σχετικά με τις τροφές και την υγιεινή του στόματος, τις τροφές που επιλέγουν να καταναλώνουν στο σχολείο (σοκολάτες, κρουασάν, γαριδάκια, μπισκότα, κ.λ.π.) και τα σχετικά μαθήματα του βιβλίου “Εμείς και ο Κόσμος” της Α΄ και Β΄ τάξης, τα παιδιά επεξεργάστηκαν το σχέδιο εργασίας “Στοματική Υγιεινή” κατά το σχολικό έτος 2003-04.

2. Στοχοθεσία

Γνωστικοί στόχοι

- Να κατανοήσουν οι μαθητές την έννοια “στοματική υγιεινή”.
- Να αντιληφθούν την αξία των γερών δοντιών και να αποκτήσουν τη συνήθεια του συχνού βουρτσίσματος.
- Να ασκηθούν στον προφορικό και γραπτό λόγο όσο και στην ανάγνωση κειμένων.
- Να έρθουν σε επαφή με λογοτεχνία, περιοδικά και εφημερίδες.
- Να αναπτύξουν την αισθητική τους μέσα από διάφορες δημιουργίες.

Κοινωνικοί στόχοι

- Να αναπτύξουν την επικοινωνία με τους συμμαθητές τους, τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και τους ανθρώπους με τους οποίους θα έρθουν σε επαφή (π.χ οδοντίατρος)
- Να αναπτύξουν σχέσεις συνεργασίας μέσα στην ομάδα.
- Να συμμορφωθούν με τους κανόνες της ομάδας και να βελτιώσουν την ικανότητα της ομαδικής εργασίας.

Συναισθηματικοί στόχοι

- Να αναπτύξουν το αυτοσυναισθήμα και την αυτοεκτίμησή τους.
- Να αντιμετωπίζουν “δυσκολίες”, να ξεφύγουν από την απομόνωση και να γίνουν αποδεκτοί.
- Να αναπτύξουν την υπευθυνότητα και το σεβασμό στη διαφορετική άποψη.

3. Συνάφεια γνωστικών αντικειμένων – στόχων – δραστηριοτήτων (διαθεματική προσέγγιση)

Γλώσσα ⇒ Ανάπτυξη φαντασίας, λόγου, δημιουργικής ικανότητας μέσα από παραμύθια, αφήγηση, περιγραφή εμπειριών, διάλογο και συζήτηση.

Μαθηματικά ⇒ Ανάπτυξη αριθμητικών εννοιών μέσα από αρίθμηση, διατύπωση προβλημάτων, αντιστοίχιση, διάταξη, ομαδοποίηση και μέτρηση.

Μελέτη Περιβάλλοντος ⇒ Ανάπτυξη θετικής στάσης μέσα από συνήθειες καθημερινής υγιεινής, σωστής διατροφής και συνεπειών κακής διατροφής.

Αισθητική Αγωγή ⇒ Κολάζ, αφίσες, ζωγραφική.

Μουσική ⇒ Ποιήματα, τραγούδια.

Θεατρική Αγωγή ⇒ Ανέβασμα θεατρικού έργου.

4. Χωρισμός σε ομάδες

Α΄ Ομάδα

Τα παιδιά συμπληρώνουν μια ακροστοιχίδα και δημιουργούν ένα δικό τους παραμύθι για μια επίσκεψη στον οδοντίατρο.

- **Γωνιά του οδοντίατρου**

- Παίξιμο ρόλων με παιχνίδια, εργαλεία και υλικά για βούρτσισμα

- **Παραμύθια - Ποιήματα**

- “Σοκολάκης και Ζαχαρούλα”, “Ιππόλυτος Ιπποπόταμος”, “Ο ωραίος Δάρειος”, “Ο κροκόδειλος που πήγε στον οδοντογιατρό”, “Βούρτσισμα”, “Πειρασμός”, “Τα δοντάκια”.
- Ολοκλήρωση ημιτελούς παραμυθιού (Η οδοντόβουρτσα στη χώρα της κακιάς τερηδόνας)

Η ΟΔΟΝΤΟΒΟΥΡΤΣΑ ΕΤΗ ΧΕΡΑ ΤΗΣ ΚΑΚΙΑΣ ΤΕΡΗΔΟΝΑΣ Μια φορά κι έναν καιρό σε ένα τόπο μακρινό ζούσαν πολλά παιδιά. Ήταν τότε αν- τό βασίλευε μια κακιά βασίλισσα η Τερηδόνα. Η Τερηδόνα ήταν... κακιά φορούσε μαύρα ρούχα και δεν αγαπούσε τα παιδιά της. Η Τερηδόνα έδινε στα παιδιά να φάνε μόνο γλυκά, σοκολάτες, καραμέλες, γαρθάρικα, γλυφιτζούρια και τσίχλες. Έτσι τα δοντάκια των παιδιών συνεπώς... χαλάσαν. Όμως σε μια διπλανή χώρα βασίλευε η Βασίλισσα Οδοντόβουρτσα. Η οδοντόβουρτσα ήταν καλόκαφη, όμορφη και λαμπερή. Η Οδοντόβουρτσα έδινε στα παιδιά να φάνε μόνο υγιεινά φαγητά, φρούτα και λαχανικά. Έτσι τα δοντάκια των παιδιών ήταν γερά, καθαρά και πολύ λαμπερά. Από τη χώρα της Τερηδόνας ακουγόταν συνεπώς κλάματα γιατί τα παιδιά που ζούσαν από τα χαλασμένα δόντια που είχαν...	Η οδοντόβουρτσα που τα άκουγε στενοχωριό- τε έκρετόταν ότι κάτι θα έπρεπε να κάνει... Αγών το σκέφτηκε καλά, συγκεντρώσε το σ- μβούλιό της και είπε... «παιδιά πρέπει να ηλένετε τα δόντια σας, γιατί μηδεν η τερηδόνα κ- τας τα χαλάσει». Από τότε τα παιδιά δεν φανάζαζαν ζαχαρω- τά και άρχισαν να ηλένουν τα δόντια τους τακτι- κά. Η κακιά τερηδόνα θύμωσε και έφυγε πολύ πο- ραφικά. Ειρήνη Παλκογιάννη Αθανασία Τζαχρήστα Μαρία Κόντη Αρχυρώ Τζαχρήστα
--	---

- Ακροστοιχίδες, δημιουργία παραμυθιού
- Ημερολόγιο διατροφής, ερωτηματολόγιο, συμβουλές για γερά δόντια.
- Επίσκεψη σε οδοντίατρο.

Αξιολόγηση

Γίνεται με φύλλο εργασίας για να αξιολογηθεί η ικανότητα κατανόησης των μαθητών γι' αυτά που παρουσι-
άστηκαν.

Βιβλιογραφία

1. Ευγένιος Τριβιζάς (1984): «Ο κροκόδειλος που πήγε στον οδοντογιατρό». Εκδόσεις κέδρος: Αθήνα.
2. Ζαραμπούκα Σοφία: (1994): «Ιππόλυτος Ιπποποταμός». Εκδόσεις Πατάκη: Αθήνα.
3. Ράσελμαν Άννα: «Σοκολάκης και Ζαχαρούλα Τρυποδόντη» Εκδόσεις άμμος.
4. (ΥΠΕΠΘ, 2000): Τετράδιο Αγωγής υγείας – στοματική υγιεινή για μαθητές 11-14 ετών. Αθήνα.
5. ΥΠΕΠΘ, (2002). Αναλυτικά προγράμματα σπουδών, και Διαθεματικό ενιαίο πλαίσιο προγραμμάτων σπουδών, υποχρεωτικής
εκπαίδευσης. τ. Β'. Αθήνα.
6. ΟΕΔΒ, (2003). «Εμείς και ο κόσμος». Σχολικό εγχειρίδιο Α' και Β' τάξης. Αθήνα.

ΘΕΜΑ: «Γνωριμία με τα ζώα»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΜΟΡΙΑΝΩΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Τσουκαλά Λεμονιά και Γρίβας Κωνσταντίνος
Τάξεις Α' & Β'

Εισαγωγή

Το θέμα της εργασίας μας αποφασίστηκε μετά από συζήτηση όπου προέκυψαν θέματα που ενδιέφεραν τα παιδιά. Οι μαθητές πρότειναν θέματα όπως η εξοχή, το Πολυτεχνείο, το δάσος, η θάλασσα, τα ζώα, τα καράβια. Μετά από ψηφοφορία καθορίστηκε ως επικρατέστερο θέμα τα ζώα. Αρχικά η εργασία μας είχε ως επίκεντρο τα κατοικίδια ζώα. Στη συνέχεια το ενδιαφέρον των παιδιών επεκτάθηκε και στα ζώα του δάσους καθώς και σ' αυτά που ζουν σε άλλες χώρες.

Ο σκοπός μας σ' ένα τέτοιο θέμα ασφαλώς πρέπει να είναι διαφορετικός για τα παιδιά του χωριού απ' αυτά της πόλης. Έτσι για τα παιδιά του χωριού θα δώσουμε το βάρος στη γλωσσική κυρίως καλλιέργεια μια και το θέμα τους είναι τόσο γνωστό κι έχουν τόσα πολλά να μας πουν από αληθινές, ζωντανές και τρυφερές εμπειρίες τους. Εξάλλου το γλωσσικό τους όργανο είναι λιγότερο καλλιεργημένο από εκείνο του παιδιού της πόλης.

Σε γενικές γραμμές κατά την ανάπτυξη του θέματος επιδιώκαμε:

Σκοπός μαθήματος

- Να είναι ικανοί να διερευνούν τα θέματα από τα σχολικά βιβλία, από τη σχολική βιβλιοθήκη, από εγκυκλοπαίδειες, από εξωσχολικά βιβλία και περιοδικά.
- Να είναι ικανοί να παρατηρούν, να καταγράφουν και να ταξινομούν ό,τι θεωρούν απαραίτητο και χρήσιμο για το μάθημα.
- Να έχουν οι μαθητές επικοινωνιακή και βιωματική προσέγγιση της γλώσσας και να αποκτήσουν δεξιότητες.
- Να αποκτήσουν οι μαθητές ομαδικό και συνεργατικό πνεύμα, να κοινωνικοποιηθούν με ομαδικά παιχνίδια, εργασίας.
- Να καλλιεργήσουν το γλωσσικό τους όργανο και να αυξήσουν τα εκφραστικά τους μέσα, να ευρύνουν τον παραστατικό τους κύκλο.
- Να αναπτύξουν την κρίση, την παρατηρητικότητα, τη μνήμη, τη φαντασία και γενικά όλες τους τις πνευματικές λειτουργίες.
- Να καλλιεργήσουν το συναισθηματικό τους κόσμο.

Γνωστικοί στόχοι

Να αποκτήσουν οι μαθητές γνώσεις:

- α) Για τον κύκλο ζωής.
- β) Για τα ζώα της πατρίδας μας και αυτά των άλλων χωρών.
- γ) Για τα είδη ζώων, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τον τρόπο της ζωής τους, το φαγητό τους, την προσφορά τους στον άνθρωπο.

Στόχοι δεξιοτήτων

- α) Να μπορούν να εκφράζουν τη γνώση με απλό φυσικό τρόπο μέσω της Αισθητικής Αγωγής (κατασκευές με πλαστελίνη, γυνογραφίες, κολάζ κ.τ.λ.) και να βιώσουν τη γνώση από το θεατρικό παιχνίδι.
- β) Να μπορούν να ασχολούνται πρακτικά με τη φροντίδα των ζώων.

Συναισθηματικοί στόχοι

Να αγαπούν και να σέβονται τα ζώα και τη φύση γενικότερα, έτσι ώστε να προστατεύουν το περιβάλλον μας. Να αναπτύξουν τα φιλοζωικά τους συναισθήματα.

Οι μαθητές μας χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες σύμφωνα με τις προτιμήσεις τους.

Ομάδα Φωτογράφων: Όλγα Κούτρα, Χριστίνα Μιχάλη, Δέσποινα Κακαρούνα, Φωτεινή Μπλαντζούκα.

Ομάδα Δημοσιογράφων: Δήμητρα Ζώη, Δημήτρης Σωτηριάδης, Γιώργος Μιχάλης, Παναγιώτης Μιχάλης.

Ομάδα Δασκάλων: Παντελής Ζαπαντιώτης, Μαρία Ζαχαρή, Βαλάντης Καρσιάδας, Γιάννης Ζώης.

Ομάδα Ερευνητών: Δημήτρης Κούτρας, Δημήτρης Μπαλαμπάνης, Σωτήρης Μπλατζούκας, Χρήστος Ζαχαρής, Θανάσης Μπλαντζούκας.

Τα παιδιά με την καθοδήγηση των δασκάλων προγραμματίσαν την πορεία που ακολούθησαν, το πώς συλλέξανε το απαραίτητο υλικό καθώς και τις ανατροφοδοτήσεις που έγιναν.

Το χρονοδιάγραμμα καθορίστηκε από τα μέσα Οκτωβρίου ως τα τέλη Μαρτίου (ένα δίωρο τη βδομάδα).

Σ' αυτό το στάδιο όλοι οι μαθητές συλλέξαν πληροφορίες από διαφορετικές όμως πηγές. Η μια ομάδα βρήκε πληροφορίες για τα ζώα από εγκυκλοπαίδειες και σχολικά βιβλία. Η δεύτερη βρήκε πληροφορίες και εικόνες από εξωσχολικά βιβλία και περιοδικά. Η τρίτη ομάδα ασχολήθηκε με λογοτεχνικά κείμενα, πεζά, ποιήματα, τραγούδια και η τέταρτη με συνεντεύξεις, φωτογραφίες αλλά και ζωγραφίες, κατασκευές.

Κατά τη διάρκεια συγκέντρωσης του υλικού κάθε βδομάδα γινόταν μέσα στην τάξη παρουσίαση αυτού από τις ομάδες.

Αφού μαζέψαμε αρκετό υλικό κρίναμε σκόπιμο να κάνουμε τη σύνδεση των άψυχων αυτών πληροφοριών με το ζωντανό πραγματικό κόσμο των ζώων. Έτσι έγιναν επισκέψεις σε κτηνοτροφικές μονάδες της περιοχής μας καθώς και σε κατοίκους του χωριού μας που φιλοξενούν κατοικίδια ζώα. Πήραμε συνεντεύξεις και βγάλαμε φωτογραφίες δείγματα των οποίων παρατίθενται στην εργασία μας. Έτσι η συλλογή των πληροφοριών δεν έγινε μόνο μέσα από τα διάφορα εγχειρίδια αλλά και από τον άμεσο κόσμο των παιδιών.

Στη συνέχεια άρχισε η επεξεργασία του υλικού μας. Η ομάδα που ασχολήθηκε με τα λογοτεχνικά βιβλία, μας παρουσίασε τα ευρήματά της. Στα καλύτερα βιβλία, παραμύθια και διηγήματα έγινε ανάγνωση μέσα στην τάξη. Μετά την ανάγνωση πολλών λογοτεχνικών κειμένων έγινε δραματοποίηση αυτών. Τα παιδιά διασκέδασαν μέσα από το θεατρικό παιχνίδι και βίωσαν τα κείμενα αυτά. Π.χ. Η Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων, Το λιοντάρι βασιλιάς, κ.ά. Άλλες φορές μετά την ανάγνωση αφήνονταν οι μαθητές να ζωγραφίσουν ελεύθερα ή να κάνουν κατασκευές όπως στο διήγημα του Ζαχαρία Παπαντωνίου “Το άλογο”, που είχε θαυμαστά αποτελέσματα. Ύστερα από άλλα κείμενα, π.χ. ο γάιδαρος, ο λύκος κι η αλεπού, οι μαθητές έγραψαν τα συναισθήματά τους, αυτό που τους έκανε εντύπωση, αυτό που τους άρεσε με πεζό ή ποιητικό λόγο.

Επίσης έγιναν και διαγωνισμοί. Στον πρώτο αφού διερευνήθηκαν σχεδόν 25 από τους μύθους του Αισώπου, οι μαθητές κλήθηκαν να ψηφίσουν ποιος τους άρεσε και γιατί, ενώ στο δεύτερο διαγωνισμό βραβεύτηκε το καλύτερο λογοτεχνικό βιβλίο που διαβάστηκε στην τάξη, (παράτιθενται στη συνέχεια).

Μέσα από τη λογοτεχνία οι μαθητές πήραν πολλές γνώσεις για διάφορα ζώα αλλά και τα αγάπησαν περισσότερο, ευαισθητοποιήθηκαν σχετικά με τη ρύπανση του περιβάλλοντος και για άλλα περιβαλλοντικά θέματα. Επιπλέον ασκήθηκαν στην ακρόαση λογοτεχνικών κειμένων αλλά καλλιέργησαν και το γλωσσικό τους όργανο και τη φαντασία τους, δεδομένου ότι απευθυνόμαστε σε πολύ μικρές ηλικίες και οι παραπάνω διαδικασίες είναι απαραίτητες. Οι μαθητές έγιναν και οι ίδιοι συγγραφείς και ποιητές αφού δημιούργησαν αυτοσχέδια ποιήματα, ιστορίες και παραμύθια.

Η ομάδα που ανέλαβε τις πληροφορίες για τα ζώα, κατέγραψε τα ζώα της προτιμήσεώς της με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, τα ανακοίνωσε στην τάξη, ζωγράφισε τα ζώα αυτά και μετά άρχισε να τα κατηγοριοποιεί. Σε μια μακέτα στην οποία τοποθετήσαμε το αγρόκτημα και το δάσος τα παιδιά χώρισαν τα τρισδιάστατα ζωάκια σε άγρια και ήμερα. Έγινε, επίσης και ο χωρισμός των ζώων σε θηλαστικά και ωτόκα καθώς και σε φυτοφάγα, σαρκοφάγα, παμφάγα. Η κατηγοριοποίηση αυτή έγινε σε αφίσες που κατασκευάστηκαν απ’ τους μαθητές και τοποθετήθηκαν στην αίθουσα του σχολείου. Τα παιδιά ασχολήθηκαν επίσης με τον κύκλο ζωής των ζώων που συμπίπτει μ’ αυτόν του ανθρώπου και των φυτών. Και για την τροφική αλυσίδα έγινε λόγος και οι μαθητές έφτιαζαν ζωγραφιές, ιστορίες.

Η καλλιτεχνική διερεύνηση του θέματος έγινε μέσα από πολλές δραστηριότητες. Τα παιδιά κατασκεύασαν κολάζ ανά ομάδες, ζωγράρισαν, έφτιαζαν μορφές ζώων με πλαστελίνη, καταπιάστηκαν με χειροτεχνικές εργασίες π.χ. ζώα με λεμόνια, πατάτες και άλλα λαχανικά.

Οι μαθητές τραγούδησαν και χόρεψαν τραγούδια για τα ζώα όπως τη γίδα, το γάιδαρο, μια ωραία πεταλούδα κ.ά. Μια άλλη δραστηριότητα ήταν αυτή που δώσαμε στα παιδιά τις εικόνες απ’ το παραμύθι “Τα επτά κατσικάκια”. Οι μαθητές τις χρωμάτισαν και δημιούργησαν τους δικούς τους διαλόγους.

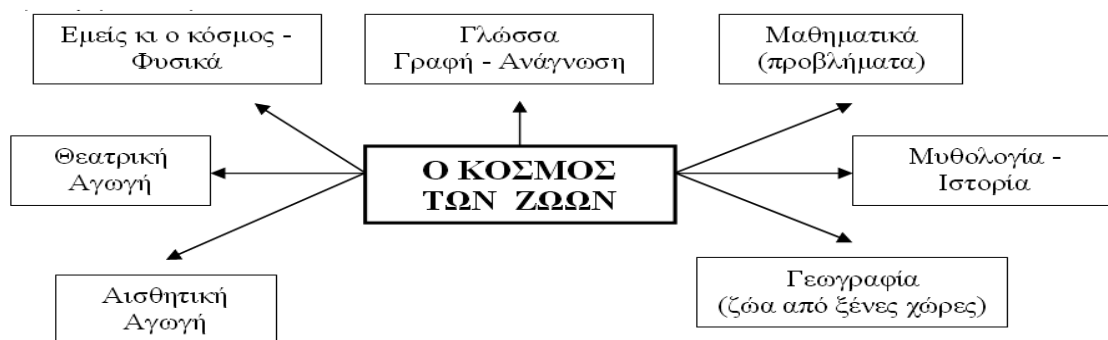
Μέσα απ’ αυτές τις δραστηριότητες οι μαθητές ασκήθηκαν ψυχοκινητικά, καλλιέργησαν τη φαντασία τους, διασκέδασαν, ενώ ταυτόχρονα έγραφαν τα πρώτα τους γράμματα, διάβαζαν τα πρώτα κείμενα, με χαρά και ευχαρίστηση. Πιο συγκεκριμένα στην Α΄ Δημοτικού στα μέσα του Δεκέμβρη, όταν οι μαθητές δεν είχαν καλά καλά κατακτήσει όλα τα γράμματα, μαζί με τη Β΄ Δημοτικού δημιούργησαν ένα μικρό παραμύθι, το γράψανε και το διαβάσανε, σαν κείμενο, ο α΄ αναγνώστης (υπάρχει μέσα στην εργασία). Αλλά και τις μαθηματικές γνώσεις καλλιέργησαν τα παιδιά μέσα από το θέμα μας. Τα μαθηματικά προβλήματα που τίθονταν, πολλές φορές ήταν παρμένα απ’ τον οικείο κόσμο των ζώων, διεγείροντας έτσι το ενδιαφέρον των μαθητών. Τέλος, έγινε και σύνδεση με τη γεωγραφία, αφού μιλήσαμε για ζώα της ζούγκλας, κάνοντας αναφορά στο χάρτη, βάλαμε τα θεμέλια των γεωγραφικών γνώσεων.

Τέλος, άλλες δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης ήταν η συλλογή αινιγμάτων, συνταγών, παραμυθιών από άλλες χώρες και η σύγκρισή τους.

Οι δραστηριότητες των μαθητών ήταν πάρα πολλές και δεν είναι δυνατό να περιγραφούν όλες. Στην εργασία μας έχουν περιληφθεί λίγες μόνο απ’ τις δουλειές των παιδιών. Πιστεύουμε ότι είναι οι πιο αντιπροσωπευτικές, άλλωστε στόχος μας ήταν οι μαθητές να βιώσουν τον κόσμο των ζώων και όχι η συγκέντρωση δειγμάτων της προσπάθειας αυτής.

Τέλος, ακολούθησε αξιολόγηση για να εξεταστεί αν επιτεύχθηκαν οι αρχικοί στόχοι, αν είναι αξιοποιήσιμα τα αποτελέσματα της εργασίας των παιδιών. Γι’ αυτό το λόγο κατασκεύασαν, με τη βοήθεια των δασκάλων τους, παιγνιώδεις ασκήσεις που περιλαμβάνονται στο τέλος της εργασίας μας. Επειδή οι απαντήσεις στα ερωτηματολόγια που δόθηκαν στα πλαίσια της αξιολόγησης δεν ήταν σαφείς, προτιμήθηκε η δημιουργία διαφόρων παιγνιωδών ασκήσεων που μας επιτρέπουν να καταλάβουμε αν επιτεύχθηκαν οι γνωστικοί στόχοι. Βέβαια δεν αξιολογείται μόνο το τελικό προϊόν, αλλά και η διαδικασία, η συμβολή δηλαδή των συμμετεχόντων σε όλα τα στάδια ανάπτυξης του σχεδίου εργασίας, καθώς και η συμβολή τους καθενός χωριστά μέσα στην ομάδα.

Η οργάνωση του σχεδίου έγινε σύμφωνα με τα μαθήματα που μπορούσαν να καλυφθούν με το συγκεκριμένο θέμα.

ΘΕΜΑ: «Έργο τέχνης...»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΛΟΠΙΟΥ ΗΛΕΙΑΣ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Βικτώρια Βασιλοπούλου και Βασιλική Μητροπούλου
Τάξεις Α΄ & Β΄

Θεματική επιλογή

«Έργο τέχνης...»

Το έργο τέχνης είναι ένα «παράθυρο», ένα «μέσο», μια απεικόνιση, ένα ερέθισμα, μια «διάσταση», μια αφορμή, μια «παροχή», μια ερμηνεία, η έκφραση και η επιλογή για τη ζωή, την ιστορία, τον πολιτισμό, την ιδέα, την αξία, τη γνώση του ίδιου του εαυτού μας...

Το έργο τέχνης είναι τόσο αντικειμενικό όσο και υποκειμενικό στη χωροχρονική του διάσταση και στην ερμηνεία του –αν υποθέσουμε ότι επιδέχεται είτε χρήζει ερμηνείας– και γι’ αυτό συνιστά ένα καταπληκτικό πέρασμα στην εκφραστική, κινητική, αισθητική και δυναμική έκφραση και στάση των μαθητών.

Το έργο τέχνης είναι το περιεχόμενο αλλά και η επιλογή για την απελευθέρωση των μαθητών σ’ όλα τα επίπεδα και για επικοινωνιακή ‘ανα-δραση’.

Στόχοι

- Η απελευθέρωση της έκφρασης των μαθητών
- Μύηση στην ομάδα και στο πνεύμα συνεργασίας
- Μύηση στην έρευνα, πειραματισμό και κριτική σκέψη
- Μύηση στην παρατήρηση οπτικοακουστικών ερεθισμάτων
- Μύηση στην περιγραφή, την αποτύπωση, στην αυτοσυγκέντρωση, στην εκδήλωση της πιθανότητας, στην εξωτερίκευση συναισθημάτων, στη διάθεση και στην παροχή εαυτού, στο σωστό ή στο λάθος χωρίς φόβο και αναστολές, στην αίσθηση του κάλλους, στην αισθητική, στην κίνηση, στη μουσική, στο «ρυθμό» της δράσης και της αντίδρασης, στη δημιουργική δράση, στην επιλογή του «τι, πώς, πού, πότε και γιατί»...
- Προαγωγή και αναβάθμιση της αυτοεικόνας και της αυτοεκτίμησης του μαθητή
- Ενίσχυση της ευαισθησίας απέναντι στα πράγματα και τις μεταβολές τους, αξιοποίηση της παρατηρητικότητας ώστε να εμπλουτιστεί ο εσωτερικός κόσμος των μαθητών και να αναπτυχθεί στενότερη και πληρέστερη επικοινωνία με το περιβάλλον τους
- Καλλιέργεια δεξιοτήτων
- Ψυχαγωγία, ευχαρίστηση, ικανοποίηση

Χρονοδιάγραμμα

Επεξεργασία της θεματικής επιλογής καθ’ όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.

Διδακτικές ενέργειες

Χωρισμός σε ομάδες εργασίας

Γνωριμία με τις τέχνες, τα έργα τέχνης και τα Μουσεία (Αρχαιολογικά, Ιστορικά, Λαογραφικά, Λαϊκής Τέχνης, Μοντέρνας Τέχνης και μουσεία του κόσμου)

Επιμέρους θεματικές επιλογές και δραστηριότητες

- Ζωγραφική
- Γλυπτική
- Ποίηση και Λογοτεχνία
- Μουσική και Χορός
- Θέατρο, Κινηματογράφος, Φωτογραφία
- Αρχιτεκτονική
- Αργυροχρυσοχοΐα
- Λαϊκή Τέχνη
- Άλλες Τέχνες...

Τα έργα τέχνης στα βιβλία μας, τα έργα τέχνης στο σπίτι μας, τα έργα τέχνης στο σχολείο μας, τα έργα τέχνης στο Μουσείο, τα έργα τέχνης στο Διαδύκτιο (Internet), τα έργα τέχνης στον Τύπο (εφημερίδες, περιοδικά, έντυπα), οι εκκλησίες του τόπου μας, Αρχαιολογικοί χώροι, Γωνιά λαϊκής τέχνης στην τάξη μας, Μια γκαλερί στο σχολείο μας,

Έργα τέχνης της φύσης

- Γλυπτά πετρώματα
- Γλυπτά της θάλασσας

- Γλυπτά του ουρανού
Έρευνα, παρατήρηση, φωτογράφιση, συλλογές, δρώμενα, δημιουργία παραμυθιού, κίνηση, μουσική, χορός

Τα δικά μας έργα τέχνης

Χειροτεχνήματα

- Κολλάζ
- Ζωγραφική
- Κεραμική
- Γλυπτική (με πηλό, πλαστελίνη, πλαστικό πηλό, ζυμάρι)
Χορογραφία (οι μαθητές χορογραφούν ελεύθερα τις επιλογές τους)
Δημιουργία παραμυθιού με αφορμή κάποιο έργο τέχνης
Η ιστορία της δημιουργίας ενός έργου τέχνης (Δρώμενο...)

Η Βυζαντινή Τέχνη

Γνωριμία της Βυζαντινής Τέχνης μέσα από αντίγραφα εικόνων, βιβλία, έντυπα
Περιγραφή, καταγραφή του περιεχομένου μιας εικόνας και δραματοποίηση

Επιπροσθέτως οι διδακτικές ενέργειες αφορούν και στα παρακάτω

- Διασύνδεση με εικόνες και κείμενα από τα σχολικά βιβλία της τάξης τους καθώς επίσης και επεξεργασμένες θεματικές ενότητες
- Ανταλλαγή βιωμάτων και εμπειριών από τους μαθητές
- Αναγνώριση, εύρεση, καταγραφή, δημιουργία έργου τέχνης
- Εξωτερίκευση συναισθημάτων, μέσα από την ενεργοποίηση δημιουργικών δυνάμεων, προφορικά, κιναισθητικά και γραπτά
- Αυτενέργεια σε προσωπική και ομαδική βάση
- Επισκέψεις σε χώρους Τέχνης και Πολιτισμού της περιοχής (αρχαιολογικοί χώροι, εκκλησίες και μοναστήρια, παλιά σπίτια, μουσεία, εργαστήρια –κεραμικής, γλυπτικής, αγιογραφίας-, βιβλιοθήκες, παραλίες, δάση, όχθες ποταμού κ.λπ.)
- Παρέμβαση είτε επέμβαση των μαθητών με την αισθητική τους στο χώρο της τάξης, του σχολικού κτιρίου, της αυλή και όπου αλλού...
- Εκθέσεις...

Υλικά

Χαρτιά διάφορα, μολύβια, μαρκαδόροι, λαδοπαστέλ, κηρομπογιές, δακτυλομπογιές, κιμωλίες, ξυλομπογιές, τέμπερες, κορδόνια, σπάγγοι, υφάσματα, κλωστές, νήματα, κόλτες, βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά, φωτογραφίες, κάρτες, καρτποστάλ, πινέλα, πηλός, πλαστελίνη, ζυμάρι, κοσμήματα, έπιπλα, κεραμικά, γυαλιά, κεριά, ψηφίδες, πέτρες, χαλίκια, άμμος, κοχύλια, τσόφλια, πριονίδια, μανταλάκια, χαρτοκούτια, σύρμα, τενεκεδάκια, σφουγγάρια, αλουμινόχαρτο, φύλλα, κλαδιά, φλούδες, αποξηραμένα φρούτα, μπαχαρικά, όσπρια, αλεύρι... και γενικώς ό,τι «προαιρείται» η φαντασία...

Έκφραση

Προφορική, γραπτή, κινητική (δρώμενα, χορός), μουσική ...

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση νοείται ως η δυνατότητα που μας παρέχεται να αναγνωρίσουμε τις δεξιότητες, το χιούμορ, τις ευαισθησίες, την αντιληπτική ικανότητα, τη συναισθηματική ωριμότητα- πληρότητα αναφορικάς με τους προδιαγεγραμμένους στόχους, όπως αυτά διαφαίνονται μέσα από την αφηγηματική, γραπτή και καλλιτεχνική έκφρασή τους...

ΘΕΜΑ: «Παραμύθια, ιστορίες παιδικές και όχι μόνο...»

49ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Μαρία Κόκκαλη

Τάξη Α΄

Κριτήρια επιλογής του θέματος

Η επιλογή του θέματος έγινε μαζί με τα παιδιά μέσα από διάφορες προτάσεις – θέματα που τους δόθηκαν.

Η αγάπη μου για τα βιβλία και ο ενθουσιασμός των μικρών μαθητών να μάθουν να διαβάζουν ήταν ένα ισχυρό κίνητρο γι' αυτή την επιλογή.

Η σημασία της Α΄ τάξης για τη σχέση του παιδιού με το βιβλίο είναι πολύ σπουδαία. Η καλή σχέση εξαρτάται από τις αναγνωστικές εμπειρίες που οι νεαροί μαθητές βιώνουν μέσα από κείμενα που σχετίζονται με τα ενδιαφέροντά τους και τη ζωή τους. Επίσης κι από αυτά με περιεχόμενο που κεντρίζει την περιέργειά τους για τον κόσμο. Έτσι γεννιέται η αγάπη της ανάγνωσης που είναι τόσο χρήσιμη στη μετέπειτα σχολική και κοινωνική ζωή των μαθητών.

Στόχοι του προγράμματος

- Η καλλιέργεια του ενδιαφέροντος για το βιβλίο, η ανάπτυξη θετικής στάσης γενικά, μέσα από αναγνωστικές απολαύσεις και δράσεις.
- Η σταδιακή επαφή των μικρών παιδιών με διάφορα είδη βιβλίων, ξεκινώντας από τα οικεία σ' αυτά παραμύθια, προχωρώντας σε ιστοριούλες κι επεκτείνοντας τη γνωριμία με βιβλία γνώσεων κ.ά.
- Η βίωση ρόλων που έχουν σχέση με την ανάγνωση: του ακροατή, του αφηγητή, του εικονογράφου, του ηθοποιού, του συγγραφέα, του ποιητή...
- Η καλλιέργεια δεξιοτήτων των μαθητών μέσα από τους ρόλους που αναφέρθηκαν, όπως:
 1. η κατανόηση αφήγησης μιας ιστορίας (εντοπισμός χώρου, χρόνου, προσώπων, σειράς γεγονότων)
 2. η ικανότητα να αφηγούνται μια δική τους ιστορία από τη ζωή τους
 3. η οργάνωση πληροφοριών, ερμηνεία, αξιολόγηση κι έκφραση ιδεών προφορικά κι αργότερα γραπτά
 4. η δημιουργία ιστορίας από μία εικόνα και από σειρά εικόνων
 5. η διάκριση του πραγματικού από το φανταστικό μέσα από τη διάκριση διαφορετικών ειδών βιβλίων (παραμύθια, ιστορίες)
 6. η εικονογράφηση κειμένου
 7. η μιμητική τέχνη, παίζοντας το ρόλο ενός προσώπου της ιστορίας, με λόγια ή χωρίς
- η ανάπτυξη δημιουργικότητας και φαντασίας διασκευάζοντας ιστορίες ή παραμύθια, παραλλάσσοντας στοιχεία (ήρωες, τόπο, χρόνο)
- η ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων μεταξύ των μαθητών, με τη δασκάλα αλλά και με το βιβλίο
- η ανάπτυξη του προσώπου κάθε μαθητή με την ελεύθερη συμμετοχή του σε όλες τις δράσεις σύμφωνα με τις δυνατότητες, τις ιδιαίτερες ικανότητες και τις προτιμήσεις
- Η ανάπτυξη αυτογνωσίας και η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης

Τρόπος εργασίας

Ατομικά, σε ομάδες 3-6 παιδιών, σε ζευγάρια και συνολικά όλη η τάξη.

Δραστηριότητες

1η Φάση: Το παραμύθι

1^ο δίωρο:

Α) επίσκεψη στη σχολική βιβλιοθήκη-γνωριμία με τα βιβλία-ξεχωρίζουμε τα παραμύθια.

Β) ελεύθερη ανάγνωση των παραμυθιών ατομικά και κατά ομάδες-ανταλλάσσουν μεταξύ τους και,

Γ) επιλέγουν ένα από τα παραμύθια και το διαβάζουμε. Διάλεξαν «ο λύκος και τα 7 κατσικάκια». Συζητάμε για τον χώρο, χρόνο, πρόσωπα και γεγονότα. Συγκρίνουμε την διασκευή από διαφορετικές διασκευές του ίδιου παραμυθιού.

2^ο δίωρο:

Α) απλώνουμε τα βιβλία της βιβλιοθήκης της τάξης και ξεχωρίζουμε τα παραμύθια από τις μικρές ιστορίες. Συζητάμε και αποφασίζουμε τη δημιουργία δανειστικής βιβλιοθήκης στην τάξη μας, σε συνεργασία με τους γονείς.

Β) διαλέγουν τα παιδιά να διαβάσουμε το παραμύθι «ο μάγος Μπλου» της Ελένης Πριοβόλου εκδ. Ντοντούμη.

Γ) το διηγούνται πάλι τα παιδιά με τη βοήθεια των εικόνων.

3^ο δίωρο:

Α) διαβάζουμε το παραμύθι που είχαν διαλέξει επίσης από το προηγούμενο δίωρο «ο πινόκιο» εκδ. Παπαδόπουλος. Τα παιδιά διηγούνται διαφορετικά το παραμύθι όπως το είχαν ακούσει ή διαβάσει.

- Β) χρωματίζουν εικόνες διαφορετικές από τα παραμύθια «πινόκιο» και «κοκκινοσκουφίτσα» κατά ομάδες και ο καθένας σκέφτεται και γράφουμε με λίγα λόγια το κομμάτι του παραμυθιού που εικονίζεται.
- Γ) κάθε ομάδα βάζει τις εικόνες στη σειρά και έτσι στο τέλος διηγείται το παραμύθι που δημιούργησε η κάθε ομάδα.

4^ο δώρο:

- Α) Ακούμε παραμυθοτράγουδο από CD «ο λύκος και τα 7 κατσικάκια» εκδ. ανεμόμυλος και συγχρόνως βλέπουμε τις εικόνες του βιβλίου.
- Β) ελεύθερη έκφραση- όποιος θέλει ζωγραφίζει, όσοι θέλουν χορεύουν τα τραγούδια που ξανακούμε, ενώ μια ομάδα αυτενεργώντας δραματοποιεί το παραμύθι.

5^ο δώρο:

Τα παιδιά φέρνουν στην τάξη «το αγαπημένο τους βιβλίο» και το παρουσιάζουν. Ξέρουν τον τίτλο, το περιεχόμενο και λένε γιατί τους άρεσε ή γιατί το διάλεξαν. Μερικά το διηγούνται όλο δείχνοντας τις εικόνες!!

6^ο δώρο:

Διαβάζω ένα παραμύθι χωρίς εικόνες «το χαμένο ελαφάκι» και συζητάμε την υπόθεση. Χωρίζονται σε δυο ομάδες όπως θέλουν και συζητούν ελεύθερα μεταξύ τους, δηλώνοντας στην ομάδα τους τι μπορεί ο καθένας να ζωγραφίσει για την εικονογράφηση του παραμυθιού.

7^ο δώρο:

Ακούμε το παραμύθι «η λίμνη των κύκνων» με την κλασική μουσική του Τσαϊκόφσκι και αφού το συζητήσουν μεταξύ τους για να καταλάβουν την πλοκή, ζωγραφίζουν μια εικόνα από ότι τους έκανε μεγάλη εντύπωση. Επίσης συζητάμε για τα συναισθήματα που νιώσαμε ακούγοντάς το.

8^ο δώρο:

Παρακολουθούμε σε βιντεοκασέτα το παραμύθι «το ασχημόπαπο». Τα παιδιά το διηγούνται μπαίνοντας στο ρόλο του πρωταγωνιστή. Μιλάμε για συναισθήματα, κάνουμε κριτική και βγάζουμε συμπεράσματα.

9^ο δώρο:

Λόγω επίσκεψης της συγγραφέως Ζωρζ Σαρή κάνουμε μια γνωριμία με τα βιβλία της και διαβάζουμε «το γαϊτανάκι», λίγο από το αυθεντικό κείμενο και το υπόλοιπο από το ανθολόγιο. Από κασέτα ακούμε και τραγουδάμε το τραγούδι του Γ. Ρίτσου «αν όλα τα παιδιά της γης...» που το χορεύουμε όλοι μαζί. Στη συνέχεια ζωγραφίζουμε διάφορα παιδιά και τα κολλάμε κυκλικά σε χαρτί, αναπαριστώντας τα παιδιά όλου του κόσμου. (ζωγραφιστό κολάζ)

10^ο δώρο:

Τα παιδιά αποφασίζουν να φέρουν δικές τους ταινίες βίντεο με παραμύθια και Χριστουγεννιάτικες ιστορίες που είναι επίκαιρες.

Βλέπουμε την « πεντάμορφη και το τέρας » και ανταλλάσσουμε απόψεις για το νόημα του παραμυθιού. Δημιουργούν τα παιδιά μια παραλλαγμένη ιστορία με έμπνευση αυτό το παραμύθι. Έφτιαξαν σε ατομικά αλλά και σε ομαδικά με συμμετοχή της τάξης διάφορες παρόμοιες ιστορίες. Κυριάρχησε το θέμα « η άσχημη και ο όμορφος » που διαδραματίστηκε σε σύγχρονη εποχή!

11^ο δώρο:

Από την εκπαιδευτική τηλεόραση παρακολουθούμε το παραμύθι «ο τρυφεράκανθος» της Ελένης Πριοβόλου την οποία γνωρίζουν και από το παραμύθι «ο μάγος Μπλου» και την βλέπουν τώρα στην τηλεόραση μαζί με τον εικονογράφο του παραμυθιού. Στη συνέχεια με τις λέξεις του παραμυθιού που τους δίνει φτιάχνουν μια ζωγραφιά και γράφουν στίχους που περιλαμβάνουν τη λέξη που διάλεξαν!

2η Φάση: παιδικές ιστορίες

12^ο δώρο:

Παρουσίαση βιβλίων της δανειστικής βιβλιοθήκης της τάξης από τα παιδιά. Επιλέγουμε το 1^ο βιβλίο που θέλουμε να διαβάσουμε όλοι μαζί στην τάξη στο λογοτεχνικό μας πεντάλεπτο (για 5' καθημερινά). Διάλεξαν το βιβλίο «φοβάμαι» κι έπειτα δανείστηκαν βιβλία για το σπίτι. Ακολουθεί ελεύθερη ανάγνωση για 15' κάτι που αρέσει ιδιαίτερα στα παιδιά και το επαναλαμβάνουμε συχνά, ατομικά και κατά ομάδες.

13^ο δώρο: Σύνθεση μικρής ιστορίας « η Στέλλα πάει την κούκλα της περίπατο». Χωρίζονται σε 2 ομάδες και η 1^η σειροθετεί εικόνες ενώ η 2^η προτάσεις. Μαζί στη συνέχεια αντιστοιχίζουν τις προτάσεις στις εικόνες διαπιστώνοντας έτσι αν η σειρά είναι σωστή. Ζωγραφίζουν τις εικόνες και τα κολλούν σε χαρτόνι.

Διαβάζουμε από το βιβλίο «φοβάμαι» και συζητάμε για το πώς νοιώθουμε όταν φοβόμαστε. Ζωγραφίζει και γράφει ο καθένας τι φοβάται και τα κολλάμε σε χαρτόνι.

14^ο δώρο:

Συνεχίζοντας το βιβλίο «φοβάμαι» διηγούνται για κάποια περίπτωση που κάτι φοβήθηκαν αλλά διαπίστωσαν ότι δεν άξιζε τελικά να φοβηθούν!

Διαβάζουμε μια διασκεδαστική ιστορία που έφερε μια μαθήτριά « ο Φρόγκι συνέχεια εκφράζει ο καθένας τι θα έκανε στη θέση του Φρόγκι.

15^ο δώρο:

Διαβάζω στα παιδιά μια ιστορία από την καθημερινή ζωή «πάμε για ψώνια» δίνοντας έμφαση στην εικονογράφηση. Έπειτα κάθε μαθητής ζωγραφίζει εικόνες με διαδοχικά γεγονότα για να παρουσιάσει μια δική του καθημερινή ιστορία «χωρίς λόγια» σε βιβλιαράκι τύπου ζκ-ζακ.

16^ο δίσωρο:

Αυτή τη φορά δίνονται στα παιδιά εικόνες και λέξεις. Χωρίζονται σε ομάδες ανά 3 μαθητές και κάθε ομάδα συνθέτει την ιστορία. Μετά όλες οι ομάδες μαζί παρουσιάζουν τις σκέψεις τους και διαλέγουν τις καλύτερες προτάσεις. Έτσι γράφουμε την «ιστορία με το κουνελάκι» όλοι μαζί.

17^ο δίσωρο:

Παρουσιάζεται μια εικόνα στα παιδιά όπου κάτι συμβαίνει. Όλοι μαζί φτιάχνουμε μια ιστοριούλα «μια γιορτή στο σπίτι» και κάποιος τη γράφει.

Στη συνέχεια τα παιδιά σε ζευγάρια γράφουν μια μικρή ιστορία για μια εικόνα που τους δίνεται. Οι εικόνες αυτές τοποθετούνται μετά από όλη την τάξη στη σειρά και έτσι έχουμε δημιουργήσει μια διήγηση με τίτλο «ο ερχομός ενός μωρού».

18^ο δίσωρο:

Τα παιδιά συνεργάζονται σε μικρές ομάδες 2-3 ατόμων και γράφουν τη συνέχεια μιας ιστορίας που δεν έχει τέλος, με τίτλο « το απερίσκεπτο κοτοπουλάκι». Μετά ζωγραφίζουν κάτι σχετικό για να την εικονογραφήσουν.

19^ο δίσωρο:

Τα παιδιά επιλέγουν 2 βιβλία από τους τίτλους «χρόνια πολλά γιαγιά», «Στο γιατρό», «Ο Μπεν βγαίνει για φαγητό», «το νέο μου κούρεμα» και έτσι σχηματίζονται 2 ομάδες. Η κάθε ομάδα διαβάζει το βιβλίο που διάλεξε, από λίγο όσοι μαθητές θέλουν. Στη συνέχεια παρουσιάζει την ιστορία στην άλλη ομάδα παίζοντάς την. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την σκηνή στην αίθουσα εκδηλώσεων.

20^ο δίσωρο:

Ελεύθερη συζήτηση, ανταλλαγή απόψεων, κρίσεις και σχόλια. Όσοι θέλουν παίρνουν το λόγο και εκφράζουν τα συναισθήματά τους για το πρόγραμμα, τι τους άρεσε, ποιο ή ποια βιβλία ευχαριστήθηκαν και θυμούνται. Καταγράφουν τα βιβλία που διάβασε ο καθένας μέχρι τώρα και συνιστούν και στους άλλους με ένα χαρακτηρισμό το κάθε βιβλίο. Διαπιστώνουμε ποια παιδιά έχουν διαβάσει το ίδιο βιβλίο και διασταυρώνουμε γνώμες. Το πρόγραμμα συνεχίζεται με την « σκυταλοδρομία ανάγνωσης».

Συμπεράσματα- Αξιολόγηση

Η ανταπόκριση των παιδιών ξεπέρασε τις προσδοκίες όλων μας. Αγκάλιασαν τα βιβλία με αγάπη, συμμετείχαν όλα με χαρά και εξελίχτηκαν σε ενεργητικούς αναγνώστες. Αναπτύξανε πρωτοβουλίες, εκδηλώσανε χαρίσματα και προόδευσαν σταθερά στην ανάγνωση.

Το ευχάριστο είναι ότι με τη συνεργασία των γονέων δημιουργήθηκε μια δανειστική βιβλιοθήκη στην τάξη με βιβλία που αγόρασαν τα παιδιά. Τα βιβλία της τάξης είναι διαθέσιμα και σε συχνή χρήση εφαρμόζοντας «ελεύθερη ανάγνωση με κάθε ευκαιρία χρόνου αλλά και προγραμματισμένα 15' την εβδομάδα. Οι μαθητές τώρα δανείζονται σε συνεχή βάση και από την σχολική βιβλιοθήκη και από τα βιβλία της τάξης. Έτσι το πρόγραμμα ουσιαστικά θεμελίωσε κι έδωσε τη θέση του σε ένα άλλο πρόγραμμα την «σκυταλοδρομία ανάγνωσης».

Ελπίζουμε να μπορέσουμε μέχρι το τέλος της χρονιάς να προγραμματίσουμε και μια επίσκεψη στην παιδική βιβλιοθήκη της πόλης μας, όπου μπορούν τα παιδιά να γραφτούν μέλη και να αποκτήσουν τη συνήθεια να δανείζονται και να διαβάζουν βιβλία σ' όλη τους τη ζωή.

Ας ευχηθούμε να συνεχίσουν με τον ίδιο ενθουσιασμό να δείχνουν την αγάπη τους στο καλό βιβλίο.

*Εικόνες: Ιστορίες χωρίς...λόγια σε βιβλία ζικ-ζακ.
Τα παιδιά γίνονται συγγραφείς, εικονογράφοι, ποιητές, μικροί καλλιτέχνες!*

ΘΕΜΑ: «Τα φυτά της πατρίδας μας»
4/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΥΑΜΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Λαγού Γεωργία
Τάξεις Γ' & Δ'

Εισαγωγή

Είχαμε παρατηρήσει από την αρχή ότι τα παιδιά γνώριζαν αρκετά καλά τα φυτά του άμεσου περιβάλλοντος και θελήσαμε να επωφεληθούμε από τη γνώση τους για να την εμπλουτίσουν, να την ταξινομήσουν και να τη διευρύνουν σε διάφορες κατευθύνσεις.

Θελήσαμε να ασχοληθούμε μ' αυτό το θέμα ακόμα, για να δώσουμε στα παιδιά την ευκαιρία να αναπτύξουν και να εκφράσουν την ευαισθησία τους γύρω από ένα οικείο θέμα: να μάθουν να παρατηρούν πώς φυτρώνουν οι σπόροι, πώς μεγαλώνει ένα φυτό, πόσο όμορφα είναι τα μικρά λουλούδια... να κάνουν πιο συστηματικές τις παρατηρήσεις τους, να συνεργάζονται ελεύθερα, χωρίς την πίεση του διδακτικού χρόνου.

Αφορμή εργασίας

Το πρόγραμμα ξεκίνησε μετά από συζήτηση στο μάθημα της «Μελέτης του Περιβάλλοντος» όταν προκάλεσαμε την επιθυμία των παιδιών. Σκεφτήκαμε να το συνδυάσουμε με τα περιεχόμενα του βιβλίου «Εμείς και ο κόσμος», όπου συμπεριλαμβανόταν μια ενότητα (Δ') με θέμα «τα φυτά». Συμφωνήσαμε με τα παιδιά της Α' τάξης να αφιερώνουμε στο θέμα ένα δίωρο την εβδομάδα. Χωρίστηκαν σε ομάδες και ύστερα από διαπραγμάτευση μεταξύ τους διάλεξαν ένα απ' τα παρακάτω θέματα:

α) Λουλούδια –Αγριολούλουδα (1^η ομάδα: Ευγενία, Δημήτρης Μ., Θεοχάρης)

β) Δέντρα –Θάμνοι (2^η ομάδα: Δημήτρης Γ., Σταματία, Χρήστος)

γ) Φυτά του κήπου –Αγριόχορτα (3^η ομάδα: Σταματία, Δήμητρα, Φανή)

Για την ανάπτυξη και την ολοκλήρωση του προγράμματος υπολογίσαμε ότι θα χρειαζόμασταν περίπου 15 δίωρα.

Στόχοι:

- Να γνωρίσουν τα παιδιά συστηματικά τα φυτά (ταξινόμηση με βάση διάφορα κριτήρια).
- Να προβληματιστούν και να ευαισθητοποιηθούν για την προστασία των δασών και των χώρων πρασίνου.
- Να καταγράψουν και να μάθουν να αντιμετωπίζουν τις ανάγκες και τα προβλήματα στη φροντίδα των φυτών.
- Να αναπτύξουν πνεύμα συνεργασίας, πρωτοβουλίας και να δημιουργηθούν κίνητρα για τα παιδιά.

Δραστηριότητες

Οι κυριότερες δραστηριότητες που ανέπτυξαν τα παιδιά κατά τη διάρκεια του προγράμματος ήταν:

- Όλα τα παιδιά φύτεψαν μέσα στην τάξη πρώτα σε πλαστικά ποτήρια με βαμβάκι και ύστερα σε μικρές γλάστρες σπόρους από φασόλια και φακές και με μεγάλη λαχτάρα παρακολουθούσαν μέρα με τη μέρα την ανάπτυξή τους. Με υπευθυνότητα φρόντιζαν τα ποτήρια και τις γλάστρες τοποθετώντας τις προς το φως, ποτίζοντάς τις όταν διαπίστωναν εμπειρικά ότι τις έλειπε η απαραίτητη υγρασία.

- Επισκεφτήκαμε ένα φυτώριο, ένα λαχανόκηπο, ένα περιβόλι και το παραποτάμιο πλατανόδασος του χωριού. Στο φυτώριο παρατήρησαν τη φροντίδα για τα φυτά και στον κήπο αναγνώρισαν τις (όψιμες) φασολιές, ντοματιές, τις μελιτζάνες και τις πιπεριές και στο περιβόλι τα δέντρα που καλλιεργούνταν εκεί (ελιές, αμυγδαλιές κ.α.). Συνομήλησαν και ρώτησαν τους ιδιοκτήτες τι, πότε, πώς και γιατί φύτεψαν τα φυτά που παρατηρούσαν. Στο παραποτάμιο δάσος παρατήρησαν τους κορμούς των δέντρων και των θάμνων, τα κλαδιά και τα φύλλα. Μάζεψαν φύλλα, όπως και στα άλλα μέρη που επισκεφτήκαμε, καθώς και αγριολούλουδα της εποχής και τα έδιναν στην ομάδα που ασχολιόταν μ' αυτό. Η κάθε ομάδα μάζευε υλικό γύρω από το αντικείμενό της, αλλά

βοηθούσε και τις άλλες ομάδες σε κάτι που έφευτε στην αντίληψή τους. Συζητήσαμε για τις ωφέλειες του δάσους, για την αναπνοή των δέντρων και των φυτών, το οξυγόνο που δίνουν, τα ξερά φύλλα που χρησιμεύει ως λίπασμα, το ρόλο των σκουληκιών στην αναζωογόνηση του εδάφους.

Επεξεργασία του υλικού

Όταν γυρίσαμε στην τάξη κάθισαν να ζωγραφίσουν στο μπλοκ με μογιές ό,τι τους εντυπωσίασε από αυτά που είδαν.

Κάθε ομάδα επεξεργάστηκε χωριστά στην τάξη το υλικό που μάζεψαν στη διάρκεια των επισκέψεων. Ξέραναν με κατάλληλη φροντίδα τα φύλλα και τα λουλούδια που είχαν συγκεντρώσει και αργότερα τα τοποθέτησαν στο φυτολόγιο της τάξης σε σελίδες που είχαν παραχωρηθεί σε κάθε ομάδα χωριστά.

Κάθε ομάδα ανέλαβε ύστερα να μαζέψει εικόνες ή φωτογραφίες, σκίτσα ή ζωγραφιές με φυτά του τόπου, ανάλογα με το θέμα που είχαν συγκεντρώσει. Το υλικό που συγκεντρώνε το κολλούσε στο δικό της χαρτόνι που είχε αναρτηθεί σ' ένα τοίχο της τάξης.

Στη συνέχεια η πρώτη ομάδα ανέλαβε να συγκεντρώσει τραγούδια σχετικά με τα φυτά του τόπου, η δεύτερη ομάδα ποιήματα και η τρίτη παροιμίες και γνωμικά. Το υλικό αυτό το κατέγραψαν σ' ένα τετράδιο που τοποθετήθηκε στη βιβλιοθήκη της τάξης.

Εκ μέρους μου, επειδή δεν γνώριζαν ακόμη να διαβάζουν ανέλαβα να φέρω στην τάξη και να τους διαβάσω ιστορίες από την ελληνική μυθολογία που είχαν θέματα σχετικά με φυτά του τόπου.

Τέλος κατασκευάσαμε και λύσαμε στην τάξη απλά προβλήματα αισθητοποίησης των αριθμών με αντικείμενα που μαζέψαμε από τη φύση.

Προβλήματα -Συμπεράσματα

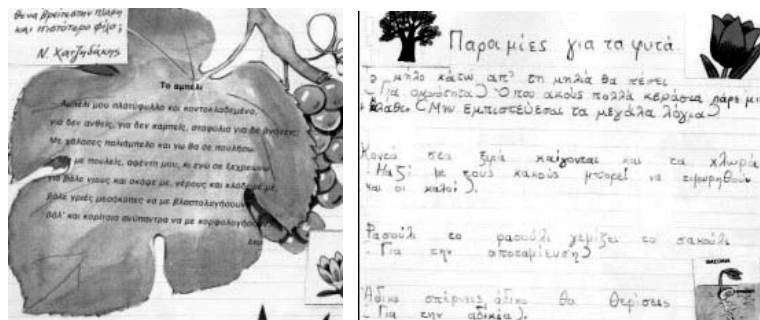
Επειδή ήταν το πρώτο σχέδιο εργασίας, τα παιδιά στην αρχή ήθελαν όλα να ασχολούνται με όλα και δεν κατανοούσαν την ανάγκη καταμερισμού της εργασίας. Με τον καιρό και με τη δική μου επιμονή άρχισαν να μπορούν να συνεργάζονται σε ικανοποιητικό βαθμό.

Σ' αυτό βοήθησε επίσης το θέμα που ήταν οικείο στα παιδιά και η ευκολία με την οποία μπορούσαν να βρουν υλικό γύρω από αυτό. Παρά τις δυσκολίες, πιστεύω ότι μπόρεσαν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που ήδη κατείχαν, να τις εμπλουτίσουν κατάλληλα και να τις διευρύνουν σε περιοχές που δεν είχαν πρόσβαση μέχρι τώρα.

Το υλικό που προέκυψε από την έρευνα και τη γνώση και τις εμπειρίες που αποκόμισαν τα παιδιά από την ενασχόλησή τους θα τα παρουσιάσουμε στο τέλος της χρονιάς στη μαθητική κοινότητα του σχολείου μας σε μια εκδήλωση για όλα τα θέματα της ευέλικτης ζώνης που θα είναι ανοιχτή στους γονείς και στην τοπική κοινωνία.

Για το θέμα αυτό σχεδιάζουμε να παρουσιάσουμε:

- Μια έκθεση με τα χαρτόνια των ομάδων και το φυτολόγιο.

- Μια έκθεση με τα φυτά και τις γλάστρες στην κατάσταση που θα είναι τότε.
- Ταμπλό με κολλάζ από τις ζωγραφιές των παιδιών.
- Ταμπλό με τις φωτογραφίες από τις δραστηριότητες που ανέπτυξαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος.
- Σε ειδικό ταμπλό θα αναρτηθούν επίσης τα τραγούδια, τα ποιήματα και οι παροιμίες αφού τα αντιγράψουμε πρώτα σε χρωματιστά χαρτόνια.
- Τέλος θα τραγουδήσουμε τραγούδια και θα δραματοποιήσουμε δύο αρχαίους ελληνικούς μύθους (η φιλονικία της Αθηνάς με τον Ποσειδώνα, Δάφνης και Χλόη).

ΘΕΜΑ: «Τα παραδοσιακά επαγγέλματα»
4^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Κωνσταντέλλος Γεώργιος, Κυρίτης Ιωάννης
Τάξεις Ε' & ΣΤ'

Κριτήριο επιλογής του θέματος

Βρισκόμαστε στην αρχή της τρίτης χιλιετίας και παρόλο την τεχνολογική εξέλιξη το πιο απαραίτητο και ουσιώδες κομμάτι των σύγχρονων κοινωνιών η πολιτισμική τους ύπαρξη μοιάζει να αναζητά την χαμένη ταυτότητά της στον κυκεώνα των μεταλλάξεων.

Το 7/Θεσιο 4^ο Δημοτικό Σχολείο Ναυπάκτου εφαρμόζει το σχολικό έτος 2003-04 στις δυο τελευταίες τάξεις «Πρόγραμμα Λαϊκού Πολιτισμού» με επιμέρους θεματική ενότητα επεξεργασίας και εμβάθυνσης: τα παραδοσιακά επαγγέλματα».

Ως εκπαιδευτικοί συνειδητοποιώντας το μέγεθος του προβλήματος και της δικής μας ευθύνης προσπαθήσαμε μέσα από τη διαθεματική προσέγγιση να φέρουμε τους μαθητές μας σε συστηματική επαφή με τα λαϊκά παραδοσιακά επαγγέλματα, να ανοίξουμε το σχολείο στους παλιούς τεχνίτες και γενικά στον κοινωνικό περίγυρο, να εθίσουμε τους μαθητές μας στη βιωματική μάθηση και τη διερευνητική διαδικασία.

Στόχοι

- Βασική επιδίωξή μας ήταν η ευαισθητοποίηση των παιδιών με τα παραδοσιακά επαγγέλματα.
- Να γίνει περισσότερο κατανοητή στους μαθητές η διαδικασία εξέλιξης των επαγγελμάτων προς τα σύγχρονα επαγγέλματα της βιομηχανικής κοινωνίας.
- Επιχειρήσαμε να υλοποιηθεί λειτουργικά η παροχή της γνώσης σχετικά με το ρόλο του κάθε τεχνίτη για τη λειτουργία της κοινότητας.
- Επίσης ωθήσαμε τους μαθητές να γνωρίσουν μέσα από τεχνικές και δεξιότητες τις ομοιότητες και τις διαφορές των επαγγελμάτων από περιοχή σε περιοχή και από γενιά σε γενιά.
- Επιπλέον ενθαρρύνουμε τα παιδιά στην κατάκτηση της έννοιας «λαϊκός πολιτισμός».
- Τα προτρέψαμε να γνωρίσουν και να σεβαστούν τη συλλογικότητα, τη συνεργασία και άλλες αξίες του πολιτισμικού μας παρελθόντος.
- Τέλος επιδιώξαμε να τα βοηθήσουμε να αναγνωρίσουν ότι οι παραπάνω αξίες έχουν λόγο ύπαρξης και λειτουργικότητας στο σύγχρονο πολιτισμό της Ελλάδας.

Μεθοδολογικά πλαίσια

Εφαρμόστηκε το ομαδοκεντρικό πλαίσιο δράσης που διαμορφώθηκε από κοινού με την ισότιμη συμμετοχή μαθητών και δασκάλου.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού εδώ ήταν περισσότερο καθοδηγητικός, συμβουλευτικός ενώ το κέντρο βάρους είχε μετατεθεί στους μαθητές, στην αυτονομία τους, στην εισαγωγή τους στην αληλέγγυα δράση με τη συλλογική-συνεργατική μορφή εργασίας και στην ανάπτυξη της κριτικής τους ικανότητας.

Οργάνωση ομάδων (χώρος-χρόνος)

Τάξεις Ε' και ΣΤ'

Αριθμός μελών ομάδων: 4 μαθητές (τόσο στις εσωτερικές δραστηριότητες στην τάξη όσο και στις εξωτερικές)
Σύνθεση ομάδας: ανοιχτή (βασικό κριτήριο η φιλία μεταξύ των μαθητών)

Διευθέτηση θρανίων: ανα δυο αντικρυστά

Διάρκεια σχεδίου δράσης: 30 διδακτικές ώρες

Υλικό: Βιβλία (σχολικά και εγκυκλοπαίδειες), τηλεόραση, βίντεο, DVD, κασετόφωνο, ηλεκτρονικός υπολογιστής, φωτογραφίες, έντυπα (εφημερίδες, περιοδικά, Internet), δανεισμό μουσειοσκευών από λαογραφικά μουσεία.

1η Φάση: Εισαγωγή

Στη φάση αυτή ο εκπαιδευτικός προβλημάτισε τους μαθητές με την προβολή ενός ντοκυμαντέρ σχετικά με τα παραδοσιακά επαγγέλματα. Συζήτησε με τα παιδιά το θέμα και τα παρακίνησε να διερευνήσουν σχετικές ιδέες με αυτό και να τις καταθέσουν στην αρχή προφορικά. Επίσης διευκρίνισε σχετικά τους ερωτήματα.

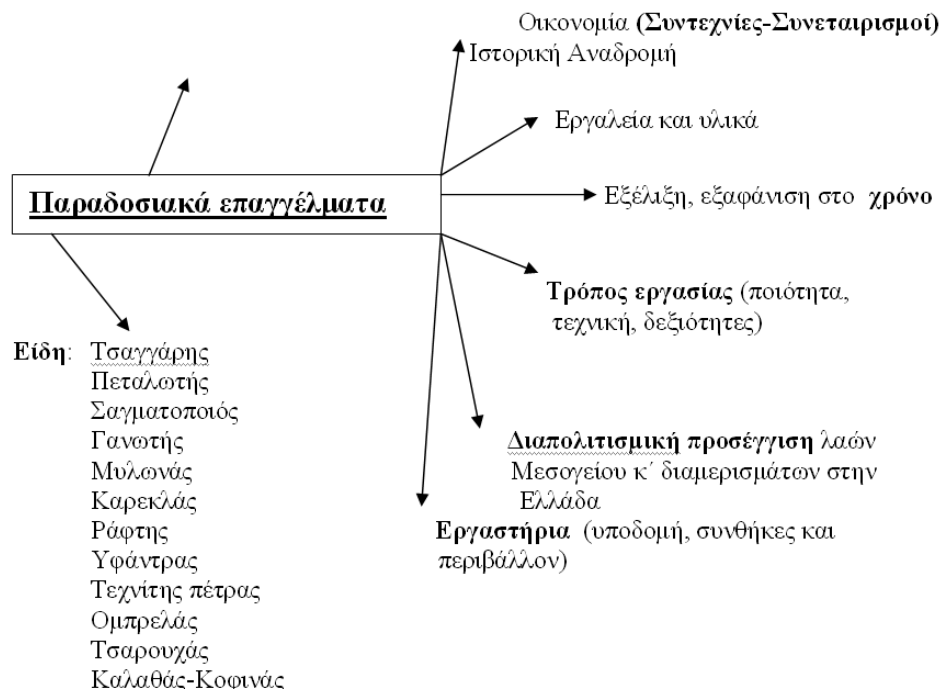
2η Φάση: Επεξεργασία - Εμβάθυνση

Θεματικός χάρτης

Διαμορφώθηκε ο θεματικός χάρτης του θέματος:

«Παραδοσιακά επαγγέλματα»

Σχεδιάσαμε το ιστόγραμμα και πάνω στους βασικούς άξονες γράφτηκαν οι επιμέρους πτυχές κάθε άξονα, οι διάφορες παράμετροι δηλαδή όπως είχαν διατυπωθεί από τους μαθητές.

Πιο συγκεκριμένα

Κάθε ομάδα επέλεξε ένα επάγγελμα, προσδιόρισε τις διαδικασίες εργασίας διερευνώντας πληροφορίες μέσα από τα παρακάτω μαθήματα. Επίσης καθόρισε έναν υπεύθυνο για την τελική καταγραφή και ανακοίνωση του θέματος.

➤ Νεολληνική γλώσσα

Τα παιδιά εντόπισαν άρθρα και έντυπα, διάβασαν κείμενα μέσα από τα σχολικά βιβλία, τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο, αποδελτίωσαν τις πληροφορίες, τις εντόπισαν και τις παρουσίασαν συνοπτικά.

➤ Μαθηματικά

Υπολόγισαν τα εβδομαδιαία έξοδα και έσοδα ενός τεχνίτη.

Τιμές αγοράς, πώλησης, ζημίας, κέρδους μέσα από ανάλογα προβλήματα.

Ρώτησαν παλαιότερους για τα μέτρα και σταθμά.

Έτσι ασκήθηκαν στις τέσσερις πράξεις ακεραίων και δεκαδικών

➤ Ιστορία

Ερεύνησαν για ανάλογα επαγγέλματα στο πολιτισμικό παρελθόν των άλλων λαών της Μεσογείου και διαμερισμάτων της Ελλάδας.

➤ Γεωγραφία

Έκαναν έρευνα για να μάθουν περιοχές όπου τα επαγγέλματα που ασχολήθηκαν είχαν άνθηση.

➤ Μουσική

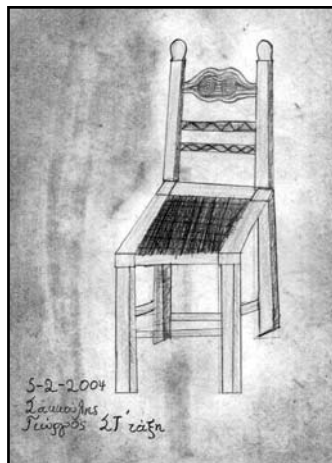
Έφεραν οι μαθητές ποιήματα και δημοτικά τραγούδια σχετικά με το κάθε επάγγελμα.

➤ Θρησκευτικά

Βρήκαν μέσα από τα βιβλία των θρησκευτικών επαγγέλματα που επιζούν διαχρονικά ή έχουν εξαφανιστεί.

➤ Εικαστικά

Έκθεσε φωτογραφίας και σκίτσα των παιδιών με θέμα: «Τα επαγγέλματα χτές και σήμερα».

Οργάνωση δραστηριοτήτων

Οι πηγές που ανέτρεξαν οι μαθητές ήταν από τη σχετική βιβλιογραφία:

1. Γεωρ. Νικολ. Κουτσοκλένη. «Φθίνοντα επαγγέλματα-Ασχολίες γυναικών που ξεχάστηκαν». Εκδ.: Αγ. Γεώργιος Αμφίσσης 2002
2. «Επαγγέλματα που χάνονται» Εκδ. Δημιουργία
3. Παραδοσιακά επαγγέλματα και συνήθειες (Μπαλαφούτης Κ.)
4. Οι ξακουστοί πρματευντάδες (Ξηραδάκη Κ.)
5. Παραδοσιακά επαγγέλματα (Βασίλης Σαρησάββας)
6. Καρέκλες και σκαμνιά (Πετρόπουλος Η.)

Οι μαθητές με τη βοήθεια του δασκάλου συγκρότησαν ερωτηματολόγια που ήταν είτε χειρόγραφα είτε στον Η/Υ. Κάθε ομάδα απομαγνητοφώνησε τις συνομιλίες που κατέγραψαν στο μαγνητόφωνο, συζητούν τις δικές τους εντυπώσεις όπως τις αποτύπωσαν στα χαρτιά τους και παρουσιάζουν ότι καινούργιο έχουν μάθει με ζωγραφική, κατασκευές και δραματοποίηση. Έφτιαξαν μέσα στην τάξη μια γωνιά με εργαλεία που χρησιμοποιούσαν οι τεχνίτες των παραδοσιακών επαγγελμάτων. Υπήρξαν και οικονομικές δυσκολίες για έξοδα μετακίνησης αλλά με την οικονομική συμβολή του Δήμου των γονέων και άλλων φορέων υπερνικήθηκαν.

3η Φάση: Αξιολόγηση (θα υλοποιηθεί τις επόμενες εβδομάδες)

Η κάθε ομάδα θα ανακοινώσει μέσω του υπευθύνου της τι κατέγραψε αφού πρώτα ολοκληρώσει τον κριτικό έλεγχο του υλικού της.

Θα συζητηθούν τα αποτελέσματα και θα καταγραφούν στον πίνακα.

Θα γίνει εκτίμηση των αποτελεσμάτων και των προβλημάτων που θα προκύψουν κατά την πορεία των εργασιών.

Δραματοποίηση

Τελικό επιστέγασμα του προγράμματος διδασκαλίας των Παραδοσιακών Επαγγελμάτων θα είναι η παρουσίαση δρώμενων από τους μαθητές της Ε' και ΣΤ' τάξης του 4^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ναυπάκτου.

ΘΕΜΑ: «Ένα ποτάμι ...μία ιστορία»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΡΔΑΜΑ ΗΛΕΙΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Σαραντίδου Φωτεινή
Τάξη Ε΄

Κριτήρια επιλογής του θέματος

- Οι μαθητές της περιοχής μας έχουν εμπειρίες από το ποτάμι ως έννοια και ως βίωμα. Έχουν επισκεφθεί τον Πηνειό και το φράγμα του.
- Το μάθημα της Γεωγραφίας δίνει τη δυνατότητα μέσα από τις ενότητες B5.1,2,3, B 4-B 5, B 6.1,2,3 να ξεκινήσει ένα σχέδιο εργασίας με θέμα το ποτάμι.
- Το θέμα αυτό μπορεί να εξεταστεί διαθεματικά (ολιστικά, σφαιρικά) συσχετίζοντάς το με τα άλλα μαθήματα (επιστήμες) του αναλυτικού προγράμματος.
- Είναι σύγχρονο θέμα, περιβαλλοντικό και υπάρχουν οδηγίες ενδεικτικές για τη διεξαγωγή του στο βιβλίο του δασκάλου «Οδηγίες για την εφαρμογή της ευέλικτης ζώνης» σελ. 47–60
- Μπορεί να ανταποκριθεί τόσο σε γνωστικούς όσο σε συναισθηματικούς και ψυχοκινητικούς στόχους.

Συγκεκριμένα:

Με τη Φυσική στην ενότητα: «Το νερό στη γη » σελ.132 -148

- Με το Διαθεματικό εκπ/κό υλικό της ευέλικτης ζώνης τεύχος β΄, Φυσικές επιστήμες, «Νερό και ρύπανση» σελ.94 -102
- Με το Πολυθεματικό βιβλίο της ευέλικτης «Βλέπω το σημερινό κόσμο » σελ. 165 «Η ρύπανση του νερού».
- Με τα μαθηματικά: κλίμακες, στατιστικοί πίνακες, ποσοστά, διαφορά μηκών ποταμού, μετρήσεις.
- Με τη γλώσσα: τεύχος Γ΄ «Το σιδερένιο ποτάμι », «Το γεφύρι της Άρτας », παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου κατά περίπτωση.
- Με την τοπική ιστορία, τη θρησκεία, τη μυθολογία, τους θρύλους και τις παραδόσεις του λαού.
- Με την Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή: «Η κρατική πρόνοια»
- Με την αισθητική αγωγή: παιχνίδι ρόλων, εικονογράφηση κόμικς, άκουσμα ήχων και μουσικής.
- Με τη γυμναστική: Επισκέψεις και περίπατοι στο ποτάμι για έρευνα πεδίου.

Σκοπός

1. Να γνωρίσουν τα ποτάμια του τόπου τους, της Ελλάδας, και να κάνουν συγκρίσεις με τα ποτάμια του κόσμου.
2. Να συνειδητοποιήσουν την αλληλεξάρτηση του ποταμού στη ζωή των φυτών, των ζώων και του ανθρώπου.
3. Να συνδέσουν το ρόλο του στο χρόνο και στο χώρο, τις χρήσεις του στον άνθρωπο, και τις δραστηριότητες και παρεμβάσεις του ανθρώπου πάνω του.
4. Να αποκτήσουν θετική στάση γι 'αυτό και να δράσουν για την προστασία του.

Στόχοι

1. Να κατανοήσουν τις έννοιες των όρων της γεωγραφίας και της φυσικής που συνδέονται με το ποτάμι (ανάγλυφο, μέρη ποταμού, παροχή, ταχύτητα ροής, ρύπανση, χλωρίδα, πανίδα, ενέργεια από το νερό του ποταμού).
2. Να αναγνωρίζουν συμβολισμούς σε ένα χάρτη και να κατασκευάζουν χάρτη με κλίμακα.
3. Να μπορούν να αναφέρουν τις κύριες χρήσεις των νερών του ποταμού και τις δραστηριότητες του ανθρώπου που σχετίζονται με το ποτάμι.
4. Να μπορούν να αναφέρουν πιθανούς τρόπους ρύπανσης των νερών του ποταμού.
5. Να βελτιώσουν τη γνώση τους για την αλληλεξάρτηση φυτών ζώων ανθρώπων και ποτάμιου οικοσυστήματος.
6. Να βιώσουν να κατανοήσουν τις συνέπειες της ρύπανσης μέσα από παιχνίδι ρόλων.
7. Να κατασκευάσουν, ζωγραφίσουν θέματα για το ποτάμι.
8. Να ανακαλύψουν μύθους, θρύλους, τραγούδια, λογοτεχνικά έργα, μουσική, έργα τέχνης, ήθη και έθιμα για τον ποταμό.
9. Να αντιληφθούν ότι το ποτάμι μπορεί να αποτελέσει χώρο αναψυχής, άθλησης και χαράς.

Προγραμματισμός του σχεδίου εργασίας

Χρονοδιάγραμμα εργασίας: 5 - 8 δίωρα

Τάξη Ε΄

Τρόποι οργάνωσης και συντονισμού δραστηριοτήτων

Η όλη εργασία θα στηριχθεί σε ομαδικές και ατομικές εργασίες που θα έχουν την εξής εξελικτική πορεία:

1η Φάση: Επιλογή του θέματος

- 2η Φάση: Καθορισμός των στόχων
- 3η Φάση: Σχεδιασμός της εργασίας
- 4η Φάση: Υλοποίηση εργασίας
- 5η Φάση: Αξιολόγηση εργασίας

Χώροι όπου διεξήχθησαν οι δραστηριότητες

Σχολική τάξη, βιβλιοθήκη, εργαστήριο Η/Υ, εργαστήριο φυσικής, ποτάμι (πηγές, εκβολές, φράγμα), δασική υπηρεσία, διεύθυνση γεωργίας, βιολογικός καθαρισμός, μουσείο υδροκίνησης, Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κλειτορίας.

Χαρτογράφηση του θέματος σε θεματικές ενότητες

- Χαρακτηριστικά του ποταμού (κλίμα, ανάγλυφο, κύκλος του νερού).
- Χλωρίδα πανίδα, μετρήσεις, ρύπανση.
- Ποτάμι και οικοσύστημα μέσα από παιχνίδι ρόλων.
- Ιστορία, λαογραφία, μύθοι, τραγούδια, ήθη και έθιμα.
- Χρήσεις, ανθρώπινες δραστηριότητες, διαχείριση, τουρισμός, ψυχαγωγία.

Χωρισμός ομάδων και υποομάδων

Πριν ασχοληθούμε με την ανάπτυξη της συνθετικής εργασίας, επιβάλλεται να αφιερώσουμε κάποιο χρόνο σε ασκήσεις παιχνίδια που θα έχουν σκοπό την αύξηση της συνοχής της ομάδας και την ενδυνάμωση της αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης των μελών της ομάδας της τάξης.

Καταμερισμός εργασιών ανα θεματική ενότητα σε ομάδες και υποομάδες

Ομάδα Α΄: δυο Υποομάδες

1η Θεματική Ενότητα: Χαρακτηριστικά ποταμού, ανάγλυφο, κλίμα, γένεση του ποταμού και κύκλος του νερού.

Ενδεικτικές δραστηριότητες

Α΄ Υποομάδα:

Κάντε μια φανταστική διήγηση για το ταξίδι του νερού που κυλάει σ' ένα ποτάμι, χρησιμοποιώντας τις λέξεις που θα προκύψουν από το αρκτικόλεξο της φράσης, « Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ». Φτιάξτε ένα κολάζ ή ζωγραφίστε με θέμα: «Ο κύκλος του νερού».

Β΄ Υποομάδα: (3 - 4 άτομα)

1. Σχεδιάστε τη λεκάνη απορροής του ποταμού της περιοχής σας σε διαφάνεια, ονομάζοντας τα μέρη του ποταμού, τις περιοχές από όπου περνά, και εκβάλλει ή φτιάξτε το ανάγλυφο της λεκάνης απορροής, χρησιμοποιώντας πλαστελίνη.
2. Στο συγκεκριμένο χάρτη, έχουμε την έξοδο του Πηνειού από το φράγμα προς τη θάλασσα. Λείπει όμως το κομμάτι του χάρτη που δείχνει την εκβολή του Πηνειού καθώς και το υπόμνημά του. Με τη βοήθεια του γεωφυσικού χάρτη, συμπληρώστε το υπόλοιπο κομμάτι του χάρτη και φτιάξτε και το υπόμνημά του. (Προαιρετική δραστηριότητα)
3. Ο Πηνειός έχει τέσσερις πηγές. Μετρήστε το πραγματικό μήκος του ποταμού από κάθε πηγή, έχοντας π' όψη την κλίμακα, που σας δίνεται. Σε μια διαφάνεια, παρουσιάστε με μορφή ιστογράμματος το μήκος του ποταμού από κάθε πηγή και κάντε συγκρίσεις. Τι ερωτήσεις προβλήματα θα μπορούσαν να προκύψουν από το ιστόγραμμά;

Ομάδα Β΄: δύο Υποομάδες

2η Θεματική Ενότητα: Χλωρίδα, πανίδα, ρύπανση

Ενδεικτικές δραστηριότητες:

Α΄ Υποομάδα :

1. Αναφέρετε τα ζώα και τα φυτά που υπάρχουν στα ποτάμια, αφού τα κατατάξετε σε κατηγορίες (δέντρο, θάμνος, χαμηλή βλάστηση, αρθρόποδα μαλάκια, έντομα, αμφίβια, ψάρια, ερπετά θηλαστικά πτηνά).
2. Δώστε πληροφορίες για αυτά που ζουν στο δικό σας ποτάμι και φτιάξτε το οικοσύστημα του ποταμού ακολουθώντας τις παρακάτω οδηγίες:
Σε λευκό χαρτόνι κανσόν σχεδιάστε μια μεγάλη λίμνη, στην οποία χύνεται ο Πηνειός και διάφορα ρυάκια. Ζωγραφίστε στις ακτές καλάμια, βούρλα, δέντρα (ιτιές αρμυρίκια, λυγαριές, χαλέπιο πεύκη...) Βάλτε μια διαφάνεια μπροστά από τη ζωγραφιά σας και ζωγραφίστε εκεί όπου νομίζετε ότι θα διάλεγαν μόνα τους τα έντομα,

τα ζώα να πάνε να επιβιώσουν, να τραφούν, να προστατευθούν και να αναπαραχθούν.

Β' Υποομάδα:

Παρακολουθήστε τη βιντεοταινία της εκπαιδευτικής τηλεόρασης με θέμα τον υδροβιότοπο του Αμβρακικού. Προς το τέλος περιγράφει λίγο τον ευτροφισμό χωρίς να τον ονομάζει. Βρείτε για τον ευτροφισμό στο πολυθεματικό βιβλίο σελ. 165 και με βάση τις εικόνες, που έχετε, να διηγηθείτε προφορικά τις ιστορίες για τον ευτροφισμό αφού μας ενημερώσετε για την έννοια αυτή.

Τέλος παρακολουθήστε από το βίντεο τις συνέπειες (φυσικές, κοινωνικές, οικονομικές, αισθητικές) της ρύπανσης των ποταμών και τις προτεινόμενες λύσεις.

Ομάδα Γ'

2^η Θεματική Ενότητα: Χλωρίδα, πανίδα, ρύπανση

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ:

Η ομάδα με τη βοήθεια του δασκάλου αποφασίζουν ποιο ρόλο θα υποδυθεί ο καθένας και ποιοι είναι αυτοί που θα εκπροσωπηθούν. Ρόλοι μπορεί να είναι: ο αγρότης, ο εκπρόσωπος των σφαγείων, ο ερωδιός, ο βάτραχος, ο τουρίστας, ένας μαθητής της περιβαλλοντικής ομάδας, ο δήμαρχος, ο βιομήχανος κ.τ.λ.

Σε αυτήν τη δραστηριότητα κάθε ένας προσπαθεί να αναπτύξει από τη δικιά του σκοπιά το πρόβλημα που υπάρχει. Μπορεί να αρχίσει, λόγω χάρη, ο ερωδιός ή το χέλι μιλώντας για τη μείωση και ρύπανση του νερού, τα προβλήματα επιβίωσης που δημιουργεί αυτή και ότι τα μικρότερα ψάρια εξαφανίστηκαν ή έπαθαν ασφυξία. Το χέλι μπορεί να απαντήσει ότι τελευταία νιώθει καψίματα στο σώμα του και ότι πρέπει να επισκεφτεί οπωσδήποτε ένα δερματολόγο. Ο γεωργός πως πρέπει να ανταγωνιστεί την αγορά και να σπουδάσει τα παιδιά του κ.τ.λ. Γίνεται προσπάθεια να λυθεί το πρόβλημα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Σε λίγο γίνεται φανερό ότι δεν μπορεί έτσι να βρεθεί ικανοποιητική λύση και πως πρέπει να γίνουν συμβιβασμοί για να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα συλλογικά.

Ομάδα Δ: δύο Υποομάδες

3^η Θεματική Ενότητα: Ιστορία, λαογραφία, τραγούδια, ήθη και έθιμα, θρησκεία

Ενδεικτικές δραστηριότητες

Α' Υποομάδα:

Αναφέρετε τους μύθους που έχουν σχέση με τον Πηνειό ποταμό (Ηρακλής και κόπροι του Αυγεία σημασία του μύθου, ονοματοδοσία ποταμού) και συνδέστε τα φυτά, που ζουν στα ποτάμια, με αρχαίους μύθους.

Επιλέξτε έναν και μετατρέψτε τον σε κείμενο με διάλογο. Παρουσιάστε το με μουσική υπόκρουση.

Β' Υποομάδα:

Διαβάστε τους δύο θρύλους για τις νεράιδες με μουσική υπόκρουση από το C.D. Μουσική του νερού εκδ. Καλειδοσκόπιο (40). Αν κάποιος γνωρίζει κάποιο δημοτικό τραγούδι για το ποτάμι μπορεί να το ερμηνεύσει ή να γίνει μουσική ακρόαση του δημοτικού τραγουδιού «Ποταμέ, τζάνεμ, πεταμέ» με την Ειρήνη Παπά και τον Βαγγέλη Παπαθανασίου.

Ομάδα Ε': δύο Υποομάδες

4^η Θεματική Ενότητα: «Χρήσεις των νερών του ποταμού και ανθρώπινες δραστηριότητες στην περιοχή των ποταμών»

Προτεινόμενες δραστηριότητες

Στόχοι:

Να συνδέσουν την ύπαρξη των υδροκίνητων μηχανών με την εξοικονόμηση της ενέργειας και την περιβαλλοντική προστασία.

Να κατασκευάσουν ένα μοντέλο υδροστρόβιλου.

Να γράψουν επιστολές, χρησιμοποιώντας το ανάλογο ύφος και λεξιλόγιο που απαιτεί η περίπτωση, προκειμένου να πληροφορηθούν για κάτι.

Αποφάσεις Δράσεις

Επεξεργαζόμαστε ό,τι είδαμε, ακούσαμε, ζήσαμε στην τάξη. Καταλήγουμε σε συμπεράσματα και προτάσεις.

1. Έκθεση ζωγραφικής.
2. Κατασκευή και γραφή πινακίδων.
3. Καθαρισμός και υιοθέτηση μέρους της περιοχής.
4. Διαμαρτυρία στο δήμαρχο.
5. Τοποθέτηση κάδων.
6. Τοποθέτηση ξύλινων πάγκων.
7. Παραγωγή κειμένου [παραμύθι] και δημοσίευσή του.

8. Μπλούζες με τυπωμένα σχέδια από το ποτάμι.

9. Παιχνίδι ρόλων.

10. Ομιλία από ειδικό περιβαλλοντολόγο. Ενημέρωση των κατοίκων.

11. Εκδήλωση στον υιοθετημένο χώρο του ποταμού, πρόσκληση των Μ.Μ.Ε

Ενημερώνουμε το σύλλογο διδασκόντων του σχολείου για τις προθέσεις μας. Ζητούμε τη συνεργασία τους και τη συμμετοχή τους. Καλούμε τους γονείς, τον εκπαιδευτικό σύλλογο όπου τα παιδιά ανακοινώνουν τις προτάσεις τους. Ζητούν τη στήριξή τους. Αναλαμβάνουν να διεκπεραιώσουν κάποιες δραστηριότητες. Γίνεται κατανομή εργασιών. Για παράδειγμα, ένας αναλαμβάνει την κατασκευή πινακίδων, άλλος να μας προμηθεύσει με σταμπωτά μπλουζάκια, ο πολιτιστικός σύλλογος τα παγκάκια, κάποιος να μας φέρει σε επαφή με το δήμαρχο.

Παρουσίαση εργασιών

Τα παιδιά παρουσίασαν τις εργασίες τους στην “λεγόμενη ημέρα περιβάλλοντος” στις 20 Μαρτίου 2004 σε εκδήλωση, όπου συμμετείχαν τοπικοί φορείς, με τους οποίους συνεργάστηκαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος, καθώς και εκπρόσωποι από περιβαλλοντικούς συλλόγους. Μοιράστηκαν στο κοινό κείμενα που ευαισθητοποιούν το κοινό στην προστασία του ποταμού τους.

Αξιολόγηση - Συζήτηση

Στο τέλος δόθηκε ένα τελικό τεστ όπου φάνηκε, αν έχουν πραγματοποιηθεί οι γνωστικοί, συναισθηματικοί, ηθικοί στόχοι του προγράμματος, συγκρινόμενο με το αρχικό τεστ. Λαμβάνοντας υπόψη και τις σκέψεις, προβληματισμούς, που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του προγράμματος και συνέβαλαν στη αναδιαμόρφωση ή τροποποίηση του προγράμματος, ακολούθησε συζήτηση και οδηγήθηκε σε συμπεράσματα θετικά και ευχάριστες εμπειρίες από το πρόγραμμα.

Βιβλιογραφία

Σχολικά Βιβλία

Γεωγραφία Ε' Ενότητες Β5.1,2,3, Β6.1,2,3, Β4-5

Σύγχρονος Γεωγραφικός Άτλας Ελλάδας

Φυσική Ε' «Το νερό στη γη» σελ.132-148

Διαθεματικό εκπ/κό υλικό ευέλικτης ζώνης τεύχος β, Φυσικές επιστήμες, σελ.94-102.

Πολυθεματικό βιβλίο της ευέλικτης σελ.165 «Η Ρύπανση του νερού».

Μαθηματικά το κεφάλαιο με τις κλίμακες.

Γλώσσα τεύχος Γ' «Το σιδερένιο ποτάμι», «Το γεφύρι της Άρτας».

Κοινωνική και πολιτική Αγωγή, «Η κρατική πρόνοια».

Αισθητική Αγωγή «Παιχνίδι ρόλων, εικονογράφηση κόμικς, άκουσμα ήχων μουσικής, παραδοσιακή δημοτική μουσική, κλασική μουσική».

Γυμναστική, «Παιχνίδια στο ποτάμι, περιβαλλοντικός περίπατος».

Βιβλίο του δασκάλου για την ευέλικτη ζώνη.

Βοηθητικά βιβλία (Περιβαλλοντικά)

Δ. Καλαϊτζίδης, Β. Φαλίδας «Το ποτάμι» Εγχειρίδιο Παιδαγωγικών Δραστηριοτήτων Περιβαλλοντικής Εκπ/σης, Εκδ. Κριτική.

Περιβαλλοντική Εκπ/ση στο Δημοτικό Σχολείο ΥΠΕΠΘ Ίδρυμα Μποδοσάκη.

Φάκελος Περιβαλλοντικής Εκπ/σης Ν.Αχαΐας – Ν.Ηλείας Ελλ. Εταιρεία Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Ενημέρωσης.

Ρύπανση Απόβλητα, «Θέματα και πειράματα για το περιβάλλον», Εκδ. Πατάκη.

Πρόγραμμα περιβαλλοντικής Αγωγής «Εξοικονόμηση Ενέργειας και Χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας» ΑΔΕΠ, Πάτρα, 1999.

«Ένα κουτί γεμάτο νερό» Εκδ. Καλειδοσκόπιο.

«Τα πουλιά» Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος Ε. Κ. Δ. Π.

«Τα πουλιά», Δασαρχείο Ολυμπίας, Περιοδικό, Γ' Έκδοση, Ιανουάριος 1999.

Ε. Υ. Δ. Α. Π Λεύκωμα, 1999.

Υπαίθριο Μουσείο Υδροκίνησης Δημητσάνας Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ, Ενημερωτικό Φυλλάδιο.

Alain Gtie, Τα έντομα, Τα πουλιά, Τα φυτά Εκδ. Άγκυρα.

Πλανήτης γη, Τα πουλιά, Εκδ. Μονόγραμμα.

Βοηθητικά βιβλία (Ιστορία Λαογραφία)

Νικολάου Πολίτη, Το ελληνικό δημοτικό τραγούδι, Αθήνα, 1982.

Ελληνική Μυθολογία, Οι Θεοί, Τόμος β' Εκδοτική Αθηνών.

Η Αρχαία Ήλις, Ανδρέας Μπούτσικας, Εκδ. Βιβλιοπωλείο Πανόραμα.

Προφορική Παράδοση και λογοτεχνία, Ξένη Σκαρτσή, Πανεπιστήμιο Πατρών 2003.

Μυθολογία Σοφία Ζαραμπούκα, Οι άθλοι του Ηρακλή, Εκδ. Κέδρος.

Ελλ. Μυθολογία, Οι Άθλοι του Ηρακλή, Εκδ. Α. Κεσόπουλος.

**ΘΕΜΑ: «Τουριστικός οδηγός του τόπου μου»
4^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΥΡΓΟΥ**

Εκπαιδευτικοί υλοποίησης:

*Κοκώνης Μαρίνος, Σπηλιόπουλος Σπήλιος, Στασινόπουλος Δημήτρης, Τουμπέκη Κατερίνα
Τάξη Ε΄*

Τρόπος συμμετοχής των μαθητών

Το πρόγραμμα της ευέλικτης ζώνης εφαρμόζεται πρώτη φορά στο σχολείο μας. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν τα τρία τμήματα της Ε΄τάξης.

Συνοπτική περιγραφή θέματος προγράμματος

Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι άνθρωποι εντάσσουν μέσα στον οικογενειακό τους προγραμματισμό και τις διακοπές, εκδρομές, επισκέψεις κ.λ.π.

Ο τόπος μας έχει ιστορία χιλιάδων χρόνων. Κάθε χρόνο επισκέπτονται την περιοχή μας χιλιάδες επισκέπτες είτε για να θαυμάσουν τις φυσικές της ομορφιές και τις παραλίες της είτε για να γνωρίσουν από κοντά τους μοναδικούς και παγκοσμίως γνωστούς αρχαιολογικούς της χώρους. Η Αρχαία Ολυμπία, ο ναός του Επικούρειου Απόλλωνα, το Κατάκολο κ.α. γίνονται πόλοι έλξης τουριστών απ' όλη τη γη. Πολλοί από αυτούς περνούν από την πόλη μας. Ένας τουριστικός οδηγός θα βοηθούσε σίγουρα κάποιον που θέλει να επισκεφθεί τον Πύργο. Άλλωστε η περιοχή μας προσφέρεται για πολλών ειδών εξορμήσεις.

Η βαθύτερη γνώση του τόπου μας θα κάνει τα παιδιά να αγαπήσουν τον τόπο τους και παράλληλα να τον προβάλλουν.

Εκπαιδευτικοί στόχοι του προγράμματος

- * Να γνωρίσουν οι μαθητές τι και γιατί χρειάζεται ένας τουριστικός οδηγός
- * Να γνωρίσουν σε ποιους απευθύνεται και τι πληροφορίες παρέχει
- * Να μάθουν για τα οφέλη που προσφέρει η τουριστική ανάπτυξη σ' έναν τόπο
- * Να έρθουν σε άμεση επαφή με την ιστορία του τόπου τους
- * Να γνωρίσουν τα ήθη τα έθιμα και τις παραδόσεις του τόπου τους
- * Να έρθουν σε άμεση επαφή με τις φυσικές ομορφιές του τόπου τους
- * Να μάθουν να ερευνούν και να ανακαλύπτουν
- * Να μάθουν και να ανακαλύπτουν διάφορες πηγές μέσα από τις οποίες μπορούν να συλλέγουν πληροφορίες
- * Να μάθουν να επεξεργάζονται τις πληροφορίες που συλλέγουν
- * Να μάθουν να κάνουν σύνθεση και ταξινόμηση των πληροφοριών που συνέλεξαν
- * Να μάθουν να ολοκληρώνουν μία εργασία που αποτελείται από επιμέρους σύνολα
- * Να εξασκηθούν στη κατασκευή χάρτη και σχεδίου πόλης
- * Να γνωρίσουν, να κρίνουν και να αξιολογήσουν ένα πολεοδομικό σχέδιο
- * Να έρθουν σε επαφή με τη σύγχρονη τεχνολογία αλλά και τις σύγχρονες μορφές τέχνης – χρήση Internet, φωτογραφίας, βίντεο
- * Να μάθουν τα στάδια επεξεργασίας και δημιουργίας ενός εντύπου
- * Να γνωρίσουν τα θετικά αποτελέσματα της ομαδικής εργασίας
- * Να έρθουν σε επαφή με τους επιχειρηματίες του τόπου τους που έχουν άμεση σχέση με τον τουρισμό και να γνωρίσουν από κοντά τη δουλειά τους
- * Να αισθανθούν ότι προσφέρουν στην τουριστική και οικονομική ανάπτυξη του τόπου τους

Εκπαιδευτικές δραστηριότητες εντός και εκτός σχολείου

- * Παρουσίαση – επιλογή θέματος – ομάδες
- * Επισκέψεις εντός και εκτός πόλης (πλατείες – πεζόδρομοι – νεοκλασικά κτίρια – θέατρο – δημοτική αγορά – λιμάνι Κατακόλου κ.λ.π.)
- * Συλλογή υλικού (δημόσια βιβλιοθήκη – διαδίκτυο – φωτογραφίες – έντυπα επιχειρήσεων – βιντεοταινία της πόλης κ.λ.π.)
- * Ενέργειες στη τάξη (συζήτηση – διαλογή υλικού – κατασκευή χαρτών παρουσίαση εργασιών – συμπεράσματα – ανάρτηση υλικού)
- * Αξιολόγηση πορείας – ενεργειών
- * Συγκέντρωση κατά τακτά χρονικά διαστήματα και των τριών τμημάτων στο αμφιθέατρο του σχολείου για γενική αξιολόγηση της όλης πορείας.

Χρονοδιάγραμμα

Φάσεις εργασίας και πορεία σχεδιασμού και εφαρμογής του προγράμματος

1η Φάση: (4 ώρες)

- Συγκέντρωση μαθητών – συζήτηση – θέμα
- Ανακοίνωση του θέματος στους γονείς
- Δημιουργία αράχνης – περιεχομένων
- Χρονοδιάγραμμα εργασιών αράχνης

2η Φάση: (12 ώρες)

- Κατανομή θεμάτων κατά ομάδα
- Αναζήτηση – συγκέντρωση πληροφοριών
- Πίνακας παρουσίασης κατά τάξη
- Αξιολόγηση πορείας

3η Φάση: (8 ώρες)

- Επεξεργασία πληροφοριών - διορθώσεις
- Σύνθεση – σύνταξη και δημιουργία οδηγού
- Μετάφραση οδηγού στα Αγγλικά

4η Φάση: (2 ώρες)

- Αξιολόγηση – παρουσίαση

5η Φάση: (4 ώρες)

- Εκτύπωση – διάθεση σε φωτοτυπίες
- Προώθηση σε σημεία πώλησης και τοπικούς φορείς

Αξιολόγηση

Στο τέλος του προγράμματος θα γίνει αξιολόγηση του τουριστικού οδηγού με βάση τους στόχους που τέθηκαν στην αρχή. Θα γίνει συζήτηση για όλο το πρόγραμμα και τις δυσκολίες του. Θα δούμε τα τυχόν λάθη, ποιες ενέργειες δεν έγιναν σωστά, τι άλλο θα μπορούσε να γίνει, τι ήταν περιττό, αν εκμεταλλευτήκαμε σωστά το χρόνο, ώστε να βγάλουμε χρήσιμα συμπεράσματα για την υλοποίηση των επόμενων προγραμμάτων.

ΘΕΜΑ: «Ωρα λογοτεχνίας»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΖΑΡΑΚΙΟΥ ΗΛΕΙΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Ουτζιόλας Γεώργιος

1. Λογοτεχνία; γιατί και πώς;

(Προβληματική – Αρχές ενασχόλησης)

Έχοντας αντιληφθεί τον εγκλωβισμό που υφίσταται η λογοτεχνία στο μάθημα της Γλώσσας ανάμεσα στις Συμπληγάδες της γραμματικής και του ασφυκτικού ωραρίου, που επιδιώκει την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων, θεωρήθηκε εξ αρχής σκόπιμο:

- Η «ώρα λογοτεχνίας» να μην αποκτήσει ακαδημαϊκό χαρακτήρα. Αντιθέτως, να πάρει τη μορφή μίας «ανάλαφρης» ενασχόλησης με λογοτεχνικά κείμενα, χωρίς να υποβαθμίζεται, φυσικά, η σχολική γνώση.
- Να ανασυνταχθούν οι ρόλοι των εμπλεκόμενων στην παιδαγωγική πράξη.
 - Ο δάσκαλος να εγκαταλείψει το ρόλο της ερμηνευτικής αυθεντίας και να καταστεί αρωγός και συμπαρωγός γνώσης.
 - Ο μαθητής να απεμπλακεί απ' τον παθητικό ρόλο του δέκτη και να προαχθεί σε πρωταγωνιστή της δυνατότητας προσφοράς του λογοτεχνικού κειμένου.
 - Το κείμενο να μην αντιμετωπίζεται ως μία πηγή νοημάτων, αλλά ως αποτέλεσμα πράξεων καθοδηγούμενων απ' τις εκάστοτε κοινωνικές πρακτικές και αναγκαιότητες.
- Το κείμενο να ενταχθεί και να ανασυσταθεί μέσα στην κοινωνία που επέβαλε τη λειτουργικότητά του. Έτσι θα γίνει συνειδητή η υποκειμενικότητα των περιγραφόμενων πράξεων και ο μαθητής θα αντιληφθεί ότι η ύπαρξη διαφορετικών κοινωνικοπολιτισμικών αξιών οδηγεί σε διαφορετικές μορφές δράσης (ελέω πολυπολιτισμού!!!).

2. Επιλογή του θέματος

Η επιλογή του θέματος γίνεται από το διδάσκοντα. Αντιθέτως η όλη επεξεργασία και πορεία του θέματος προϋποθέτει αυτενέργεια και εθελοντική δράση των μαθητών.

Θεματική Ενότητας

Η θεματική της ενότητας θα μπορούσε να συνοψιστεί στον τίτλο: «ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΛΑΣΙΚΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ: ταξίδι στην παραδοσιακή κοινωνία του τόπου μου» Οι λόγοι, που οδήγησαν στην επιλογή αυτή, είναι οι ακόλουθοι:

- Τα έργα των συγγραφέων αυτών κατέχουν αναμφίβολα περίοπτη θέση στην ελληνική πολιτισμική παράδοση.
- Διατηρούν την εμβέλεια και τη διαχρονικότητα των μηνυμάτων τους και ενεργοποιούν τον προβληματισμό του αναγνώστη, προσφέροντας, παράλληλα, αισθητική απόλαυση.
- Βοηθούν στην κατανόηση των δομών της πατρώας κοινωνικής οργάνωσης, που μετάλλαξή της αποτελεί η σημερινή κοινωνία. Οι μαθητές συνειδητοποιούν την έννοια της ιστορικότητας μέσα από την αλλαγή και τη συνέχεια των χαρακτηριστικών και της ζωής του τόπου.
- Τα κείμενα αυτά είναι δυνατό να αξιοποιηθούν θανυμάσια και «εθνικά» - όχι πατριωτικά - φέρνοντας τους μαθητές σε επαφή με την ψυχή του λαού. Οι μαθητές κατανοούν τις ιδιαιτερότητές μας ως λαού, γνωρίζοντας από πού και προς τα πού πορευόμαστε.
- Αν θεωρήσουμε ότι οι σημερινοί γονείς έχουν μεγαλώσει διαβάζοντας τα έργα αυτά, ενώνονται οι γενιές: οι γονείς, που διάβασαν τα κείμενα αυτά ως παιδιά, και τα παιδιά τους, τα παιδιά της πληροφορικής και του internet.

3. Σκοποί και στόχοι

Το πρόγραμμα αυτό στοχεύει σε τρεις βασικούς τομείς:

- Στην αφύπνιση της δημιουργικής φαντασίας του μαθητή
- Στον συναισθηματικό κόσμο του μαθητή (δί' ελέου και φόβου περαίνουσα... την κάθαρσιν – συναισθηματική νοημοσύνη)
- Στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας

Οι επιμέρους και εξίσου σημαντικοί στόχοι που δύναται να εξυπηρετηθούν είναι οι εξής:

- Η χαρά και η απόλαυση που πρέπει να νιώσουν οι μαθητές. Βίωση της αισθητικής απόλαυσής της λογοτεχνίας
- Αξιολόγηση των πληροφοριών που δέχονται ως ακροατές οι μαθητές. Αναγνώριση του σημαίνοντος και του σημαινόμενου, του μείζονος και του ελάσσονος.

- Αναγνώριση και ανάδειξη των βασικών δομών των κειμένων. Ανάδειξη του τρίπτυχου δέση – πλοκή – λύση. Πύκνωση και ανάπτυξη κειμένου.
- Προσέγγιση του κειμένου ως σύνθετου πολιτισμικού και κοινωνικού στοιχείου. Μεταφορά της δράσης στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα. Εκμετάλλευση της δράσης ως επικοινωνιακής περίπτωσης (δραματοποίηση). Ενεργοποίηση και αξιοποίηση της δημιουργικής φαντασίας των μαθητών.
- Ανασύσταση της κοινωνικοπολιτισμικής πραγματικότητας, στην οποία αναφέρεται το κείμενο. Σύνδεση με τις παλιότερες γενιές, που είναι φορείς της αντίστοιχης κοινωνικοπολιτισμικής ταυτότητας (παππούς, γιαγιά)
- Κατ' επέκταση γνωριμία με διάφορες ιστορικές περιόδους του τόπου, μέσα από το πρίσμα της καθημερινότητας και όχι μέσα απ' το παραμορφωτικό και επιλεκτικό καθρέφτη των ιστορικών γεγονότων.
- Συγκρότηση εθνικής ταυτότητας. Στενότερη γνωριμία των μαθητών με θρύλους, μύθους και παραδόσεις που υποστηρίζουν τα εν λόγω λογοτεχνήματα. Γνωριμία με την ψυχοσύνθεση του λαού. Κατανόηση πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων. Αποδοχή της εθνικής μας ταυτότητας χωρίς αρνητικά συναισθήματα.
- Μέσω αυτής της οδού, δημιουργία νέων ανθρώπων ανεκτικών στις πολιτιστικές, και όχι μόνο, διαφορές των άλλων, στοιχείο απαραίτητο για τους πολίτες της πολυπολιτισμικής κοινωνίας. Δημιουργία δημοκρατικής συνείδησης. (αν ξέρεις ποιος είσαι, από πού ξεκίνησες και για πού τραβάς ...)
- Γνωριμία με τους «παραμελημένους» Έλληνες κλασσικούς συγγραφείς. Λειτουργία διδακτικού αντικειμένου ως γέφυρας προς τα πρωτότυπα έργα. Καλλιέργεια φιλανθρωπίας. (Σημείωση: αποσπάσματα απ' τα πρωτότυπα έργα υποστηρίζουν τη διδασκαλία)
- Γνωστικοί στόχοι είναι εύκολο, αν και όχι πρωτεύουσας σημασίας, να εξυπηρετηθούν. Σύνδεση με γνωστικά αντικείμενα, όπως μαθηματικά, γεωγραφία, ιστορία, λαογραφία, περιβαλλοντική αγωγή.

4. Σχεδιασμός – Οργάνωση

Βιβλιογραφία

Λαμβάνοντας υπόψη την γλωσσική δυσκολία, που παρουσιάζουν τα πρωτότυπα έργα των Ελλήνων κλασσικών, καθώς και την απουσία εικονογράφησης τους, θεωρήθηκε δύσκολη έως αδύνατη η ενασχόληση με τα πρωτότυπα έργα.

Προκρίθηκε η λύση μετεγγραμμένων και εικονογραφημένων έργων των ιδίων, που να αποδίδουν με την μεγαλύτερη δυνατή πιστότητα τα πρωτότυπα έργα.

Επιλέγησαν, τέλος, έργα της σειράς «τα Ελληνικά» των εκδόσεων Παπαδόπουλου, που πληρούν τις προϋποθέσεις, που τέθηκαν, εξ αρχής: εκτεταμένη βιβλιογραφία, επιτυχημένη εικονογράφηση, ακριβής απόδοση του πρωτότυπου έργου.

Κρίθηκε σκόπιμη η ενασχόληση με τα ακόλουθα έργα:

1. Ο Τρομάρας, Γ. Βιζυηνού
2. Το μικρό ραφτόπουλο, Γ. Βιζυηνού
3. Το μόνο ταξίδι της ζωής του, Γ. Βιζυηνού
4. Τα Χριστούγεννα του τεμπέλη, Αλ. Παπαδιαμάντη
5. Γουτού Γουπατού, Αλ. Παπαδιαμάντη
6. Εξοχική Λαμπρή, Αλ. Παπαδιαμάντη
7. Η γοργόνα, Αν. Καρκαβίτσα
8. Το γιούσουρι, Αν. Καρκαβίτσα
9. Η Μηλιά, Εμ. Ροΐδη
10. Η Στραβοκώσταινα, Αργ. Εφταλιώτη

Υλικά

Για τον δάσκαλο:

1. τα βιβλία της σειράς «τα Ελληνικά», όπως προεπιλέγησαν
2. τα πρωτότυπα κείμενα, εάν είναι δυνατόν

Για τον μαθητή:

1. ένα τετράδιο γεωμετρίας (ένα φύλλο λευκό – ένα με γραμμές)

5. Υλοποίηση του προγράμματος - διδακτική πράξη

- Παρουσίαση έργου και συγγραφέα. Οι μαθητές, όσοι και εάν το επιθυμούν, ατομικά ή ομαδικά, βρίσκουν βιογραφικά στοιχεία του συγγραφέα και τα παρουσιάζουν στην τάξη. Όταν ασχολούμαστε με έργο του ίδιου συγγραφέα, οι μαθητές διαπιστώνουν τι θυμούνται για αυτόν, συζητούν για το προηγούμενο έργο του και κάνουν κριτική σ' αυτό (αν τους άρεσε, τι τους άρεσε, τι δεν τους άρεσε, τι θα ήθελαν να αλλάξουν).
- Πρώτη επαφή με το έργο. Επίδειξη εισαγωγικής ή αντιπροσωπευτικής εικόνας. Σύνδεση με τον τίτλο. Τοποθέτηση του έργου στην εποχή στην οποία γράφηκε και αναφέρετε. Πώς ήταν η ζωή τότε; Εικασίες για το τι θα ακολουθήσει.
- Ανάγνωση μιας προεπιλεγμένης ενότητας από το δάσκαλο. Επιλογή ενός κρίσιμου σημείου, όπου θα σταματήσουμε. Συζήτηση για τις διάφορες συνέχειες που μπορεί να πάρει η ιστορία. Επιλογή της πιθανότερης με βάση την ψυχοσύνθεση του ήρωα. Επίδειξη των ανάλογων εικόνων. Δεύτερη ανάγνωση εφόσον ζητηθεί από τους μαθητές.
- Επαφή με τα πρωτότυπα έργα. Απαντήσεις σε ερωτήσεις των μαθητών μέσα από το πρωτότυπο κείμενο.

- Ανάγνωση σημείων που άρεσαν στους μαθητές ή που παραλείπονται από τα μεταγραμμένα κείμενα. (σ.σ. Η απήχηση των πρωτότυπων κειμένων στους μαθητές ήταν εντυπωσιακή.)
- Ανάλογες καταστάσεις στην σημερινή εποχή. Πώς θα ήταν τα πράγματα, αν ο ήρωας διέθετε σύγχρονα τεχνολογικά μέσα και γνώσεις;
 - Τα παιδιά ζωγραφίζουν ή γράφουν την ιστορία που άκουσαν ή την συνέχεια της ιστορίας ή σκιαγραφούν, ζωγραφίζουν ή περιγράφουν τον ήρωα ή μία συγκεκριμένη στιγμή της πλοκής. (Η επιλογή είναι αποκλειστικό προνόμιο των μαθητών)
 - Επιλογή αντιπροσωπευτικών λέξεων της πλοκής. Αναγραφή στον πίνακα. Οι μαθητές όλοι ή σε ομάδες ή μόνοι τους στιχουργούν σχετικά με το θέμα ή γράφουν μία εντελώς διαφορετική μικρή ιστορία.
 - Οι μαθητές αναφέρουν παραπλήσιες ιστορίες ή μύθους ή θρύλους που έχουν ακούσει. Μπορούν, επίσης, να αναφέρουν παραπλήσια προσωπικά τους βιώματα.
 - Δραματοποίηση σκηνών ή περιστατικών της πλοκής. Ενθαρρύνονται να συμμετάσχουν όλοι οι μαθητές.
 - Με την ολοκλήρωση του έργου, κριτική αποτίμηση. Μου άρεσε το έργο; Ποιος ήρωας μου άρεσε περισσότερο; Γιατί; Σε ποιον θα ήθελα να μοιάζω; Σε ποιον μοιάζω; Τι θα άλλαζα στην πλοκή αν ήμουν ο συγγραφέας;
 - Αξιοποίηση δημιουργικής φαντασίας μαθητών σε σενάρια όπου ήρωες προηγούμενων έργων έρχονται σε επαφή με τους εξεταζόμενους ήρωες ή όπου οι ήρωές μας μεταφέρονται στην πλοκή άλλων έργων(π.χ. Όταν ο Κοντορεβιθούλης συνάντησε την Κοκκινοσκουφίτσα...)
 - Σύνδεση της πλοκής με διάφορα γνωστικά αντικείμενα.

6. Παρουσίαση προγράμματος

- Όποτε κρίνουμε ότι είναι σκόπιμο, μπορεί να γίνουν διάφορες παρουσιάσεις, όπως:
- Έκθεση βιβλιογραφικού υλικού, το οποίο συγκεντρώθηκε από τους μαθητές – λαογραφικό, βιογραφικό, ιστορικό, κ.τ.λ. υλικό.
 - Έκθεση των εργασιών των μαθητών – ζωγραφιές, πηλινες ή κατασκευές από πλαστελίνη, παραλλαγές ή νέες ιστορίες των ηρώων.
 - Δραματοποίηση κάποιου έργου από τους μαθητές.
 - Παρουσίαση του ή των έργων που έχουν μελετηθεί, από τους συμμετέχοντες μαθητές σε μαθητές άλλων τάξεων ή άλλων σχολείων.
 - Κυκλοφορία περιοδικού ή κόμικς με τις περιπέτειες των ηρώων ή με έργα των ίδιων των μαθητών.

7. Συμπεράσματα - Αξιολόγηση

- Θα ήθελα να σημειώσω ότι η προτεινόμενη θεματική εκπονήθηκε και εφαρμόστηκε από τον γράφοντα κατά τα σχολικά έτη 2003 – 2004 στις τρεις μεγαλύτερες τάξεις του δημοτικού σχολείου Μαζαρακίου καθώς και στο Ολοήμερο δημοτικό σχολείο Σιμόπουλου. Τα αποτελέσματα ξεπέρασαν τις προσδοκίες μας !
- Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν συμμετέχοντας ενεργά στο πρόγραμμα ξεπερνώντας τα όρια που θεωρήθηκαν ως μέτρα των δυνατοτήτων τους. Το «ανάλαφρο μάθημα» και η ευχάριστη ατμόσφαιρα της σχολικής τάξης ενθάρρυνε τους μαθητές να δραματοποιήσουν σκηνές, να γράψουν δικές τους συνέχειες της ιστορίας, να συνθέσουν ποιήματα σχετικά με την πλοκή της κάθε ενότητας. Οι εργασίες αυτές πραγματοποιήθηκαν ομαδικά ή ατομικά και η επιλογή ήταν των μαθητών. Πολλές φορές οι μαθητές παρουσίαζαν εργασίες που δεν είχαν συζητηθεί στην τάξη.(Γράφω «συζητηθεί» και όχι «ζητηθεί» γιατί καμία εργασία δεν ήταν υποχρεωτική). Οι μαθητές παρουσίαζαν πτυχές του εαυτού τους και ταλέντα, τα οποία ουδείς εκ των διδασκόντων είχε αντιληφθεί.
 - Οι γονείς δέχθηκαν με μεγάλη ευχαρίστηση το «παράξενο μάθημα». Τα παιδιά μετέφεραν τον ενθουσιασμό τους στο σπίτι. Οι περισσότεροι γνώριζαν τα επιλεγμένα έργα και έβρισκαν αφορμές να συζητήσουν με τα παιδιά τους, πράγμα το οποίο θα συμφωνείτε ότι δεν είναι και πολύ συχνό στις μέρες μας. Δεχθήκαμε θετικές κριτικές και για καλλιέργεια φιλιαναγνωσίας, πράγμα φυσικό, αφού πρώτα γνωρίζεις και έπειτα διαβάζεις.
 - Όσον αφορά τον διδάσκοντα; Το διασκέδασε πραγματικά! Ήταν μία πρωτόγνωρη εμπειρία που αποδεικνύει ότι πρέπει επιτέλους να γίνουμε συνοδοιπόροι και να εγκαταλείψουμε το ρόλο του δασκάλου με την έννοια της γνωστικής αυθεντίας. Η αναγνώριση και η αποδοχή των παιδιών, οι αγκαλιές και τα χαμόγελά τους ήταν η μεγαλύτερη αμοιβή που πήρα έως σήμερα.

ΘΕΜΑ: «Το αμπέλι»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΒΑΣΙΑΣ ΗΛΕΙΑΣ

Λιαθεματική προσέγγιση

Νεοελληνική Γλώσσα:

Κείμενα από το Ανθολόγιο Ε' + ΣΤ' και βιβλίο «Η Γλώσσα μου» Γ' + Ε' Δημοτικού.
Ποιήματα που αναφέρονται στο αμπέλι και νοηματική τους ανάλυση.

Μαθηματικά:

Μονάδες μέτρησης του όγκου
Μέτρηση του βάρους
Γεωμετρικά Στερεά (Βαρέλι)
Προβλήματα με το κρασί για την κατανόηση του κυβ. δεκατόμετρου (λίτρο)

Θρησκευτικά:

Το Θαύμα στην Κανά
Το κρασί στην Καινή Διαθήκη
Το κλήμα και οι κληματοβέργες

Φυσική:

«Ερευνώ και ανακαλύπτω» Ε' + ΣΤ' Δημοτικού
Κυκλοφορικό Σύστημα → ΣΤ'
Φυτά → Ε'

Ιστορία:

Διονυσιακή Λατρεία
Σύνδεση με μυθολογία
Ήθη, έθιμα, παραδόσεις σχετικά με τ' αμπέλι

Γεωγραφία:

Περιοχές που καλλιεργείται το αμπέλι
Ποικιλίες σταφυλιών (Ελλάδα Ε') και περιοχές που ευδοκιμούν (Ευρώπη ΣΤ')
Παραγωγικός χάρτης της Ελλάδας

Θεατρική Αγωγή:

«Μεσ την υπόγεια ταβέρνα» - Θεατρικό

Μουσική:

Τραγούδια – νότες – μουσικά όργανα
Κατασκευές: Α' + Β' τάξη
«Ένα καλάθι με σταφύλια»
«Ένα μεγάλο τσαμπί σταφύλι»
«Το πατροπαράδοτο πάτημα του σταφυλιού»

Ζωγραφική:

Παραδοσιακή ταβέρνα
Διόνυσος
Μπουκάλια με κρασί
Κρασοβάρελα
Χωράφια με αμπελώνες κ.α

Από το σύνολο των δραστηριοτήτων μας για το "ΑΜΠΕΛΙ" επιλέξαμε για το περιοδικό της Ευέλικτης Ζώνης το θεατρικό μας αφού αυτό χαρήκαμε πιο πολύ και μας έφερε σε επαφή με τους κατοίκους της μικρής μας πόλης.

Θεατρικό

Μες την υπόγεια ταβέρνα: (κείμενο: Δ. Βασιλόπουλος, Δ/ντής του Σχολείου)

Πρόσωπα:

Ανάστος Κοντονής (μεθυσμένος)
Διονύσης Ρήγας (γέρος)
Θοδωρής Φραγκάτος (κτηματίας)
Γιάννης Παπαδημητρόπουλος (ταβερνιάρης)
Παναγιώτα Παπουτσή (σύζυγος μεθυσμένου)
Δήμητρα Τσάμη (σύζυγος κτηματία)
Κατερίνα Καρύδη
Γεωργία Καραλάγα
Κων/να Παπουτσή γυναίκες
Σταυρούλα Καρυδάκη

ΣΚΗΝΙΚΟ: Ταβέρνα της δεκαετίας του '60 στον Καβάσιλα.

(Ακούγεται το τραγούδι «ΔΕ ΘΑ ΞΑΝΑΓΑΠΗΣΩ» με το Στέλιο Καζαντζίδη, που σιγομουρμουρίζει μεθυσμένος καθώς πίνει το κρασάκι του. Δίπλα του πηγαίνουν και κάθονται ο γέρος και ο κτηματίας).

ΚΟΝΤΟΝΗΣ: Γεια σου Στέλιο αθάνατε! Αν ξαναγαπήσω εγώ για δεύτερη φορά να μην ξαναπιώ ποτήρι κρασί. Μόνο από τον πύρο του βαρελιού θα ξαναδοκιμάσω. Χικ!

ΡΗΓΑΣ: Που 'σαι μωρέ Παπαδάκια; Πιάσε ένα κατρούτσο να πάνε κάτω τα ντέρτια.

ΠΑΠΑΔΑΚΙΑΣ: Εφτασεεεε.

ΦΡΑΓΚΑΤΟΣ: Βάλε μωρέ και κάνα δυο κομμάτια βακαλάο στη σχάρα. Ξεροσφύρι θα το πιούμε;

ΚΟΝΤΟΝΗΣ: Ωρέ τι λέτε εσείς; Καλύτερος μεζές από το σκουράτζο υπάρχει; Μ'ένα σκουρατζοκέφαλο πίνω δυο οκάδες κρασί. Άντε γεια μας.

ΡΗΓΑΣ: Πώς πάνε τ'αμπέλια Θοδωρή;

ΦΡΑΓΚΑΤΟΣ: Πώς να πάνε μπαρμπα - Νιόνιο; Δουλειά κι άγιος ο Θεός. Ήλιο μ' ήλιο δουλεύουμε όταν βαστάει. Ευτυχώς που 'κανε καιρό το Νοέμβρη και ξελάκκωσα, έριξα τα φουσκιά, φουρκάδιασα το φρεσκοφυτεμένο αμπέλι στο «ΒΑΡΚΟ» και σήμερα τέλειωσα τον κάθαρο. Αλήθεια το δικό σου πέρα στα «ΓΕΡΑΜΠΕΛΑ» ποιος το περιποιείται;

ΡΗΓΑΣ: Αχ Θοδωρή! Τ'άτιμο μου 'φαγε τη ζωή και προκοπή δε βλέπω. Το ξέρεις το τραγούδι που λέει:

- Αμπέλι μου πλατύφυλλο και κοντοκλαδεμένο, για δεν καρπείς, για δεν ανθείς στα φύλλα για δεν κάνεις; Εγέραςες παλιάμπελο κι εγώ θα σε ξεκάνω.

-Μη με χαλάς αφέντη μου κι εγώ θα σου καρπίσω. Για βάλε νιους και σκάψε με, γέρους και κλάδεψέ με. Βάλε κι νιες ανύπαντρες να με κορφολογήσουν. Το ίδιο πρέπει να κάνω κι εγώ.

ΚΟΝΤΟΝΗΣ: Ο γιατρός μου 'πε να πίνω ένα (Δείχνει με το δάχτυλο) Αλλά τι ένα; Ποτήρι ή μπουκάλι; Κι εγώ απαντώ. Μπουκάλι! Άντε γεια μας.

ΡΗΓΑΣ: Ανάστοοο! Πιες το, πιες το γεμάτο δώσε του μια να πάει στον πάτο. Ρίξε την καθεμιά σου σκέψη στο ποτήρι να μουσκέψει. Είναι όλα ανθρώπινα, αχ τι θα γινόμουν αν δε το 'πινα! Γεια μας βρε παιδιά.

ΦΡΑΓΚΑΤΟΣ: Που 'σαι μωρέ Παπαδάκια; Πιάσε άλλο ένα κατρούτσο. Φέρε και καμιά σαρδέλα παστή ή από 'κείνες τις ελιές τις πατητές. Και... μην ξεχάσεις και κανα ραπανάκι για την όρεξη. (Γυρνώντας προς το γέρο). Ο γιατρός τις προάλλες μου 'πε να κάνω δίαιτα, αλλά δεν την αντέχω την άτιμη.

ΚΟΝΤΟΝΗΣ: Καβασιλαιοι, ξέρετε τι λέμε μείς οι Καρδιακαυταίοι; «Οξω απ'τ' άδικο, από κακιά γυναίκα κι από τσινιάρικο μουλάρρη... (και κατεβάζει μονορούφι το ποτηράκι). Αχ τι το 'θελα που 'ρθα σόγαμπρος στα Καβάσιλα;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ: (Μπαίνει θυμωμένη κρατώντας στα χέρια της έναν πλάστη). Πάλι μπεκρουλιάζεις μωρέ ανεπρόκοπε; Σε λίγο θα καταντήσεις σαν τον μπαρμπα-Μανώλη που 'ρχόταν στην ταβέρνα με τον γάιδαρο γιατί στον γυρισμό δεν εύρισκε το κονάκι του. Το δικό σου κεραμίδι δε σε χωράει; Δεν έχεις οικογένεια να νοιαστείς;

ΚΟΝΤΟΝΗΣ: Μη με κακίζεις ρε γυναίκα. Στάκα να σου πω κι ένα ποίημα, που 'μαθα στην ταβέρνα. (Σηκώνεται).

«Το πρώτο φέρνει την όρεξη./ Το δεύτερο την υγεία / Το τρίτο τη χαρά / Το τέταρτο την ευθυμία.Το πέμπτο και το έκτο φέρνει τη φασαρία. / Το έβδομο, και το όγδοο, φίλε μην το πίνεις, γιατί φέρνει την αστυνομία. Κι αν μας περιλάβει. Θα φάμε τεσσαράκοντα παρά μία!!!»

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ: Όλο τέτοια στιχάκια ξεφουρνίζεις, σαν εκείνα τα γλυκόλογα που μου 'λεγες για να με τουμπάρεις και να με παντρευτείς. Για κοίτα κελεπούρι που 'φερα σόγαμπρο από το Καρδιακαύτι!!! Αλήθεια δε μου λες; Ποιο ποτήρι είν 'αυτό που πίνεις τώρα;

ΚΟΝΤΟΝΗΣ: Πριν μια ώρα σταμάτησα να μετρώ στο τριακοστό!!! Ρε γυναίκα παθαίνω κάτι περίεργο όταν μπαίνω στην ταβέρνα. Ξεχνάω την αριθμητική που 'ξερα στο Δημοτικό.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ: Να δούμε όμως από σήμερα που θα 'ρχόμαστε και οι γυναίκες στις Ταβέρνες τι θα γίνεται στα

σπιτικά μας; (Πηγαίνει προς την πόρτα).
 Κορίτσια για ελάτε μέσα να πιούμε, να γλεντήσουμε και να δούμε πόσα απίδια βάζει ο σάκος;
 (Καθώς μπαίνουν τα κορίτσια στην ταβέρνα, ο γέρος γουρλώνει τα μάτια, στρίβει τα μουστάκια και ξερογλείφεται καθώς λέει:)

ΡΗΓΑΣ: Ωρε μπασιά που 'φερε ο κατεβατός! Αχ να 'σαν τα νιάτα δυο φορές... Τώρα που 'γινε η θάλασσα γιαούρτι, που να βρεις κουτάλια;

ΦΡΑΓΚΑΤΟΣ: (Νευριασμένα) Αυτό, αυτό λέγεται ανταρσία. Οι γυναίκες είναι για το σπίτι.
 (Ο μεθυσμένος ρίχνει έναν υπνάκο).

ΔΗΜΗΤΡΑ: Έλα συ στο σπίτι, προκομμένε μου και θα σου ξηγήσω τ' όνειρο. Εσύ όλο μπεκροπίνεις στις ταβέρνες και τη νύχτα μου 'ρχεσαι κατάκοπος. Εγώ βλέπεις δεν κουράζομαι που 'μαι όλη μέρα στ' αμπέλι και τ' απόβραδο που γυρίζω σπίτι να ζυμώσω, να πλύνω, και να υφάνω στον αργαλειό. Κι από πάνω να 'χω και την πεθερά να μου λέει συνεχώς πως σε ξοδεύω και να κάνω οικονομία στα ξύλα, στο σαπούνι, τ' αλεύρι...

ΡΗΓΑΣ: Θεοδωρή, ούτε Πηνειώτης δικηγόρος δε σε σώζει.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ: Μη σεκλετίζεσαι Δήμητρα. Κι ο δικός μου τα ίδια κάνει. Απ' την ταβέρνα του σώγαμπρου, πηγαίνει στην ταβέρνα του Σίμου. Από κει στου Καλαμαρά και καταλήγει στου Μητράκου. Γραδάρει όλα τα κρασιά μην τον παρεξηγήσουν. Αλήθεια, τώρα που 'πα Σώγαμπρος, ξέρετε τι γράφει η πινακίδα στην Ταβέρνα του;

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Για λέγε, για λέγε.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ: Ε. Ο. Ξ

ΚΩΝ/ΝΑ: Τι σημαίνει αυτό;

ΚΑΤΕΡΙΝΑ: Εθνική οργάνωση ξεροσφυρίου!!!

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Χα, χα, χα

ΓΙΩΡΓΙΑ: Κορίτσια ξέρετε τι μου λέει ο δικός μου ο αμπελοφιλόσοφος;

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Για πες μας, για πες μας.

ΓΙΩΡΓΙΑ: Όλο τσουγκρίζει τα ποτήρια και με ρωτάει:
 - Γυναίκα ξέρεις γιατί τσουγκρίζουν τα ποτήρια;
 - Όχι τ' απαντώ.
 - Λέει λοιπόν. Το μάτι το βλέπει. Το χέρι το πιάνει. Τ' αντί όμως είναι παραπονούμενο. Κι όλο ντραγκ και ντρουγκ είναι κι αρχίζει ύστερα:
 «...σα σουρώνω πέφτω κάτω και λασπώνομαι(2)
 βάζω μπρος τα δυο μου χέρια και σηκώνομαι(2)»
 (Με το άκουσμα του τραγουδιού ξυπνάει κι ο μεθυσμένος, που τον είχε πάρει ο ύπνος κι φέρνει μια χορευτική βόλτα γύρω από το τραπέζι, όπως και δυο κοπελιές).

ΚΩΝ/ΝΑ: Αμ το καλό δεν το μάθατε τσούπες μου.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Για λέγε, για λέγε.

ΚΩΝ/ΝΑ: Ο Πανούλης ο Ζορμπάνος έφερε στην ταβέρνα, ΤΖΟΥ-ΜΠΟΞ.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Σώπααα. Πότε θα πάμε;

ΚΩΝ/ΝΑ: Κι έχει κάτι δίσκους για χορό, φοβερούς σας λέω.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ: Καλά όλα τούτα ρε κορίτσια. Όμως αναρωτηθήκατε ποιος θα κάνει το Μάρτη τον κλάδο, τον Απρίλη το σκάλο και το Μάη το χαράκι στα αμπέλια και στη σταφίδα; Αν αρχίσουμε κι εμείς τις κρασοκατανύξεις θα το σπείρουμε ρίγανη. Ούτε αμπέλι θα καρπίσει, ούτε σταφίδα θα δούμε στ' αλώνι κι ούτε πεντάρα στο παντελόνι. Θα πέσει πείνα σας λέω.

ΦΡΑΓΚΑΤΟΣ: Τώρα που πάτε πείνα. Παπαδάκια πιάσε μωρέ κάνα κομμάτι βακαλάο ακόμα ή πετάξου μέχρι το μπακάλικό του Καρύδη για καμιά σαρδέλα.

ΠΑΠΑΔΑΚΙΑΣ: Έφτασεεε

ΔΗΜΗΤΡΑ: Όλο λιγούρα μου 'χεις και τις νύχτες μου 'ρχεσαι σκασμένος απ' το φαί. Αν δεν στις κόψω αυτές τις συνήθειες να μη με λένε Δήμητρα.

ΡΗΓΑΣ: Παπαδάκια, κέρασε τα κορίτσια.

ΠΑΠΑΔΑΚΙΑΣ: Έγινεεε

ΡΗΓΑΣ: Κορίτσια, βίβα 'γεια καλή καρδιά κι όπου του μέλλει θάνατος καλύτερα παντρεία.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ):... Στην υγεία σου μπαρμπα-Νιόνιο

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ: Μπορεί ο Παπαδάκιος κορίτσια να μη μιλάει, αλλά το κρασί του ανασταίνει κι αποθαμένους!
 Κοίταξε Ρουμπίνι είναι τ' άτιμο. Κι είναι και γλυκούλης...

ΚΑΤΕΡΙΝΑ: Σου γυάλισε βλέπω ο γείτονάς μου.

ΚΩΝ/ΝΑ: Σε λίγο σε βλέπω να μας λες το γνωστό τραγουδάκι.
 «Μπαίνω μες τ' αμπέλι σα νοικοκυρά, /
 να κι ο νοικοκύρης που 'ρχεται κοντά.
 Έλα νοικοκύρη να τρυγήσουμε/
 κόκκινα σταφύλια να πατήσουμε».

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ: Αλήθεια, μπαρμπα-Νιόνιο το ξέρεις κείνο το ποιηματάκι που λέει:

«Ο παππούλης σαν κοπέλι / κάθε μέρα πάει στ' αμπέλι.

Το σκαλίζει, το ποτίζει / και το διπλοκαθαρίζει.

Κι ως να διπλοξεφυλλίσει / η αγουρίδα έχει γυαλίσει».

ΚΩΝ/ΝΑ: (Συνεχίζει το ποίημα)

Τώρα φέρνει στο μαντήλι / κόκκινο γλυκό σταφύλι.

Τώρα κάθεσαι δραγάτης / ο παππούς ανοιχτομάτης.

Κι του πάμε το φαί του / κι μας δίνει την ευχή του.

μας φιλεύει και σταφύλια / Σε καλάθια, σε μαντήλια.

ΡΗΓΑΣ: Να 'στε καλά, κορίτσια, σαν τα ψηλά βουνά

ΚΑΤΕΡΙΝΑ: Αμ τ' άλλο;

«Ο ύπνος θρέφει το παιδί κι ο ήλιος το μοσχάρι / και το κρασί τον γέροντα τον κάνει παλικάρι».

ΚΟΝΤΟΝΗΣ: Γεια μας. Και τα πουρνάρια αμπέλια και τα ρυάκια σταφύλια.

ΓΙΩΡΓΙΑ: Το ξέρετε 'κείνο που λέει:

«Αμπέλι, δίχως κλήματα και δίχως πρασινάδα / κι αγάπη δίχως πείσματα δεν έχει νοστιμάδα».

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ: Όσο πίνει η νύφη μας, τόσο καλοχαιρετάει: Δε ρωτάς τα κορίτσια αν θα 'ρθει αύριο καμιά δανεικαριά στο σκάλο;

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Όλες θα 'ρθουμε να βοηθήσουμε.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ: Αλήθεια τι ώρα ήρθες εψές στο σπίτι;

ΚΟΝΤΟΝΗΣ: Μία.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ: Αφού το ρολόι του Αϊ-Γιώργη χτύπαγε τρεις.

ΚΟΝΤΟΝΗΣ: Όχι μωρέ γυναίκα. Χτύπαγε τρεις φορές την ίδια ώρα.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Χα, χα, χα.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ: Κι ο δικός μου ίδιος και απαράλλαχτος είναι. Όλο καλημέρα μου λέει. Καλησπέρα έχω χρόνια να ακούσω από το στόμα του. Όλη νύχτα βλέπεις οι Καβασιλαιοί γραδάρουν το κρασί και αναρωτιούνται μετά γιατί τα συμβόλαια που κάνουν το πρωί βγαίνουν άκυρα.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Χα, χα, χα.

ΓΙΩΡΓΙΑ: Όσο σκέφτομαι, κορίτσια, το χαράκι και μετά τον Ιούνιο το κορφολόημα μέσα στο λιοπύρι, το τσίτισμα και το βοτάνισμα, μου 'ρχεται τρέλα.

ΔΗΜΗΤΡΑ: Για ρώτα και μένα τσουπούλα μου που με πονάνε οι πλάτες μου από την ψεκαστήρα. Τα χεράκια μου είναι για λύπηση από τη γαλαζόπετρα και τον ασβέστη. Ασε που με το θειάφισμα με το φυσερό, γίνομαι κίτρινη σαν Κινέζα.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Χα, χα, χα

ΚΩΝ/ΝΑ: Εμένα κορίτσια ο δικός μου έχει το χούι να με βάζει να φτιάχνω. Σκιάχτρα στα αμπέλια με παλιόρουχα και μισοφαγωμένες. Ανδραβιδέικες τραγιάσκες.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ: Τώρα που η καθεμιά λέει τον πόνο της, θα σας μολοήσω και τον δικό μου με τη σταφίδα. Άντε να χυλίσω τ' αλώνι με γλίνα και σβουνιά, άντε να ράψω τα πανιά για το σκέπασμα, άντε να γυρίσω τ' απόβραδο τη σταφίδα με το γράβαλο, άντε να την καθαρίσω από τα κότσαλα, πεθαίνω κάθε χρόνο η άμοιρη. Ματώνουνε τα γόνατά μου κι η ψυχή μου. Τι να κάνω όμως που 'χω τέσσερα στόματα να θρέψω.

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ: Αμ εγώ λίγη σταφίδα έχω λιάσει; Κάθε βράδυ να τρέχω να την σκεπάσω στ' αλώνια από την υγρασία, το πρωί να την ξεσκεπάσω και μετά να ταΐζω και τη μάκινα του Αραμπά. Και το μεροκάματο για κοροϊδία.

ΤΑΚΗΣ: Τώρα που 'πατε σταφίδα ρε κορίτσια, μ' έπιασε λιγούρα για λίγη τσιμπίμπο.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Δεν υποφέρεσαι πια (πηγαίνουν και τον καρπαζώνουν).

ΚΩΝ/ΝΑ: Απορώ ρε Δήμητρα πως τον αντέχεις.

ΔΗΜΗΤΡΑ: Τον έχω ανάγκη, ας είναι λιχούδης.

ΓΙΩΡΓΙΑ: Το ξέρετε μωρέ το τραγούδι που λέει: «Βγήκα ψηλά στα Διάσελα /κι αγνάντιο στη Μπαρμπάσενα.

Κι αγνάντεψα πέρα στον κάμπο, / ο Τριτσιμπίδας κάνει γάμο. -Ποιόνε θα πάρεις Μαριορή; /-Του τριτσιμπίδα το παιδί. Που 'χει αμπέλια και σταφίδες/ και κρασιά για τους μπεκρήδες. Που 'χει στον Πύργο χτήματα / στην Πάτρα καταστήματα.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Μπράβο Γιώργια.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ: Μια κι ήρθαμε απόψε εδώ πέρα, δε λέμε και κάνα τραγουδάκι να πάνε κάτω τα φαρμάκια;

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Ναι, ναι, ναι.

ΚΟΝΤΟΝΗΣ: Κι εγώ λέω να ρίξω στον καταπιόνα μου κάνα κατοσταράκι να πάρω τα ίσια μου.

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): Μα δεν υποφέρεσαι κι εσύ (πηγαίνουν και τον καρπαζώνουν)

(ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ): (σηκώνονται και τραγουδούν αγκαλιασμένες) «Εσούρωσα κι αργήσαμε...».

ΘΕΜΑ: «Το νερό νεράκι»
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Συλλαϊδή Αικατερίνη
Τάξη Δ΄

1. Κριτήρια Επιλογής Θέματος

- Περιβαλλοντικό πρόβλημα – μόλυνση νερού – γενικά τοπικά και παγκόσμια
- Τοπικά προβλήματα έλλειψης νερού και υπερχείλισης χειμάρρων
- Σχέση αλληλεξάρτησης νερού – ανθρώπου
- Παγκόσμιο πρόβλημα έλλειψης και μόλυνσης νερού

2. Στόχοι

Γνωστικοί

- Μέσα από τη διαθεματική προσέγγιση να μάθουν που βρίσκεται το νερό στην περιοχή μας: ποτάμια, λίμνες.
- Γεωγραφία της περιοχής μας και στην ευρύτερη περιοχή.
- Να μάθουν για την λειτουργία υδροηλεκτρικών εργοστασίων, νεροτριβών και ότι άλλο έχει σχέση με το νερό και την κίνησή του.
- Γλώσσα, Νερό και λογοτεχνία, ποιήματα, τραγούδια, ιστορίες με το νερό
- Μαθηματικά. Λογαριάζω τον όγκο του νερού που είναι διαθέσιμα, τη μέση κατανάλωση νερού και στην πόλη μας.
- Να γνωρίσουν την παγκοσμιότητα του θέματος του νερού.
- Ιστορία. Το νερό άλλοτε και τώρα.

Συναισθηματικοί

- Να ευαισθητοποιηθούν στο πρόβλημα της μείωσης του νερού ως αποτέλεσμα της κακής διαχείρισης του από τον άνθρωπο και το πρόβλημα της ρύπανσης.
- Να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες, αφού θα δουλέψουν σε ομάδες μέσα σε κλίμα συνεργασίας, εμπιστοσύνης, αλληλοβοήθειας.
- Να αποκτήσουν στάση ζωής που θα τους κάνει πολίτες με περιβαλλοντική συνείδηση και με δυνατότητες να προτείνουν λύσεις και να βοηθούν στην υλοποίησή τους.

Ψυχοκινητικοί

- Με θέμα το νερό και τις ιστορίες που θα διαβαστούν στην τάξη για το ταξίδι του νερού, θα παιχτούν θεατρικά δρώμενα με στόχο τα παιδιά, με την κίνηση και το τραγούδι, με το παιχνίδι και το χορό να βιώσουν ευχαρίστες, δημιουργικές ώρες μέσα στο σχολείο και έξω από αυτό στη διάρκεια των επισκέψεων.

Συμμετοχικοί στόχοι

- Να εργάζονται δημιουργικά σε ομάδες με σεβασμό στον συμμαθητή τους και πνεύμα αλληλοβοήθειας και συνεργασίας.

Περιβαλλοντικοί

- Να ευαισθητοποιηθούν στα περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής μας και όλης της γης και ειδικά στο πρόβλημα του νερού.

3. Μέθοδοι υλοποίησης των στόχων

Μέθοδος των σχεδίων εργασίας (Μέθοδος Project).

Η μέθοδος αυτή περιλαμβάνει: εντοπισμό προβλήματος, έρευνα, παρατήρηση, καταγραφή, ανάλυση και σύνθεση των στοιχείων της έρευνας, ομαδική έκφραση και αξιολόγηση. Με αυτή τη μέθοδο προσεγγίζουμε το θέμα με πολλούς τρόπους (προφορικό και γραπτό λόγο, θεατρικά δρώμενα, κατασκευές, κλπ.) και έχει στόχο, όχι μόνον τις γνώσεις, αλλά και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων του μαθητή.

Μελέτη Πεδίου. Αυτό θα γίνει σε τρεις φάσεις:

- α) Ενημέρωση, ανταλλαγή απόψεων και σχεδιασμός της επίσκεψης σε όλες τις λεπτομέρειες πριν την πραγματοποίησή της.
- β) Μελέτη του συγκεκριμένου χώρου με προσανατολισμό στο χώρο και στο χάρτη, παρατήρηση, φωτογράφιση, συλλογές και εμπλουτισμός των προηγούμενων δραστηριοτήτων με επαφές γνωριμίας ανθρώπων που σχετίζονται με το χώρο συνέντευξης.
- γ) Με την επιστροφή στο σχολείο, καταγραφή στο προσωπικό ημερολόγιο των μαθητών και έκθεση αυτών που συλλέξαμε.

Τα παιχνίδια ρόλων και τα θεατρικά δρώμενα με ρόλους από βιβλία που διαβάσαμε αποτελούν σημαντικό τμήμα της εργασίας σε όλες τις φάσεις και είναι πολύ αγαπητά στα παιδιά. Μέσα από αυτές τις δραστηριότητες, τα παιδιά κατανοούν και βιώνουν καλύτερα την πραγματικότητα, χρησιμοποιούν τις γνώσεις που

απέκτησαν. Μέσα από το θεατρικό παιχνίδι εξασκούνται καλύτερα στον ομαδικό τρόπο εργασίας.

4. Εξακτίωση

Το θέμα θα εξεταστεί διαθεματικά:

Γλώσσα. Νερό και λογοτεχνία – ποίημα, τραγούδια, ανάγνωση ιστοριών με σχέση το νερό.

Μαθηματικά. Λογαριάζουν τον όγκο του νερού, την ημερήσια κατανάλωση άλλοτε και τώρα. Φτιάχνουν σχετικούς πίνακες.

Γεωγραφία. Μελέτη χάρτη με τα ποτάμια και τις λίμνες της περιοχής μας και της ευρύτερης περιοχής.

Φυσική ενέργεια. Λειτουργία υδροηλεκτρικών εργοστασίων νεροτριβών. Παραγωγή ενέργειας με την κίνηση του νερού (θα συνδυαστεί με τα σχετικά μαθήματα της Δ' τάξης).

Θα γίνει **βιωματική προσέγγιση** με θεατρικά δρώμενα και παιχνίδια ρόλων στον αύλειο χώρο του σχολείου αλλά και στους χώρους που θα επισκεφτούμε: Φράγμα Πηνειού, Χαμάμ, Νεροτριβές, Ιερό Δήμητρας, Υδροηλεκτρικό Εργοστάσιο Γλαύκου.

Στη διάρκεια του προγράμματος οι μαθητές εκτός από φωτογραφικά και ηχητικά **ντοκουμέντα** κρατούν και ημερολόγιο των δραστηριοτήτων τους. Επίσης γράφουν ένα δικό τους **παραμύθι με θέμα το νερό**. (Γλώσσα). Ιστορία. Το νερό άλλοτε και τώρα. Ιστορική αναδρομή.

5. Δραστηριότητες

1. Οι ομάδες αποφασίζουν να φτιάξουν αφίσα και να την κρεμάσουν στον αύλειο χώρο του σχολείου, που θα ενημερώνουν τους συμμαθητές τους για την σωστή χρήση του νερού στο σπίτι και στο σχολείο.
2. Να βάλουν ταμπελίτσες στις βρύσες του σχολείου που θα υπενθυμίζουν στους συμμαθητές τους να κλείνουν τη βρύση μετά από κάθε χρήση και να μην σπαταλάνε άδικα το νερό.
3. Να φτιάξουν ένα φυλλάδιο για να το δώσουν στις μαμάδες τους με οδηγίες για την σωστή χρήση και την εξοικονόμηση του νερού.
4. Να επισκεφτούν την Στροφιλιά και να συμμετέχουν στον καθαρισμό της ακτής.
5. Να επισκεφτούν άλλες τάξεις για να ενημερώσουν για την σωστή χρήση του νερού.

6. Υλικά που θα χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση του προγράμματος

Εργαστήρια Φυσικών Επιστημών	Χρησιμοποιείται για να κάνουμε πειράματα για το νερό – βρασμός – πάγος -μέτρηση όγκου – βάρους – ποσότητας που καταναλώνουμε ημερησίως.
Ηλεκτρονικός Υπολογιστής	Μέσω του διαδικτύου παίρνουμε πληροφορίες σχετικές με το πρόγραμμά μας και ερχόμαστε σε επαφή με άλλα σχολεία που πραγματοποιούν παρόμοιο πρόγραμμα και ανταλλάσσουμε πληροφορίες και απόψεις.
Οπτικοακουστικά μέσα	Δημοσιογραφικό κασετόφωνο, CD player. Τα χρησιμοποιούμε στη διδασκαλία τραγουδιών, για να ηχογραφήσουμε ήχους του νερού όταν είμαστε στο πεδίο ή να πάρουμε συνεντεύξεις. Φωτογραφικές μηχανές για να φωτογραφίσουμε δραστηριότητες, χώρους επίσκεψης. Μια κασέτα με τα τραγούδια, που έμαθαν και τους ήχους που καταγράψαμε και τις συνεντεύξεις θα δοθεί στο τέλος σε κάθε παιδί. Θα γίνει επίσης επίδειξη σειράς εγχρώμων διαφανειών με θέμα τα νερά της περιοχής μας και παρακολούθηση βιντεοταινιών σχετικών με το νερό.
Εκπαιδευτικά μέσα που θα δημιουργηθούν για την υποστήριξη της εκπ. διαδικασίας	- Ημερολόγια μαθητών - Φύλλα εργασίας - Πίνακας διπλής εισόδου για την επεξεργασία των στοιχείων - Χάρτες
Άλλοι χώροι, άλλος εξοπλισμός	Αίθουσα τελετών για τα θεατρικά δρώμενα, για να ακούσουμε CD ή για να δούμε Video.

7. Αξιολόγηση

Ερωτηματολόγιο που θα δοθεί στην αρχή του προγράμματος για ανίχνευση γνώσεων των μαθητών και στο τέλος για έλεγχο γνώσεων, που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος καθώς και για τις δεξιότητες και την αλλαγή στάσης των μαθητών σε σχέση με το πρόγραμμα που υλοποιήθηκε.

8. Διάχυση αποτελεσμάτων

1. Έκδοση μικρού φυλλαδίου το οποίο θα μοιραστεί στους γονείς, οδηγίες για την εξοικονόμηση του νερού.
2. Αποστολή παραμυθιών – ιστοριών που θα παραχθούν, στην ηλεκτρονική εφημερίδα.
3. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων σε ημερίδα που θα πραγματοποιηθεί στο σχολείο μας με τη λήξη του σχο-

λικού έτους.

4. Ενδεικτική βιβλιογραφία

9. Ενδεικτική Βιβλιογραφία

1. The earthworks group: 50 απλά πράγματα που μπορούν να κάνουν τα παιδιά για να σώσουν το περιβάλλον, εκδ. Ποντίκι.
2. Λάκης Κουρτεζής, Το Θεατρικό Παιχνίδι, εκδόσεις Καστανιώτη.
3. Βέτα Κωνσταντινίδου, Σεβαστή Ματθαίου, Πέτρος Χαβιάρης, Ταξιδεύοντας και Δημιουργώντας, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
4. Πειράματα με το νερό, εκδόσεις Ερευνητές.
5. Περιοδικό «Γέφυρες», τεύχος 6, «Ανασυνθέτοντας τον κόσμο μας με φαντασία και όνειρο μέσα και έξω από το σχολείο» του Πέτρου Χαραβιτσίδη.
6. Περιοδικό «Παράθυρο», τεύχος 11, «Το νερό», περιβαλλοντική εκπαίδευση από την Γκέλη Μανούσου.
7. Μάρω Λοΐζου, «Το ποτάμι τρέχει να συναντήσει τη θάλασσα».
8. Συλλογή: Η πράσινη περίπολος: Σώζω το νερό από τη μόλυνση, εκδόσεις ΜΙΝΩΑΣ.
9. Σειρά: Ερευνώ τους Βιότοπους: α) Ακτές, β) Ποτάμια, εκδόσεις ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ.
10. Φ. Μάκεϋ, Δραστηριότητα για το περιβάλλον: Νερό, εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗΣ (κατασκευές)

ΘΕΜΑ: «Γνωρίζοντας συνανθρώπους μας με ειδικές ανάγκες»

2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Φιλιππάτου Άννα

Τάξη Ε΄

Σχεδιασμός - Οργάνωση

Αφόρμηση

- Κείμενο από το Ανθολόγιο: «Ο Θωμάς» της Λίτσας Ψαραύτη
- Κείμενο από το Πολυθεματικό Βιβλίο της Ευέλικτης Ζώνης, «Βλέπω το σημερινό κόσμο», της Σταυρούλας Πολυχρονοπούλου-Ζαχαρόγεωργα, «Ένα σχολείο για όλα τα παιδιά».

Μοντέλο εργασίας:

Ομαδοσυνεργατικό (χωρισμός των μαθητών σε 4 ομάδες)

Σκοπός του σχεδίου εργασίας

- Να αναγνωρίσουν οι μαθητές την αξία της διαφορετικότητας του κάθε ατόμου.

Στόχοι γνώσεων

- Να γνωρίσουν τις κατηγορίες των ατόμων με Ε.Α.
- Να ενημερωθούν για τις αιτίες που μπορούν να οδηγήσουν στη γέννηση ατόμων με Ε.Α.
- Να γνωρίσουν διάσημα πρόσωπα με Ε.Α.
- Να ενημερωθούν για τους Παραολυμπιακούς αγώνες του 2004.
- Να μάθουν βασικά σύμβολα της Νοηματικής Γλώσσας των κωφών.

Στόχοι στάσεων

- Να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με συμπολίτες μας με Ε.Α. και να αναγνωρίσουν τις δυνάμεις που κρύβουν μέσα τους.
- Να κατανοήσουν τις ιδιαίτερες ανάγκες και ικανότητες των ατόμων με Ε.Α.
- Να μεταβάλλουν τα αρνητικά τους συναισθήματα (φόβος, οίκτος, λύπηση) σε θετικά (κατανόηση, φροντίδα, αγάπη)

Στόχοι δεξιοτήτων

- Να εκφράσουν τα συναισθήματά τους με το γραπτό λόγο και τη ζωγραφική.
- Να εργαστούν ομαδοσυνεργατικά αναπτύσσοντας κοινωνικές δεξιότητες.

Διάρκεια προγράμματος: 3 μήνες

Θεματικές Ενότητες-Δραστηριότητες

- Αναρωτηθήκαμε ποιους συνανθρώπους μας χαρακτηρίζουμε άτομα με Ε.Α (Φ.Εργασίας 1)
- Χωρίσαμε τα άτομα με Ε.Α. σε κατηγορίες ανάλογα με το είδος της αναπηρίας τους. Η κάθε ομάδα ασχολήθηκε με μια κατηγορία και συνέλεξε πληροφορίες.
Α΄ Ομάδα: Τύφλωση-Κώφωση
Β΄ Ομάδα: Κινητικές Αναπηρίες
Γ΄ Ομάδα: Νοητική Καθυστέρηση
Δ΄ Ομάδα: Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες (Κοινωνική Αγωγή)
- Ερευνήσαμε τις αιτίες που οδηγούν στη γέννηση ατόμων με Ε.Α., συλλέξαμε πληροφορίες και φτιάξαμε αφίσες με θέμα τα επικίνδυνα καταναλωτικά είδη. (Φύλλο εργασίας 2)

- Α' Ομάδα: Κάπνισμα-Ναρκωτικά
 Β' Ομάδα: Διατροφή της εγκύου (αλκοόλ)
 Γ' Ομάδα: Ασθένειες (π.χ. Ερυθρά, Aids)
 Δ' Ομάδα: Φάρμακα-Ακτινοβολίες (Φυσική-Βιολογία)
- Μιλήσαμε για διάσημα άτομα με Ε.Α. και μάθαμε για τη ζωή τους. (Κέλερ, Μπετόβεν, Ρούσβελτ) **(Κοινωνική Αγωγή)**
 - Παρακολουθήσαμε βιντεοκασέτα με θέμα τους Παραολυμπιακούς Αγώνες **(Ολυμπιακή Παιδεία)**
 - Εκφράσαμε τα συναισθήματά μας για τα άτομα με Ε.Α. με το γραπτό λόγο και τη ζωγραφική. (Φύλλο εργασίας 3 –5) **(Γλώσσα-Αισθητική Αγωγή)**
 - Φτιάξαμε ερωτηματολόγιο και η κάθε ομάδα πήρε συνέντευξη από ένα άτομο με Ε.Α. ανάλογο της κατηγορίας με την οποία ασχολήθηκε. (Φύλλο εργασίας 4)
- Α' Ομάδα: κ. Μαρία, πρόβλημα όρασης. (67%αναπηρία)
 Β' Ομάδα: κ. Λ.Μαντέλης, κωφός
 Γ' Ομάδα: κ. Β. Καρνάτσου, τετραπληγική (εγκ. παράλυση)
 Δ' Ομάδα: κ. Δ. Γεωργαντά, ανάπηρη από ατύχημα **(Γλώσσα)**
- Παρακολουθήσαμε Διδασκαλία Νοηματικής Γλώσσας στην τάξη μας από τον κ. Λ. Μαντέλη. (Φύλλο εργασίας 6) **(Γλώσσα)**
 - Επισκεφθήκαμε το 1^ο Ειδικό Σχολείο. Πριν την επίσκεψη γράψαμε μια επίσημη επιστολή προς το διευθυντή του σχολείου με σχετικό φύλλο εργασίας. (Φ. εργασίας 7) **(Γλώσσα)**
 - Τα Χριστούγεννα επισκεφθήκαμε τους γέροντες του Κωνσταντοπούλειου Ευγηρείου, παρουσιάσαμε επίκαιρη γιορτή και τους προσφέραμε γλυκίσματα. **(Θρησκευτικά)**
 - Κλείνοντας το πρόγραμμα αυτό εκφράσαμε τις εντυπώσεις μας και διαπιστώσαμε την αλλαγή της στάσης απέναντι στα άτομα με Ε.Α. (Φύλλο εργασίας 8) **(Γλώσσα)**
- (Η προσέγγιση ήταν διαθεματική, όπως φαίνεται στο τέλος κάθε δραστηριότητας.)

Στιγμές από τις δραστηριότητές μας

Πήραμε συνέντευξη από την κ. Μαρία και τη φωτογραφίσαμε στον εργασιακό της χώρο, με τον κατάλληλο εξοπλισμό που της διαθέτει η υπηρεσία της (Ο.Τ.Ε.)

Με τον κ. Μαντέλη και την κ. Καρνάτσου μετά τη συνέντευξη που τους πήραμε

Χριστούγεννα με τον παππού και τη γιαγιά στο Κωνσταντοπούλειο Ευγηρείο.

Από την επίσκεψή μας στο 1^ο Ειδικό Σχολείο Πατρών.

Μάθημα Νοηματικής Γλώσσας στην τάξη μας από τον κ. Μαντέλη. Ήταν πολύ ενδιαφέρον!

Αξιολόγηση

Θεωρούμε πως οι στόχοι που είχαμε θέσει στην αρχή του προγράμματος επιτεύχθηκαν σε πολύ μεγάλο βαθμό. Τα παιδιά συμμετείχαν σε όλες τις φάσεις του προγράμματος με μεγάλο ενδιαφέρον και αποκόμισαν σημαντικές εμπειρίες μέσα από όλες τις δραστηριότητες. Έτσι:

- Συγκέντρωσαν ένα αξιόλογο πληροφοριακό υλικό σχετικά με το θέμα το οποίο περιλαμβάνεται στην τελική εργασία που εκδόσαμε.
- Έμαθαν να συντάσσουν ερωτηματολόγιο, να παίρνουν συνέντευξη και να την απομαγνητοφωνούν.
- Ήρθαν σε επαφή με άτομα με Ε.Α. και διδάχτηκαν από τον τρόπο αντιμετώπισης της αναπηρίας τους.
- Συνειδητοποίησαν την αξία της διαφορετικότητας και την ίση αντιμετώπιση που δικαιούνται όλοι οι άνθρωποι στη ζωή.

Η επίτευξη των στόχων του προγράμματος αποδεικνύεται και από τα δείγματα εργασιών των παιδιών (γραφτός λόγος, ζωγραφική) που παραθέτουμε στη συνέχεια.

Μήπως κάτι άλλαξε μέσα μας;

Από τα κείμενα που διαβάσαμε στο σχολείο και τις συναντήσεις μας με διάφορα άτομα που έχουν κάποιο πρόβλημα έμαθα πως να συμπεριφερόμαι απέναντι σε αυτά. Έμαθα να μη νιώθω οίκτο ή φόβο γιατί δεν είναι επικίνδυνα άτομα, έμαθα να τα θαυμάζω γιατί κάνουν κάτι μεγάλο και έμαθα να τα αγαπώ γιατί και αυτά έχουν ανάγκη για φιλία. Ακόμα αυτά τα άτομα με δίδαν να μην τα παρατάω ποτέ, όποια δυσκολία κι αν βρω στη ζωή μου.

Ξάνθος Γεωργίου

Από τις δραστηριότητες της Ευέλικτης Ζώνης περισσότερο μου άρεσε η επίσκεψη στο 1^ο Ειδικό Σχολείο. Ακόμα θυμάμαι τα λόγια που μας είπε ο διευθυντής του σχολείου, ο κ. Καπετανέας: «Όλοι φαινόμαστε διαφορετικοί, αλλά είμαστε ίσοι μεταξύ μας.»

Από αυτήν και άλλες δραστηριότητες που κάναμε, όπως να φέρουμε πληροφορίες, να πάρουμε συνεντεύξεις και από την κουβέντα που κάναμε μέσα στην τάξη, άλλαξε η στάση μου απέναντι σ' αυτά τα παιδιά γιατί στην αρχή τα λυπόμουν. Τώρα με δίδαξαν ότι είμαστε όλοι ίδιοι και πρέπει να παλεύουμε στη ζωή. Από δω και στο εξής αυτά τα άτομα θα τα προσέχω και θα τα βοηθάω, όπου έχουν δυσκολίες.

Νίκος Κανελλάκης

Τελειώνοντας ...ή μήπως αρχίζοντας;

Κλείνω τα μάτια και σκέφτομαι... Όλος ο κόσμος θα γινόταν καλύτερος αν όλοι μας εκφράζαμε την αγάπη μας ο ένας στον άλλο... Ξαφνικά το μεγάλο καρότσι με τις τεράστιες ρόδες μου σταματά τη σκέψη. Στην αρχή ο ήχος αυτός μου έκοβε την ανάσα. Δεν ήξερα ή μάλλον δεν ήθελα να ξέρω.

Η Φανουριά, ένα κοριτσάκι σήμερα 14 ετών είναι ένα παιδί με ειδικές ανάγκες. Όταν πρωτοήρθαμε στην πολυκατοικία νόμιζα πως αυτά τα παιδιά είναι διαφορετικά από εμάς, γιατί ίσως δεν μπορούν να μιλήσουν, να περπατήσουν, να φάνε μόνα τους. Αρχισα να ρωτάω και σε λίγο καιρό η μητέρα μου με έφερε κοντά με την οικογένειά της και κατάλαβα πως αυτά τα παιδιά είναι πλάσματα του Θεού όπως κι εμείς. Έτσι, ενώ στην αρχή τη λυπόμουν, μετά κατάλαβα πως η Φανουριά μέσα από τις κραυγές της έχει το δικό της κώδικα επικοινωνίας. Είναι ευτυχισμένη μέσα στον κόσμο της κι ας μην καταλαβαίνει. Της φέρομαι φυσιολογικά, της γελάω κι αυτή με το δικό της τρόπο απλώνει το μικρό σφιγμένο χεράκι της για να της ξεφύγει αυτό το ατέλειωτο πνιχτό της γέλιο σαν ευγνωμοσύνη που της μίλησα.

Είναι πλέον ξεκάθαρα μέσα μου τα συναισθήματα. Μόνο αγάπη νιώθω, έτσι όπως αγαπώ την αδελφή μου, τους φίλους, τους γονείς μου. Όλοι έχουν μια θέση σ' αυτή την κοινωνία και ίσως, ποιος ξέρει... αυτό το γέλιο ή το κλάμα της Φανουριάς να φτάνει κατευθείαν στ' αυτιά του Θεού!

Γιάννης Γουναρίδης

Γαβριέλλα Αθανασοπούλου

Παντελής Θωμάς,

Φύλλο εργασίας 1: Γνωριμία με το θέμα

- Ποια άτομα νομίζεις ότι μπορούμε να χαρακτηρίσουμε ως άτομα με ειδικές ανάγκες;
- Τι γνωρίζεις, (έχεις ακούσει, διαβάσει ή δει στην τηλεόραση) για τα άτομα με ειδικές ανάγκες;
- Ποιοι είναι οι λόγοι που οδηγούν στη γέννηση ατόμων με ειδικές ανάγκες;
- Γνωρίζεις κάποιο άτομο με ειδικές ανάγκες; Όταν δεις ένα τέτοιο άτομο τι νιώθεις; Θα του μιλούσες; Τι θα σε δυσκόλευε;

Φύλλο εργασίας 2: Επικίνδυνα καταναλωτικά αγαθά

- Καταγράψτε ονόματα προϊόντων που φέρνουν σημειώσεις ή ετικέτες προειδοποιητικές για τις βλαβερές συνέπειες που έχει στον οργανισμό η υπερβολική, άσκοπη ή ακατάλληλη χρήση τους. (είδη καθαρισμού, παιχνίδια, ουσίες επικίνδυνες κ.τ.λ.)
 - Πήγαινε με τους γονείς σου σ' ένα μεγάλο κατάστημα τροφίμων και εντόπισε προϊόντα με ετικέτες και διεθνή σύμβολα που επισημαίνουν την προσοχή μας σχετικά με τον τρόπο χρήσης τους. Σύλλεξε και φέρε στο σχολείο τέτοιες ετικέτες.
 - Πήγαινε σε ένα μεγάλο κατάστημα παιχνιδιών και εντόπισε ετικέτες και ενδείξεις (διεθνή σύμβολα) πάνω σε παιχνίδια που απαγορεύουν τη χρήση τους από παιδιά μικρής ηλικίας. Σύλλεξε τέτοιες ετικέτες από παιχνίδια που έχεις στο σπίτι και φέρε τις στο σχολείο.
 - Διερευνήστε και καταγράψτε περιπτώσεις που το τσιγάρο (από την έγκυο στο παιδί) μπορεί να προκαλέσει αναπηρία-βλάβη στον εγκέφαλο.
 - Διερευνήστε περιπτώσεις που η κατανάλωση αλκοόλ ή η κακή διατροφή (υποσιτισμός) από την έγκυο προκαλεί αναπηρία-βλάβη στο παιδί.
 - Διερευνήστε και καταγράψτε περιπτώσεις, που τα φάρμακα, τα ναρκωτικά και η ακτινοβολία προκαλούν αναπηρία στο παιδί που γεννιέται.
 - Διερευνήστε και καταγράψτε περιπτώσεις που ασθένειες της εγκύου (π.χ. έιτς, ερυθρά) οδηγούν στη γέννηση παιδιών με ειδικές ανάγκες.
- (Κατανομή δραστηριοτήτων στις ομάδες εργασίας.)

Φύλλο εργασίας 3: Ας μιλήσουμε για συναισθήματα...

- Για να νιώσουμε τα συναισθήματα που βιώνουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες ή ειδικές ικανότητες, όπως ονομάζονται τελευταία, κάνε τις παρακάτω δραστηριότητες.

A) Άγνωστος στη γειτονιά, καινούριος στο σχολείο.

Η οικογένειά σου μετακόμισε σε καινούρια περιοχή. Την πρώτη μέρα στο σχολείο δεν σε ξέρει κανένας. Είσαι ο μόνος νέος μαθητής στην τάξη και δε σου μιλάει κανείς. Πως νιώθεις; Τι θα ήθελες από τους συμμαθητές και τους δασκάλους σου;

B) Κοιτάζοντας τον καθρέφτη

Κοιτάζοντας τον καθρέφτη προσπάθησε να γράψεις σε ένα χαρτί το όνομα και το επίθετο σου ή οποιαδήποτε άλλη φράση θέλεις. Θυμήσου ότι δεν επιτρέπεται να κοιτάξεις ούτε μια στιγμή το χαρτί. Θα κοιτάξεις μόνο μέσα στον καθρέφτη, όσο γράφεις;

Πώς σου φάνηκε; Ήταν εύκολο για σένα; Έχεις σκεφτεί ότι υπάρχουν μαθητές που, παρ' ότι προσπαθούν, είναι πέρα από τις δυνάμεις τους να γράψουν με ευχέρεια; Αυτό τι συναισθήματα τους προξενεί;

Φύλλο εργασίας 4: Να σου πάρω συνέντευξη;

- Πάρε συνέντευξη από ένα άτομο με ειδικές ανάγκες. Θα χρειαστείς γι' αυτό ένα δημοσιογραφικό κασετοφώνκι κι ένα ερωτηματολόγιο για να ξέρεις τι ακριβώς θα ρωτήσεις.
- Φρόντισε να είσαι διακριτικός ώστε να μην φέρεις σε δύσκολη θέση το άτομο που θα έχεις απέναντί σου.

Φύλλο εργασίας 5: Βιώνοντας το άγχος της ανάγνωσης...

- Για να καταλάβεις, έστω και σε μικρό βαθμό το άγχος που δημιουργεί η δυσκολία στην ανάγνωση σε πολλά παιδιά, σχεδίασε την παρακάτω δραστηριότητα σε συνεργασία με τους συμμαθητές σου.
- Άνοιξε ένα από τα βιβλία σου και διάλεξε μια συγκεκριμένη σελίδα. Στη συνέχεια γράψε παρακάτω το κείμενο ή μέρος του κειμένου κάνοντας τις παρακάτω τέσσερις αλλαγές προσεκτικά και συστηματικά: αντικατάστησε όλα τα άλφα «α» με το γράμμα έψιλον «ε» κι όλα τα έψιλον «ε» με το γράμμα άλφα «α». Κάνε το ίδιο με το «υ» βάζοντας στη θέση του το «ω». Ακόμα όπου βλέπεις «ρ» γράφε «σ».

Φύλλο εργασίας 6: Γράφοντας μια επίσημη επιστολή...

- Όταν θέλουμε να επισκεφθούμε έναν οργανισμό, μια υπηρεσία ή ένα ίδρυμα, καλό είναι να ζητούμε την άδεια στέλνοντας μια επιστολή στο διευθυντή του οργανισμού, της υπηρεσίας ή του ιδρύματος. Στην επιστολή αυτή γράφουμε αρχικά ποιοι είμαστε και στη συνέχεια ζητάμε την άδεια επίσκεψης, εξηγώντας τους λόγους για τους οποίους θέλουμε να κάνουμε αυτή την επίσκεψη.

- Γράφουμε μια επιστολή προς το διευθυντή του Κωνσταντοπούλειου γηροκομείου ζητώντας να δεχτεί την επίσκεψη της τάξης μας.

Φύλλο εργασίας 7: Μάθημα νοηματικής γλώσσας...

Στα πλαίσια του προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης είχαμε την ξεχωριστή ευκαιρία να παρακολουθήσουμε ένα πολύ ενδιαφέρον μάθημα: «Διδασκαλία νοηματικής γλώσσας».

Ο κ. Λάμπης Μαντέλης μας έμαθε βασικές νοηματικές φράσεις καθώς και το αλφάβητο της νοηματικής γλώσσας.

- Τι σου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση από αυτό το ξεχωριστό μάθημα; Ποια πλεονεκτήματα πιστεύεις πως έχει η γνώση της νοηματικής γλώσσας τόσο για τους κωφούς όσο και για τους ακούοντες; Θα ήθελες εσύ να μάθεις νοηματική και για ποιους λόγους;

Φύλλο εργασίας 8: Εντυπώσεις από το πρόγραμμα...

Για τρεις περίπου μήνες, στα πλαίσια του προγράμματος «Ευέλικτη Ζώνη» ασχοληθήκαμε με τους συμπολίτες μας που συνηθίζουμε να τους αποκαλούμε «Άτομα με ειδικές ανάγκες». Όλο αυτό το διάστημα διαβάσαμε, κουβεντιάσαμε, πήραμε συνεντεύξεις, κάναμε επισκέψεις, παρακολουθήσαμε μάθημα νοηματικής γλώσσας, γράψαμε, παίξαμε, ζωγραφίσαμε...

Έφτασε ο καιρός να αποχωριστούμε αυτό το θέμα που μας έμαθε τόσα πολλά και μας έκανε να αλλάξουμε στάσεις απέναντι στα άτομα με ειδικές ανάγκες.

- Γράψε παρακάτω τι σου άρεσε πιο πολύ από το θέμα και τις δραστηριότητες που κάναμε αυτό το διάστημα.
- Πιστεύεις ότι άλλαξε κάτι σχετικά με τη στάση σου απέναντι στα άτομα με ειδικές ανάγκες;
- Πώς θα αντιμετωπίζεις αυτά τα άτομα από δω και στο εξής; Ποια είναι τώρα τα συναισθήματά σου απέναντι σ' αυτά τα άτομα.

ΘΕΜΑ: «Άνθρωποι, τόποι, ιστορία, πολιτισμοί μέσα από ένα μεταναστευτικό οδοιπορικό»**ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΥ ΑΧΑΪΑΣ**Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: *Αγγελόπουλος Ηρακλής, Καραγιάννης Παναγιώτης,***Τάξη ΣΤ΄****Γιατί επιλέξαμε το θέμα:**

Επιλέξαμε αυτό το θέμα επειδή θεωρούμε πολύ σημαντικό οι μαθητές μας:

- Να μάθουν να προσεγγίζουν με ερευνητική ματιά και κριτική σκέψη τα κοινωνικά δρώμενα.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι τα μεγάλα κοινωνικά προβλήματα (μετανάστευση, φτώχεια, ανεργία, πείνα) δεν αφορούν μόνο ανθρώπους σε μακρινά μέρη, αλλά είναι η πραγματικότητα και της δικής μας κοινωνίας και μας αφορούν άμεσα όλους μας.
- Έχει άμεση σχέση και με την τοπική κοινωνία και επομένως και δίνει τη δυνατότητα συνεργασίας του σχολείου με τοπικούς φορείς.
- Η επεξεργασία ενός τέτοιου θέματος, ελπίζουμε να ενισχύσει την κοινωνική και πολιτική συνείδηση των μαθητών μας.

Στόχοι**Ειδικοί**

- Να προσεγγίσουν οι μαθητές τη μετανάστευση ακολουθώντας βήμα-βήμα το μετανάστη στο δύσκολο και μακρινό ταξίδι του
- Να αντισταθούν σε φαινόμενα ρατσισμού
- Να προβληματιστούν και ταυτόχρονα να κάνουν αναγωγές που θα τους βοηθήσουν στην αποδοχή της διαφορετικότητας

Γενικοί

- Να ασκηθούν στον ομαδικό τρόπο διδασκαλίας
- Να αναπτύξουν σχέσεις συνεργατικότητας
- Να εξασκηθούν στην παρατήρηση, καταγραφή και αξιολόγηση
- Να εξοικειωθούν στην αναζήτηση πληροφοριών

Θεματικοί Άξονες

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ	ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ	Η ΖΩΗ ΣΤΗ ΞΕΝΙΤΙΑ	Η ΕΛΛΑΔΑ ΧΩΡΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ
Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ	ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ	ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ	ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
ΑΙΤΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	ΤΟΠΟΙ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	ΞΕΝΟΦΟΒΙΑ
Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΑ ΖΩΑ	ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ	ΔΕΣΜΟΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Φύλλο εργασίας 1

Κάνε ένα κατάλογο με λέξεις που στα ελληνικά χαρακτηρίζουν την κατάσταση ενός ξένου (π.χ πρόσφυγας).

Στη συνέχεια με τη βοήθεια του λεξικού σου ή του ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ του ιδρύματος Τριανταφυλλίδη (www.komvos.edu.gr) γράψε τη σημασία της κάθε λέξης και προσπάθησε να σχηματίσεις με αυτές προτάσεις

Λέξη	Σημασία	Πρόταση

Φύλλο εργασίας 2

Στα δημοτικά σχολεία του νομού Αχαΐας φοιτά ένας μεγάλος αριθμός αλλοδαπών μαθητών. Οργάνωσε με την ομάδα σου ένα ερωτηματολόγιο με το οποίο θα απευθύνεσαι στη Δ/νση Α/θμιας εκπ/σης του νομού σας.

Οι ερωτήσεις σας πρέπει να είναι τέτοιες, ώστε να αντλούν πληροφορίες για τη χώρα προέλευσης, το φύλο, τον αριθμό αλλοδαπών μαθητών ανά σχολείο και το χρόνο φοίτησης των παραπάνω μαθητών.

Στο τέλος γράψε ένα γράμμα που να ευχαριστείς την Α/θμια εκπ/ση για τη βοήθεια που σου προσέφερε.....

.....

Φύλλο εργασίας 3

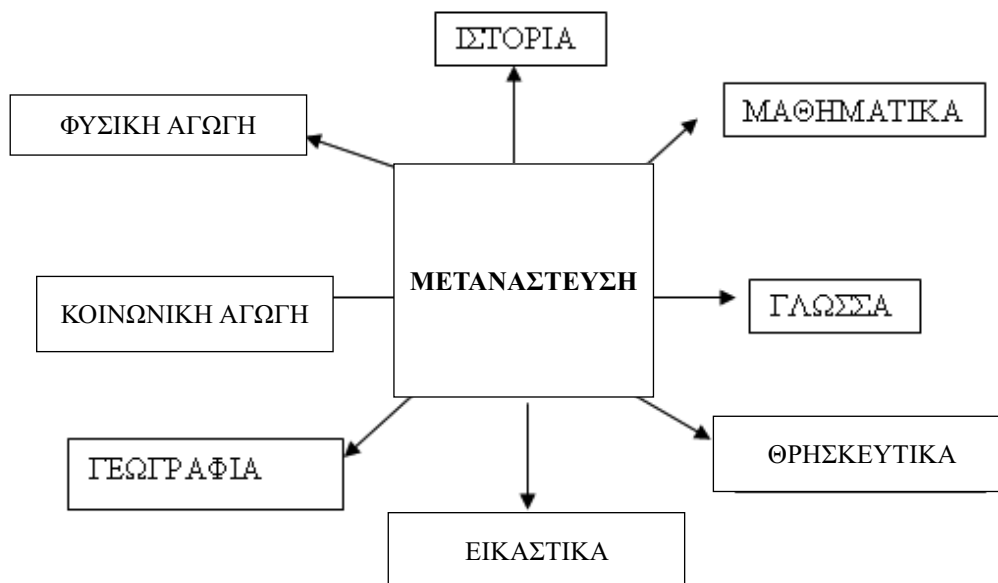
Συγκέντρωσε σκίτσα, γελοιογραφίες και κόμικ που αναφέρονται σε θέματα ρατσισμού και κοινωνικού αποκλεισμού.

Ζωγράφισε στον παρακάτω χώρο ένα δικό σου σκίτσο με θέμα το ρατσισμό.

Γράψε λίγα λόγια το μήνυμα που θέλεις να στείλεις με το σκίτσο σου.

.....
.....

Εξακτίνωση θεματικών περιοχών

Φύλλο αξιολόγησης

Η τάξη σου προετοιμάζει ένα θεατρικό σκετς ενόψει των εορτών των Χριστουγέννων. Από αυτή την εκδήλωση έχουν αποκλειστεί από την πλειοψηφία των συμμαθητών σου δυο μαθητές αλλοδαποί.

Υπέθεσε ότι είσαι ο εκλεγμένος πρόεδρος της τάξης σου.

Γράψε με λίγα λόγια πως σκέφτεσαι να αντιμετωπίσεις το παραπάνω περιστατικό.

.....
.....

Συμπλήρωσε σε κάθε κύκλο μια λέξη που θεωρείς σημαντική υστέρα από τη μελέτη του φαινομένου της μετανάστευσης.

ΘΕΜΑ: «Κυκλοφορώ με ασφάλεια»
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΠΑΤΡΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Στάθης Ντούκας
Τάξη Δ΄

Κριτήρια επιλογής του θέματος

- Αύξηση κυκλοφορίας οχημάτων στην περιοχή μας
- Ανησυχητική αύξηση των τροχαίων ατυχημάτων
- Ευαισθητοποίηση των μαθητών σε ζητήματα κυκλοφοριακής αγωγής

Σκοπός και στόχοι

Το πρόγραμμα γίνεται για:

- Να μάθουν τα παιδιά να κυκλοφορούν με σχετική ασφάλεια
- Να γνωρίσουν και να συνειδητοποιήσουν τα προβλήματα της κυκλοφορίας
- Να ξεχωρίσουν τις θετικές παρεμβάσεις (διαβάσεις, σήματα, φανάρια, τροχονόμοι) και τις αρνητικές (έλλειψη των παραπάνω στοιχείων)
- Να προτείνουν λύσεις σε πραγματικές συνθήκες
- Να οραματισθούν τη μελλοντική μορφή κυκλοφορίας

Μεθοδολογία - Έρευνα

- Μέθοδος σχεδίων εργασίας (συνεργατικότητα, αυτενέργεια, ανάπτυξη πρωτοβουλιών, έρευνα, έξοδος από την τάξη, αλλαγή τυπικής σχέσης δασκάλου – μαθητή)
- Χωρισμός ομάδων
- Επιλογή ονομασίας των ομάδων
- Ερωτηματολόγιο
- Συζήτηση για να διαπιστωθούν προσωπικές απόψεις και εμπειρίες
- Προβληματισμός των παιδιών και διατύπωση ερωτημάτων

Ανάπτυξη προγράμματος 1

- Αναζήτηση πληροφοριών από εφημερίδες, περιοδικά, Internet
- Ημερολόγιο δραστηριοτήτων
- Καταγραφή των περιμετρικών δρόμων του σχολείου
- Αναγνώριση των πινακίδων Κ.Ο.Κ.
- Φωτογραφίες και βιντεοσκόπηση
- Κατασκευή μακέτας

Ανάπτυξη προγράμματος 2

- Ενημέρωση από αξιωματικό Τροχαίας Πατρών
- Κατασκευή σημάτων
- Διαγράμμιση μέρους προαυλίου χώρου
- Επίσκεψη στο Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής Μεσσήνης και Αιγίου
- Συνάντηση, ενημέρωση και συζήτηση με τους γονείς

Σύνδεση με τα μαθήματα

- Γλώσσα – γλωσσικά, επικοινωνιακά παιχνίδια (ακροστιχίδα, σταυρόλεξο, παραμύθι, τραγούδι)
- Μαθηματικά – στατιστικά στοιχεία, σχήματα σημάτων και αριθμοί των πινακίδων
- Μελέτη – μέσα μεταφοράς, μόλυνση περιβάλλοντος
- Ιστορία - Από το χθες στο σήμερα
- Τεχνικά - Ζωγραφική, κατασκευή σημάτων και μακέτας

Δράση

- Προσομοίωση κυκλοφορίας οχημάτων και πεζών
- Δημοσίευση συμπερασμάτων σε έντυπη μορφή και στην ιστοσελίδα του σχολείου (www.speednet.gr)

Παρουσίαση

- Θεατρικό παιχνίδι
- Ταμπλό φωτογραφιών και ζωγραφικής
- Σλάιτς
- Βίντεο

Αξιολόγηση προγράμματος

- Ερωτηματολόγιο

Συζήτηση για την εξαγωγή συμπερασμάτων

Βιβλιογραφία

- Βλέπω το σημερινό κόσμο (βιβλίο για την ευέλικτη ζώνη)
- Περιοδικό 4 Τροχοί (άρθρο Κώστα Καββαθά)
- Υλικό από εφημερίδες
- Κυκλοφορώ με ασφάλεια στην πόλη (Μανιώ Χατζοπούλου)
- Σκίτσα Άντα Γανώση από το βιβλίο «Κυκλοφορώ με ασφάλεια στην πόλη»

Διαδικτυακοί τόποι

- Υπουργείο Μεταφορών www.yme.gr
- Υπουργείο Εθνικής Παιδείας www.yperth.gr
- Υπουργείο Δημόσιας Τάξης (Τροχαία) www.ydt.gr
- 14ο Γυμνάσιο Περιστερίου www.14gymnasio.gr
- Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας on-line http://www.glavopoulos.gr/kok/k4r01_10.htm
- Πρόληψη Ατυχημάτων για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση <http://www.pedtrauma.gr/gr/index.htm>

Καθημερινοί κίνδυνοι 1

Γνωρίζουμε τα σήματα

Καθημερινοί κίνδυνοι 2

ΘΕΜΑ: «Το Δημοτικό Σχολείο Καλαμακίου»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΑΜΑΚΙΟΥ ΑΧΑΪΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Σαραντούδης Γεώργιος
Τάξεις Β΄, Ε΄ & ΣΤ΄

Κριτήριο επιλογής του θέματος αποτέλεσε το ενδιαφέρον των μαθητών και η αγάπη προς το Σχολείο τους. Στη συνέχεια προσδιορίσαμε από κοινού τον τρόπο εργασίας, το εκπαιδευτικό υλικό που θα χρησιμοποιούσαμε. Σχεδιάσαμε τις δραστηριότητές μας και εντοπίσαμε τις δεξιότητες που μπορούσαν να καλλιεργηθούν. Έγινε συμπλήρωση ερωτηματολογίου στο χώρο του σχολείου από τους μαθητές, ακολούθησε ο χωρισμός των μαθητών σε τρεις ομάδες οι οποίες δραστηριοποιήθηκαν ομαδικά, συλλογικά αλλά και ατομικά στο σπίτι.

Διδακτικοί στόχοι του προγράμματος

- Να γνωρίσουν οι μαθητές την ιστορία του Δημοτικού Σχολείου Καλαμακίου.
- Να εντοπίσουν τις διαφορές και τις ομοιότητες στον τρόπο λειτουργίας του Σχολείου παλαιότερα σε σχέση με το σήμερα.
- Να αναγνωρίσουν τις ποικίλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες που μπορούν να αναπτύξουν στο χώρο του Σχολείου.
- Η ανάπτυξη επικοινωνίας και η εξοικείωση με τον τρόπο άντλησης πληροφοριών.
- Η ανταλλαγή απόψεων, η ανάπτυξη κριτικής σκέψης και η προαγωγή της συνεργατικής μάθησης.

Πτυχές

- Γλώσσα (προφορικός και γραπτός λόγος)
- Φωτογραφία (από σχολεία και από δραστηριότητες)
- Χειροτεχνία (κατασκευή μακέτας του σχολείου)

Δεξιότητες

Δημιουργικότητα – Κριτική Σκέψη – Συνεργατικότητα - Φαντασία

Δραστηριότητες

Διαδοχικά στάδια :

- Συλλογή πληροφοριών από τα αρχεία του Σχολείου, από συνεντεύξεις ηλικιωμένων και από το γραμματέα του δήμου Μόβρης
 - Συλλογή φωτογραφιών από τα κτίρια που στέγασαν το μαθητικό δυναμικό από το 1945 έως σήμερα και από δραστηριότητες που είχαν αναπτυχθεί και που αναπτύσσονται μέχρι τώρα.
 - Καταγραφή άρθρων από τους μαθητές στους υπολογιστές
 - Ελεύθερη απόδοση του Σχολείου με χρώματα
 - Κατασκευή μακέτας του Σχολείου
 - Μορφοποίηση της εργασίας στον υπολογιστή με τη βοήθεια του δασκάλου.
- Στο τέλος η εργασία παρουσιάστηκε στους μαθητές του Σχολείου και αναρτήθηκε στον πίνακα ανακοινώσεων.

Το Δημοτικό Σχολείο Καλαμακίου

Το Δημοτικό Σχολείο Καλαμακίου έχει μια μεγάλη ιστορία που ξεκινάει πριν από το 1940. Τα παλαιότερα επίσημα έγγραφα του αναφέρονται στα 1934. Τρία διαφορετικά κτίρια στέγασαν τους μαθητές από τότε έως και σήμερα. Θα σας αναφέρουμε λίγα λόγια για το καθένα.

Το πέτρινο Σχολείο

Το παλιό Σχολείο ήταν χτισμένο μέσα στο χώρο του σημερινού σχολείου. Ήταν φτιαγμένο με πέτρα και λάσπη. Δεν υπήρχε σοβάς και είχε σκεπή. Η είσοδος του κτιρίου ήταν σιδερένια και φωτιζόταν από μικρά παράθυρα. Είχε μια πολύ μεγάλη αίθουσα και ένα μικρό γραφείο. Για θέρμανση χρησιμοποιούσαν ξυλόσομπες. Η οργάνωσή του σχολείου ήταν μονοθέσιο. Λειτουργούσε πρωί και απόγευμα. Οι μαθητές έκαναν μάθημα πέντε ώρες το πρωί και δύο το απόγευμα. Ο αριθμός των μαθητών ήταν πολύ μεγαλύτερος από αυτόν που είναι σήμερα.

Τα μαθήματα που διδάσκονταν ήταν: Ελληνικά, Αριθμητική, Θρησκευτικά, Ιστορία, Φυσική Ιστορία, Φυσική Χημεία, Καλλιγραφία, Ιχνογραφία, Χειροτεχνία, Γυμναστική και Ωδική. Ο εκπαιδευτικός συμπεριφερόταν όπως και σήμερα, αλλά ήταν πιο αυστηρός. Στους μαθητές προσφέρονταν και συσσίτιο. Το σχολείο πρόσφερε γάλα, ζάχαρη, κρέας, σοκολάτα, μαρμελάδα αμύγδαλα και άλλα τρόφιμα. Ο δάσκαλος κρατούσε το βιβλίο Αποθήκης και το βιβλίο Συσσιτούντων Μαθητών. Εκδηλώσεις πραγματοποιούσαν στις 25 Μαρτίου, στις 28 Οκτωβρίου και τα Χριστούγεννα. Την 25^η Μαρτίου οι μαθητές φορούσαν τις παραδοσιακές φορεσιές. Επίσης πήγαιναν και εκδρομές.

Το λυόμενο Σχολείο

Το λυόμενο Σχολείο λειτούργησε το 1971, όταν πλέον το προηγούμενο κτίριο δεν μπορούσε να στεγάσει τους μαθητές λόγω παλαιότητας και γιατί δεν τους χωρούσε. Το κτίριο θερμαινόταν με σόμπες πετρελαίου. Στα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του οι μαθητές έκαναν μάθημα έξι ημέρες αλλά αργότερα πέντε. Το μάθημα άρχιζε από τις 8:00 π.μ. έως τις 13:00. Το κτίριο αυτό λειτούργησε για δέκα και πλέον χρόνια.

Το σύγχρονο Σχολείο

Το καινούριο σχολείο είναι μια πολύ όμορφη και λειτουργική κατασκευή. Έχει δυο μεγάλες και όμορφες αίθουσες. Αυτές έχουν μεγάλα παράθυρα που όταν φωτίζει ο ήλιος γίνονται φωτεινότερες. Κατόπιν υπάρχουν δύο βιβλιοθήκες και χάρτες για όλα τα μαθήματα. Έχουμε φτιάξει ζωγραφιές που τις στολίζουν και τις ομορφαίνουν. Σε καθεμία από τις αίθουσες έχουμε από ένα μεγάλο καταπράσινο πίνακα, πολύχρωμες κουρτίνες και από έναν σύγχρονο υπολογιστή.

Οι υπολογιστές είναι καινούριοι και πολύ εύκολοι στη χρήση. Συνδέονται μεταξύ τους αλλά και με το internet. Εμείς τα παιδιά γράφουμε σ' αυτούς διάφορες εκθέσεις και πολλά αστεία κειμενάκια. Από αυτούς βγάζουμε εικόνες και τις εκτυπώνουμε. Τις εργασίες τις βάζουμε στην είσοδο και τις καμαρώνουμε.

Το Σχολείο μας διαθέτει επίσης μια τηλεόραση και ένα βίντεο. Εκεί βλέπουμε πολλές εκπαιδευτικές ταινίες όπως τα σαρκοφάγα και φυτοφάγα ζώα, τα πτηνά και τα ερπετά. Είδαμε επίσης το ανθρώπινο σώμα και τη ζωή του Χριστού. Αυτή ήταν για μένα η πιο ωραία ταινία που έχουμε δει με τα παιδιά του σχολείου ως τώρα.

Το γραφείο του Σχολείου μας είναι κι αυτό ένας όμορφος και άνετος χώρος. Έχει δυο έδρες, τρεις βιβλιοθήκες, φαρμακείο για έκτακτη ανάγκη και ένα τηλέφωνο. Η μία βιβλιοθήκη έχει όργανα πειραμάτων, αρχεία του σχολείου και άλλα έγγραφα. Η δεύτερη βιβλιοθήκη έχει μια σειρά λεξικών, εγκυκλοπαίδειες, κάποια πράγματα για την εκπαίδευση των μαθητών όπως κιμωλίες, πλαστελίνες και άλλα και η τρίτη βιβλιοθήκη έχει έγγραφα που έχουν ανεκτίμητη αξία για το σχολείο μας. Εκεί βρίσκεται και το φωτοτυπικό με το οποίο βγάζουμε τα φύλλα εργασίας μας. Το φαρμακείο το χρησιμοποιούμε σε περιπτώσεις ατυχημάτων. Τέλος στα δύο γραφεία κάθονται οι δάσκαλοί μας και γράφουν διάφορα έγγραφα σχετικά με την εκπαίδευση των μαθητών και με την αλληλογραφία του σχολείου.

Μπροστά απ' το σχολείο μας υπάρχει ένας μεγάλος προαύλιος χώρος. Αυτός είναι ο αγαπημένος χώρος όλων των παιδιών του σχολείου μου. Μέσα σ' αυτόν υπάρχουν πολλά παρτέρια με λουλούδια, θάμνους και δέντρα όπως τριανταφυλλιές, μαργαρίτες, κυπαρισσάκια, πικροδάφνες, ευκάλυπτα και άλλα. Μέσα στο χώρο βρίσκεται και το ηρώο όπου εκεί λέμε τα ποιήματα και καταθέτουμε στεφάνια στις εθνικές εορτές. Επίσης έχουμε μεγάλο χώρο για να παίζουμε ποδόσφαιρο και ένα γήπεδο μπάσκετ που δεν το χρησιμοποιούμε συχνά, γιατί παίζουμε τις περισσότερες φορές ποδόσφαιρο. Υπάρχουν τέλος και άλλα δρομάκια που όταν τα παιδιά θέλουν να παίξουν παιχνίδια περνάνε από εκεί.

Κάθε χρόνο το σχολείο μας κάνει διάφορες εκδηλώσεις. Την 28^η Οκτωβρίου ντυνόμαστε όλα τα παιδιά με άσπρο πουκάμισο και μπλε παντελόνι για τα αγόρια και φούστα για τα κορίτσια. Πηγαίνουμε στην εκκλησία με τη σημαία και όταν επιστρέφουμε στο σχολείο λέμε ποιήματα, τραγούδια και παίζουμε θεατρικά.

Τα Χριστούγεννα παίζαμε δύο θεατρικά. Το α' ήταν "οι 12 μήνες" και το β' ήταν "ο Καζαμίας 2003". Επίσης ένα παιδί ντύθηκε άγιος Βασίλης και μας μοίρασε δώρα. Στις 30 Ιανουαρίου είναι η γιορτή των "Τριών Ιεραρχών". Όλα τα σχολεία έχουν αργία. Εμείς πηγαίνουμε στην εκκλησία για να τιμήσουμε αυτούς τους ανθρώπους που έδωσαν πάρα πολλά στην εκπαίδευση και στα γράμματα. Κατόπιν είναι η 25^η Μαρτίου που ντυνόμαστε αγόρια και κορίτσια με τις παραδοσιακές μας φορεσιές και χορεύουμε διάφορους δημοτικούς χορούς. Τέλος στη λήξη των μαθημάτων στις 15 Ιουνίου πραγματοποιούμε μια μικρή γιορτή στην οποία οι δάσκαλοι δίνουν στους μαθητές τα απολυτήρια και τους τίτλους προόδου.

Οι μαθητές κατασκευάζουν τη μακέτα του Σχολείου λειτουργώντας ομαδικά.

Η μακέτα του Σχολείου.

ΘΕΜΑ: «Οι Ολυμπιακοί αγώνες άλλοτε και σήμερα»
32^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Κων/νος Παπαγεωργόπουλος

Το σχολικό έτος 2002-2003 το σχολείο μας άρχισε να εφαρμόζει, πειραματικά, διαθεματικά προγράμματα στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης. Επειδή ήταν η πρώτη φορά που οι περισσότεροι από τους εκπαιδευτικούς καλούνταν να εφαρμόσουν μια άγνωστη γι' αυτούς μέθοδο, για να διευκολυνθούν και στηριχθούν στη νέα διδακτική προσέγγιση, ο σύλλογος των διδασκόντων αποφάσισε ν' ασχοληθούν αρχικά όλα τα τμήματα του σχολείου με ένα κοινό θέμα, το οποίο θ' αναπτυσσόταν κατά τάξη σε ομόκεντρους κύκλους, σύμφωνα με τη αρχή της σπειροειδούς διάταξης της ύλης, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία, τα ενδιαφέροντα, τις δυνατότητες και τις αντοχές των μαθητών κάθε τάξης.

Το θέμα που αποφασίσαμε ν' ασχοληθούμε ήταν: «Οι Ολυμπιακοί αγώνες άλλοτε και σήμερα». Η επιλογή του θέματος έγινε με αφορμή την επικαιρότητα των Ολυμπιακών αγώνων που διοργανώνει η χώρα μας το 2004. Κρίναμε ότι οι μαθητές θα ήταν ευαισθητοποιημένοι σε κάποιο βαθμό και θα ήθελαν ν' ασχοληθούν με το θέμα αυτό.

Στόχοι του προγράμματος

Το πρόγραμμα αυτό έχει ως στόχους οι μαθητές:

- να γνωρίσουν την ιστορία των Ολυμπιακών αγώνων
- να γνωρίσουν τα Ολυμπιακά αθλήματα της Αρχαίας Ελλάδας και τα σημερινά
- να γνωρίσουν τα μη διαδεδομένα Ολυμπιακά αθλήματα
- να καλλιεργήσουν την αξία του σεβασμού του άλλου, του συναθλητή, του αντιπάλου
- να μάθουν και να τηρούν κανόνες της συλλογικής ζωής
- να καλλιεργήσουν το αίσθημα της αλληλεγγύης, της προσπάθειας, του «ευ αγωνίζεσθαι», της ένταξης στην ομάδα, της συμμετοχής, της ανεκτικότητας.
- να προάγουν ατομικές ικανότητες
- να ενισχύσουν τη συλλογική δράση μέσω του αθλητικού κινήματος στη σχολική ζωή
- να αναδείξουν τη σημασία της Ολυμπιακής παράδοσης και εκπαίδευσης στα αγωνίσματα.
- να γνωρίσουν τις φάσεις και διαδικασίες που ακολουθεί στην εξέλιξη του ένα σχέδιο εργασίας

Περιεχόμενο και μεθόδευση

1. Προκαταρκτική προετοιμασία του δασκάλου

Όπως προαναφέραμε, η επιλογή του θέματος ξεκίνησε από το σύλλογο διδασκόντων, ο οποίος καθόρισε και τους παραπάνω στόχους, την εξακτίνωση, τις δραστηριότητες, το αναγκαίο εκπαιδευτικό υλικό και τα κριτήρια αξιολόγησης. Μετά την προκαταρκτική προετοιμασία του δασκάλου, κάθε δάσκαλος, ανάλογα με την τάξη που δίδασκε, πέρασε στην επόμενη φάση που είναι ο προσανατολισμός των μαθητών στο θέμα.

2. Προσανατολισμός των μαθητών στο θέμα

Στη φάση αυτή στις μικρές τάξεις παρουσιάσαμε βίντεο με Ολυμπιακά αθλήματα και στις μεγάλες διαβάσαμε αποκόμματα εφημερίδων που αναφέρονταν στους Ολυμπιακούς αγώνες του 2004. Με αυτό τον τρόπο προκαλέσαμε συζήτηση με τους μαθητές, στρέψαμε την προσοχή τους προς το θέμα και διεγείραμε το ενδιαφέρον τους. Στο τέλος οι μαθητές αποφάσισαν ν' ασχοληθούν με το θέμα για περισσότερη ενημέρωση.

Με την ερώτηση: «τι νομίζετε πώς πρέπει να μάθουμε γι' αυτό το θέμα;» οι μαθητές, με τη βοήθεια του δασκάλου, επισημαίνουν τις βασικές πτυχές του θέματος. Για τις μεγάλες τάξεις αυτές είναι:

- πώς ξεκίνησαν οι Ολυμπιακοί αγώνες
- ο τόπος και ο τρόπος διεξαγωγής τους
- τα αγωνίσματα
- οι συνθήκες που επικρατούσαν κατά το χρόνο διεξαγωγής τους (Ολυμπιακή εκκεντρικότητα)
- τα έπαθλα των νικητών
- κατάρτιση και επανέναρξη των Ολυμπιακών αγώνων
- ο τρόπος διεξαγωγής των αγώνων σήμερα
- τα νέα αθλήματα με έμφαση στα μη διαδεδομένα και ιδιαίτερα στην ενόργανη, στην άρση βαρών, στο πιγκ-πονγκ, στο χαντμπολ, στο βόλεϊ, στο τένις
- σύγκριση των αγώνων του τότε με το τώρα (ομοιότητες και διαφορές)
- ποιήματα, και τραγούδια, λογοτεχνικά έργα, έργα τέχνης σχετικά με τους αγώνες
- Ολυμπιακός ύμνος
- οι Ολυμπιακοί αγώνες της Αθήνας και η μασκότ των αγώνων, ο Φοίβος και η Αθηνά

Μετά την ανάλυση του θέματος οριστικοποιήσαμε τις δραστηριότητες στις οποίες θα εμπλέκονταν οι τάξεις

και κάναμε καταμερισμό της εργασίας. Το όλο θέμα χωρίστηκε σε πέντε (5) επιμέρους θέματα με τις ακόλουθες δραστηριότητες κατά επιμέρους θέμα:

I. Οι Ολυμπιακοί αγώνες στην αρχαιότητα

- Πού γίνονταν και γιατί
- Κάθε πότε γίνονταν
- Κανόνες (εκεχειρία, προπόνηση κτλ.)
- Διαδικασία (περιγραφή των 5 ημερών)
- Η θέση της γυναίκας

II. Οι σύγχρονοι Ολυμπιακοί αγώνες

- Πρώτες προσπάθειες αναβίωσης
- Η αναβίωση των Ολυμπιακών αγώνων (Πότε; Πού; Από ποιον;)
- Σύγχρονοι Ολυμπιακοί αγώνες. (Πότε; Πού;)
- Σύμβολα, τελετές έναρξης-λήξης
- Ισχύουν οι κανόνες της αρχαιότητας; (εκεχειρία, προπόνηση κτλ.)
- Σημαντικές διαφορές με την αρχαιότητα

III. Ολυμπιακά αγωνίσματα

- Ολυμπιακά αγωνίσματα στην αρχαιότητα και τρόπος διεξαγωγής τους
- Σύγχρονα Ολυμπιακά αγωνίσματα
- Αναφορά στα Ολυμπιακά αγωνίσματα που έχουν προστεθεί

IV. Απονομή των βραβείων και ειδικές τιμές στους Ολυμπιονίκες

- Στην αρχαιότητα
- Στη σύγχρονη εποχή
- Ομοιότητες - διαφορές
- Σημασία των σύγχρονων Ολυμπιακών αγώνων (στον αθλητισμό, στον πολιτισμό, στην οικονομία κτλ.)

V. Έλληνες Ολυμπιονίκες

- Ποιοι είναι;
- Πότε νίκησαν;
- Βιογραφία
- Φωτογραφίες

Στη συνέχεια οι μαθητές κάθε τάξης χωρίστηκαν σε πέντε ανομοιογενείς ομάδες των τεσσάρων μαθητών και καθεμιά ανέλαβε να επεξεργαστεί ένα από τα επιμέρους θέματα.

3) Υλοποίηση του προγράμματος. Εκτέλεση του project

Στο στάδιο αυτό διατέθηκε ο περισσότερος χρόνος. Οι μαθητές, εργαζόμενοι σε ομάδες, ανέτρεξαν σε πηγές (εφημερίδες, περιοδικά, διαδίκτυο, εγκυκλοπαίδειες, βιβλία κτλ.), συνέλεξαν υλικό, το επεξεργάστηκαν και προσπάθησαν ν' απαντήσουν στα ερωτήματα του υποθέματός τους. Δημιούργησαν κείμενα με πληροφορίες, αναπαράστηκαν με έργα χειροτεχνίας και ζωγραφικής σκηνές από τους αγώνες, συνέλεξαν φωτογραφικό υλικό σχετικό με τους αγώνες, κατασκεύασαν μετάλλια, επισκέφτηκαν αθλητικά σωματεία και παρακολούθησαν μερικά από τα νέα αθλήματα, τα οποία έμαθαν αρκετοί μαθητές. Έμαθαν και τραγούδησαν τον Ολυμπιακό Ύμνο και δραματοποίησαν ορισμένες σκηνές των αγώνων.

4) Η περάτωση του σχεδίου εργασίας

Στο τέλος του προγράμματος οι μαθητές παρουσίασαν, κατά τάξη, στους γονείς τους, στους συμμαθητές τους, στον κ. Σχολικό Σύμβουλο και στους δασκάλους του σχολείου μέρος της δουλειάς τους. Η παρουσίαση περιελάμβανε πληροφορίες για τους Ολυμπιακούς αγώνες, παρουσίαση μερικών από τα καινούρια αγωνίσματα στα οποία εκπαιδεύτηκαν οι μαθητές, έκθεση ζωγραφικής με τα καλύτερα έργα που δημιούργησαν και επέλεξαν οι ίδιοι οι μαθητές, απαγγελία ποιημάτων και τραγούδια.

Οι γονείς των μαθητών ενός τμήματος αναπαρήγαγαν με CD –ROM τα κολάζ των μαθητών με τις Ολυμπιάδες από το 1896 μέχρι σήμερα και δυο ζωγραφίες του Φοίβου και της Αθηνάς, της μασκότ των αγώνων του 2004, έγιναν στάμπες και αποτυπώθηκαν σε λευκά μπλουζάκια. Οι μαθητές του τμήματος αυτού πήραν για ενθύμιο από ένα CD –ROM και ένα μπλουζάκι.

5) Αξιολόγηση

Οι μαθητές βρήκαν ενδιαφέρον το πρόγραμμα, συνεργαζόμενοι ανταποκρίθηκαν με ενθουσιασμό στις δραστηριότητες και όπως προέκυψε και από τα τεστ τόσο οι γνωστικοί αλλά κυρίως οι συναισθηματικοί και ψυχοκινητικοί στόχοι επιτεύχθηκαν σε μεγάλο βαθμό.

ΘΕΜΑ: «Το νόμισμα στη ζωή μας»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ ΑΧΑΪΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Διαμαντόπουλος Κωνσταντίνος
Τάξη Στ΄

Ομάδες εργασίας: Συγκροτήθηκαν 3 ομάδες εργασίας

Αφόρμηση-Επιλογή θέματος

Με αφορμή τη διδασκαλία της ενότητας, «Ο Καποδίστριας κυβερνήτης» στο μάθημα της Ιστορίας, προβλήθηκε το CD-ROM «Η ιστορία του Ελληνικού χαρτονομίσματος» και παρουσιάστηκε στους μαθητές η μορφή που είχαν οι φοίνικες (τα νομίσματα που είχε εκδώσει ο Καποδίστριας). Μετά από συζήτηση αποφασίστηκε να ασχοληθούμε με το θέμα «Το νόμισμα στη ζωή μας».

Στόχοι του προγράμματος

- Να συνειδητοποιούν οι μαθητές το λειτουργικό ρόλο του νομίσματος ως ευρύτερου και διαχρονικής σημασίας επικοινωνιακού μέσου.
- Να γνωρίζουν την πορεία εξέλιξης του νομίσματος.
- Να αναγνωρίζουν τη μορφή που είχαν τα νομίσματα στις διάφορες περιόδους της ελληνικής ιστορίας.
- Να εντοπίζουν και να αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο σχεδιάζονται, τυπώνονται και κυκλοφορούν τα σημερινά νομίσματα.
- Να επισημαίνουν και να κατανοούν το ρόλο του νομίσματος ως ιστορικής πηγής.
- Να προβληματίζονται και να βιώνουν την ηθική διάσταση του χρήματος.

Μέθοδος προγράμματος

Εφαρμόστηκε η μαθητοκεντρική – ομαδοσυνεργατική μέθοδος.

Υλοποίηση προγράμματος

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε στις παρακάτω φάσεις:

1η Φάση: Έγινε εκτεταμένη επεξεργασία των δεδομένων που περιέχει το CD-ROM «Η ιστορία του Ελληνικού χαρτονομίσματος». Οι μαθητές άντλησαν πληροφορίες για την εξέλιξη του νομίσματος από τις πρώτες οργανωμένες κοινωνίες της Αιγύπτου και της Μεσοποταμίας μέχρι τη γέννηση του χαρτονομίσματος, πρώτα στην Κίνα και στη συνέχεια στην Ευρώπη του 17^{ου} αιώνα. Γνώρισαν τη μορφή που είχαν τα χαρτονομίσματα τα οποία εκδόθηκαν στην Ελλάδα από το 1831 ως το 1996. Ακόμη, αποκόμισαν πληροφορίες για τον τρόπο που σχεδιάζονται, τυπώνονται και κυκλοφορούν τα σημερινά νομίσματα καθώς και τα χαρακτηριστικά ασφαλείας που προστατεύουν τα χαρτονομίσματα από την παραχάραξη.

2η Φάση: Μετά από συζήτηση προτάθηκε οι μαθητές να χωριστούν σε τρεις ομάδες και κάθε ομάδα να ασχοληθεί με μια επιμέρους δραστηριότητα. Η πρώτη ομάδα προσέγγισε ιστορικά το θέμα συλλέγοντας κείμενα σχετικά και φωτογραφίες μέσα από σχολικά εγχειρίδια της Ιστορίας των τάξεων Γ΄, Δ΄, Ε΄ και Στ΄ του Δημοτικού. Η δεύτερη ομάδα ανέλαβε να βρει παροιμίες, λαϊκές παραδόσεις και μύθους σχετικούς με τα χρήματα και τα νομίσματα. Η τρίτη ομάδα ασχολήθηκε με τη θρησκευτική και ηθική διάσταση του θέματος επισημαίνοντας χωρία από το βιβλίο «Η Βίβλος για παιδιά», στα οποία γίνεται λόγος για νομίσματα.

3η Φάση: Οι μαθητές ανακοίνωσαν στην τάξη τα στοιχεία που προέκυψαν από την έρευνά τους. Έτσι, προβλήθηκε η πολύπλευρη σημασία και αξία του νομίσματος.

4η Φάση: Πραγματοποιήθηκε από τους μαθητές Έκθεση νομισμάτων στο χώρο του σχολείου. Η Έκθεση περιελάμβανε ευρύ διάφορον χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ελληνικά νομίσματα παλαιότερων εποχών καθώς και νομίσματα άλλων χωρών.

Αξιολόγηση

Οι μαθητές με την ενεργό συμμετοχή τους και την παράλληλη καθοδήγηση του εκπαιδευτικού μπορούν να διερευνούν τη διαχρονική αξία του νομίσματος μέσω της μακρόχρονης πορείας του και να αξιοποιούν τις πληροφορίες που συλλέγουν από τη διακειμενική προσέγγιση η οποία φωτίζει το λειτουργικό ρόλο του νομίσματος. Αποκόμισαν έτσι, σημαντικές πληροφορίες σχετικά με το νόμισμα και τη σημασία του και κατέληξαν σε συμπεράσματα μέσω της έρευνάς τους.

Βιβλιογραφία και πηγές

1. CD-ROM, «Η ιστορία του ελληνικού χαρτονομίσματος», παραγωγή FINATEC MULTIMEDIA.
2. Νίκος Βλαχάκης, «Κοντά στις παροιμίες μας», Κόρινθος, 1999.
3. «Η Βίβλος για παιδιά», έκδοση Μαλιάρης – Παιδεία, 1989.
4. «Αισώπου Μύθου», έκδοση Μ. Πεχλιβανίδης.
5. Σοφοκλής Δημητρακόπουλος, «Ναστραδίν Χότζας», έκδοση Κέδρος, 1988.

6. Bruno Horst Bull, «Το Καλαντάρι», μετάφραση Ελένη Βαλαβάνη, έκδοση Παναγιώτης Βοσκάκης, 1984.
7. «Στα πολύ παλιά χρόνια» (Ιστορία Γ΄ Δημοτικού), έκδοση Ο.Ε.Δ.Β.
8. «Στα αρχαία χρόνια» (Ιστορία Δ΄ Δημοτικού), έκδοση Ο.Ε.Δ.Β.
9. «Στα Βυζαντινά χρόνια» (Ιστορία Ε΄ Δημοτικού), έκδοση Ο.Ε.Δ.Β.
10. «Στα νεότερα χρόνια» (Ιστορία Στ΄ Δημοτικού), έκδοση Ο.Ε.Δ.Β.

ΘΕΜΑ: «Μορφές λαϊκής τέχνης»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: *Μπιλάλη Άννα*
Τάξη Δ΄

Χρονική διάρκεια: (3,5 μήνες), Ομάδες εργασίας: 4 ομάδες
(Οι γλωσσοδέτες, Τα караγκιοζάκια, Τα πήλινα, Τα δημοτικά τραγούδια)

1. Προβληματισμός και εντοπισμός του θέματος

Μετά την έναρξη της σχολικής χρονιάς έγιναν πολλές συζητήσεις για το πιο θέμα θα αναλάβει η τάξη να επεξεργαστεί στα πλαίσια της ευέλικτης ζώνης. Διαπιστώθηκε ένα ενδιαφέρον για την ιστορία του Καραγκιόζη και την προέλευση του θεάτρου Σκιών, μέσα από συζήτηση των μαθητών για το επώνυμο του συμμαθητή τους, που είναι Καραγκιόζωφ. Στη συνέχεια, κάνοντας και το μάθημα στο 1^ο τεύχος της γλώσσας «Στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης», βγήκε η ιδέα να ασχοληθούμε με τις Μορφές Λαϊκής Τέχνης. Οι μαθητές διάλεξαν να ασχοληθούμε περισσότερο με τα εξής υποθέματα: θέατρο Σκιών, Κεραμική, Παραδοσιακή μουσική, Λαϊκή λογοτεχνία (λαϊκά παραμύθια, ανιγμάτα, παροιμίες κ.α.).

2. Σκοποί

Γνωστικοί

- α. Η περισσότερο συστηματική επαφή των μαθητών με την ελληνική λαϊκή παράδοση και ειδικότερα με τις μορφές λαϊκής τέχνης.
- β. Γνωριμία με τομείς λαϊκού πολιτισμού και κατανόηση της σημασίας τους ως συστατικών στοιχείων της πολιτισμικής μας παράδοσης.
- γ. Προσέγγιση και κατανόηση της διαδικασίας εξέλιξης και της δυναμικής του πολιτισμού.

Συναισθηματικοί

- α. Συνειδητοποίηση εθνικής και τοπικής ταυτότητας.
- β. Ενεργοποίηση πολιτισμικής μνήμης.
- γ. Διαπίστωση κοινών πολιτισμικών βάσεων ανάμεσα στους λαούς.

Ψυχοκινητικοί

- α. Δημιουργική έκφραση των μαθητών με διάφορους τρόπους.
- β. Ανάπτυξη ικανοτήτων παρατήρησης, καταγραφής στοιχείων και διεξαγωγής συμπερασμάτων.
- γ. Άσκηση στην ομαδική εργασία και τη συμμετοχικότητα.

Ειδικότεροι στόχοι

- α. Γνωριμία με τις έννοιες «λαογραφία», «πολιτισμός», «λαϊκή παράδοση», «λαϊκή τέχνη», «μορφές λαϊκής τέχνης».
- β. Γνωριμία με Μουσεία Λαϊκής Τέχνης και με τις μουσειοσκευές τους και κατανόηση του λόγου ύπαρξής τους.
- γ. Να ξεχωρίζουν οι μαθητές τι αποτελεί μουσειακό έκθεμα και τι όχι.
Να αναπτύξουν την αισθητική τους μέσα από την παρουσίαση των εκθεμάτων του Μουσείου.
- δ. Να αναπτύξουν γλωσσικές δεξιότητες μέσα από την καταγραφή εκθεμάτων και την περιγραφή της χρήσης τους.

3. Υλοποίηση σχεδίου εργασίας

1η Φάση: Χωρισμός σε ομάδες - Οργάνωση

Οι μαθητές αφού είπαν με ποιούς ήθελαν να συνεργαστούν χωρίστηκαν σε ομοιογενείς ομάδες με βάση κάποια κριτήρια. Προέκυψαν 4 ομάδες. Μερικές φορές όμως λειτουργούσαν και σε εταιρικές των δύο ατόμων. Μετά από πολλές συζητήσεις οργανωθήκαμε με ένα προσχέδιο. Κατασκευάστηκε εννοιολογικός χάρτης με τις μορφές λαϊκής τέχνης και σημειώθηκαν οι επιλογές των μαθητών όσον αφορά τα θέματα και τα επιμέρη τους στοιχεία.

Οι μαθητές έκαναν προσπάθειες να οργανώσουν τις δραστηριότητες τους. Αποφάσισαν τι υλικό θέλουν να βρουν, πώς και πού θα το αναζητήσουν.

2η Φάση: Έρευνα – Συλλογή υλικού

Αποφασίσαμε να κάνουμε μια έρευνα σε βιβλία, λαογραφικά ημερολόγια και περιοδικά. Οι μαθητές διαμόρφωσαν τη βιβλιοθήκη της τάξης μας, έτσι ώστε να βάζουμε βιβλία, εφημερίδες, φωτογραφίες, slides, cd, που

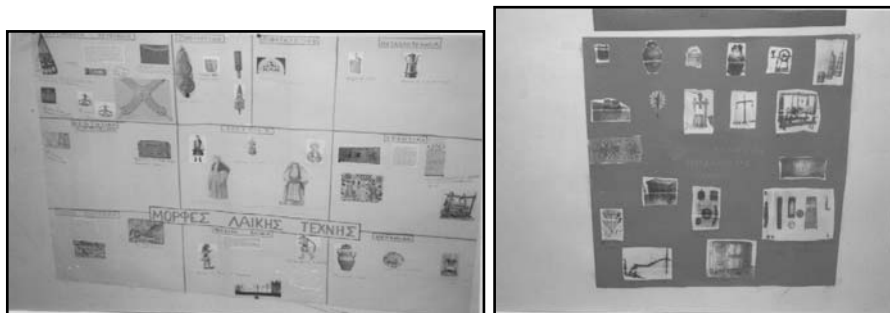
έφερνε ο καθένας μας. Δημιουργήθηκε ένα «Αρχείο Λαϊκής Παράδοσης» όπου συγκεντρωνόταν σχετικό υλικό με το θέμα μας.

Σ' αυτή τη φάση δόθηκε στους μαθητές να συμπληρώσουν ένα Λαογραφικό Δελτίο όπως αυτό παρουσιάζεται στο βιβλίο «Οδηγός για την εφαρμογή της Ε.Ζ.». Σκοπός ήταν να εμπλακεί και η οικογένεια των μαθητών και να προσεγγιστεί η λαογραφική τους ταυτότητα.

Πέρα από τις έντυπες πηγές, αποφασίσαμε να βρούμε σχετικό υλικό από Μουσεία Λαϊκής Τέχνης. Από το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης Αθηνών βρήκαμε τη σειρά βιβλίων «Οι μικροί λαογράφοι» και το παιδικό λαογραφικό περιοδικό «Λαλουσάκι» και δανειστήκαμε 4 μουσειοσκευές. Από το Μουσείο Μπενάκη συλλέξαμε πληροφορίες βιωματικά, γιατί επισκεφθήκαμε την Νεοελληνική του Συλλογή και δανειστήκαμε τον εκπαιδευτικό του φάκελο.

3η Φάση: Επεξεργασία υλικού – Σύνθεση εργασίας

Αφού συγκεντρώθηκε αρκετό υλικό, οι μαθητές επεξεργάστηκαν κριτικά τα στοιχεία τους, διατύπωσαν συμπεράσματα και έκαναν προτάσεις για την παρουσίασή τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τις διαθεματικές διασυνδέσεις του θεματός μας με τα υπόλοιπα μαθήματα, οι δραστηριότητες και τα προϊόντα της εργασίας των ομάδων είναι τα εξής:

Γλώσσα

- Επεξεργασία λαογραφικών στοιχείων μέσα από τα κείμενα των σχολικών βιβλίων (Γλώσσας και Ανθολογίου). Άσκηση γραπτού και προφορικού λόγου.
- Επαφή με άλλα γλωσσικά είδη (Δημοτικά τραγούδια, Λαϊκά παραμύθια, Νανουρίσματα, Αινίγματα, Παροιμίες, Γλωσσοδέτες). Καλλιέργεια της αναγνωστικής ικανότητας και της φαντασίας των μαθητών.
- Συγγραφή βιβλίου «Θέατρο Σκιών», όπου οι μαθητές γράφουν για την προέλευση του Θεάτρου Σκιών, την ιστορία του Καραγκιόζη, την κατασκευή των φιγούρων, τους διάσημους καραγκιοζοπαίκτες κ.ά. Επίσης γράφουν και δικές τους ιστορίες π.χ. Ο Καραγκιόζης ψαράς.
- Άσκηση σε είδη γραφής όπως τα διαλογικά κείμενα και οι συνεντεύξεις. Συντάχθηκε ευχαριστήρια επιστολή για το Μουσείο Μπενάκη και στα πλαίσια έρευνας στο σχολείο μας, οι μαθητές έφτιαξαν και συμπλήρωσαν ερωτηματολόγια.

Μαθηματικά

- Οι μαθητές διατύπωσαν και έλυσαν προβλήματα τεσσάρων πράξεων με θέματα παρμένα από το υλικό που επεξεργάζομασταν κάθε φορά.
- Μέτρηση της επιφάνειας, της περιμέτρου και του όγκου των Μουσειοσκευών που δανειστήκαμε.
- Υπολογισμός των χρημάτων που θα ξόδευαν οι μαθητές για την πλαστικοποίηση του παιχνιδιού: «Μια παρέα από πηλό».

Εμείς κι ο κόσμος

- Άσκηση στην εύρεση γεωγραφικών διαμερισμάτων, νομών και των πρωτευουσών τους, με αφορμή τις διά-

- φορες δραστηριότητές μας (π.χ. δημοτικά τραγούδια και χοροί από διάφορες περιοχές).
- Με αφορμή την καταγωγή του Θεάτρου Σκιών, μιλήσαμε για άλλες χώρες.

Ιστορία

- Εύρεση επιδράσεων από τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό (π.χ. Αγγειογραφία-Αγγειοπλαστική στα αρχαία χρόνια με ερυθρόμορφα και μελανόμορφα αγγεία).

Θρησκευτικά

- Συζήτηση για την πίστη σε λαϊκές δοξασίες και προλήψεις.
- Καταγραφή απεικόνισης αγίων σε υφαντά κεντήματα, εκθέματα εκκλησιαστικής ζωής στο Μουσείο Μπενάκη.

Μουσική

- Συλλογή στοιχείων για παραδοσιακά λαϊκά όργανα από βιβλίο του Μουσείου Ελληνικών Λαϊκών Οργάνων, Φ. Ανωγειανάκη.
- Επεξεργασία παραδοσιακών δημοτικών τραγουδιών.
- Συζήτηση και συλλογή πληροφοριών για τα μουσικά μοτίβα του θεάτρου Σκιών.

Αισθητική Αγωγή

- Κατασκευή και εικονογράφηση του βιβλίου «θέατρο Σκιών».
- Κατασκευή φιγούρων Καραγκιόζη.
- Παρουσίαση δημοτικών τραγουδιών και τοπικών φορεσιών από την περιοχή προέλευσης σε χαρτόνια Canson.
- Πλάσιμο αντικειμένων με πηλό και διακόσμησή τους.
- Συναρμολόγηση πάζλ με το έργο ενός γνωστού αγγειογράφου από τη Μουσειοσκευή με θέμα την κεραμική.
- Ζωγραφική χάρτινων πιάτων με παραδοσιακά θέματα διακόσμησης.
- Κατασκευή κολάζ με θέμα την κεραμική.

Θεατρική Αγωγή

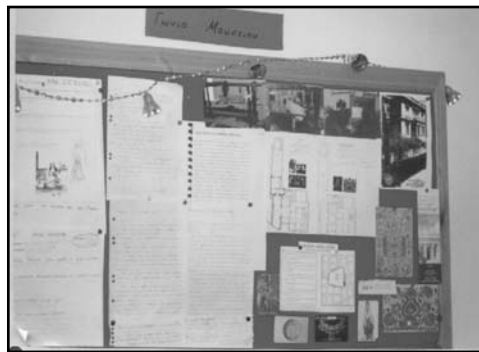
- Δραματοποίηση ενός λαϊκού παραμυθιού του ανθολογίου «Ο Γαβριήλ ο μυλωνάς και η κερά-Μαριώ».
- Αυτοσχέδια παράσταση στην τάξη μας «Ο Καραγκιόζης γιατρός».

Φυσική Αγωγή

- Παραδοσιακοί δημοτικοί χοροί.

4. Παρουσίαση

Πολλές από αυτές τις κατασκευές κολλήθηκαν στο ταμπλό της τάξης, στους τοίχους, ενώ μερικές άλλες παρουσιάστηκαν σε ένα ειδικά διαμορφωμένο χώρο «ΓΩΝΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΥ» και «ΓΩΝΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ». Κάποιες εργασίες επίσης παρουσιάστηκαν στο άλλο τμήμα της τετάρτης, Δ2, από τους ίδιους τους μαθητές.

5. Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση έγινε στο τέλος με διαλογική συζήτηση σε επίπεδο μαθητών και σε επίπεδο εκπαιδευτικού. Οι μαθητές αντιμετώπισαν κριτικά τις εργασίες τους αλλά και όλο το πλέγμα επικοινωνίας μεταξύ τους. Παρατηρήθηκαν κάποιες δυσλειτουργίες σε μια ομάδα. Γενικά μπορούμε να πούμε ότι οι μαθητές ανταποκρίθηκαν θετικά. Ως επί το πλείστον επιτεύχθηκαν οι στόχοι μας. Υπήρξε συμμετοχή και όρεξη για δημιουργικές δραστηριότητες. Διαμορφώθηκε ένα κλίμα ενθουσιασμού, ενισχύθηκε η συλλογικότητα, πράγμα που βοήθησε σημαντικά ολόκληρη την εκπαιδευτική διαδικασία.

ΘΕΜΑ: «Ο Ποιητής της Ζήριας Γ. ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΑΣ»
3/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΖΗΡΙΑΣ ΑΧΑΪΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Ιωάννης Παπαθεοδώροπουλος
Τάξεις Ε΄, ΣΤ΄

Οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου της Ζήριας εκμεταλλευόμενοι τη δυνατότητα, που τους δίνει το καινοτόμο πρόγραμμα της «Ευέλικτης Ζώνης» στο να δουλέψουν πέρα από συμβατούς τρόπους, αποφάσισαν ν' ασχοληθούν με τη ζωή και το έργο του Μεγάλου Ποιητή, Νομικού, μαχητή, ιδεολόγου και επαναστάτη Γιάννη Κουτσοχέρα, με αφορμή την προσωινία που αποδόθηκε στο σχολείο της Ζήριας «Γιάννης Κουτσοχέρας» ως μια προσφορά αγάπης στο Ζηραίο αλλά και πανανθρώπινο ποιητή.

Ακολουθήσαμε το σχέδιο των Shaw and Blum που αφορά τη λειτουργία ομάδων. Η τυπική σειρά εργασίας περιλαμβάνει 7 αρκετά λεπτομερειακά βήματα.

Βήμα 1^ο: Διατύπωση του προβλήματος:

Εδώ, αφού επιλέξαμε το θέμα μας, βάλαμε το σκοπό και τους στόχους.

- Να γνωρίσουν οι μαθητές τη ζωή και το έργο του Γιάννη Κουτσοχέρα.
- Να συνειδητοποιήσουν την ευθύνη που έχουν απέναντι στους ανθρώπους μέσα από τις αγωνιστικές και κάποιες φορές απεγνωσμένες εκκλήσεις του ποιητή και να ευαισθητοποιηθούν στο ζήτημα της καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ειδικότερα των παιδιών.
- Να προβληματιστούν, να οραματιστούν, ν' αναπλάσουν τις δεξιότητες της συνεργασίας και της επικοινωνίας με τους γύρω τους.
- Τέλος ν' αναπτύξουν δεξιότητες έρευνας, επεξεργασίας και παρουσίασης των πληροφοριών.

Βήμα 2^ο: Ανάλυση του προβλήματος:

Στο σημείο αυτό συνειδητοποιήσαμε πως το εγχείρημά μας δε θα 'ταν καθόλου εύκολο γιατί από τη μια η προσωπικότητα και το έργο του ποιητή της Ζήριας είναι πολυδιάστατα και από την άλλη, ήμασταν άπειροι. Καταγράψαμε λοιπόν όλους τους παράγοντες που θα μας δυσκόλευαν να προσεγγίσουμε το στόχο καθώς και όλους τους παράγοντες που θα βοηθούσαν σ' αυτόν, κατά σειρά σπουδαιότητας.

Π. χ. Παράγοντες που θα μας δυσκόλευαν:

- 1) Η μεγάλη έκταση του έργου του ποιητή.
- 2) Οι πολυποίκιλες δραστηριότητές του.
- 3) Η δική μας απειρία.
- 4) Η δύσκολη γλώσσα που χρησιμοποιεί ο ποιητής (η χρήση αρχαιογενών Τύπων, πολυσύνθετων λέξεων, οι διασκελισμοί κτλ.).

Παράγοντες που θα μας βοηθούσαν:

- 1) Ο Γ. Κουτσοχέρας γεννήθηκε στη Ζήρια, στο χωριό μας οπότε θα είχαμε πρόσβαση σε πολλές πληροφορίες.
- 2) Το ενδιαφέρον και η συχνή επικοινωνία της κ. Λένας Στρέφη με το σχολείο μας (θα είχαμε άμεση επαφή με τις πηγές).
- 3) Ο χωρισμός του θέματος σε ενότητες.
- 4) Ο χωρισμός των μαθητών σε δυο ομάδες.

Βήμα 3^ο: Γενίκευση πολλαπλών λύσεων:

Σκεφτήκαμε τι μπορούσαμε να κάνουμε ώστε να ελαττωθούν τα εμπόδια.

Λύση: Ως λύση προτάθηκε:

- 1) Ο χωρισμός των δυο μεγάλων ομάδων σε υποομάδες.
- 1) Ο χωρισμός του ερευνητικού ερωτήματος σε θεματικές περιοχές.

Βήμα 4^ο: Κατάστρωση σχεδίου δράσης:

(με την επιδίωξη ο σκοπός του και στόχοι που τέθηκαν, να υλοποιηθούν μέσα από μια διαθεματική- διεπιστημονική προσέγγιση).

Όλη η ενότητα χωρίστηκε στις εξής επιμέρους:

Α': Η ζωή του ποιητή (Καταγωγή του – Οικογενειακό Περιβάλλον – Παιδικά Χρόνια – Σπουδές – Συναναστροφές).

Β': Το έργο του ποιητή (Ο Γ. Κουτσοχέρας για τη Ζήρια – Η σχέση του με τη θάλασσα – Η ανθρωπιά του – Οι αγώνες του γι' αυτή – Ο Γ. Κουτσοχέρας και τα Καλάβρυτα).

Γ': Η πολιτική του δράση (Βουλευτής – μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου).

Δ': Ζωγραφίζω τα όνειρα και τους στοχασμούς του.

Ε': Δημιουργία Ποιημάτων (Τα παιδιά γίνονται ποιητές. Απαγγέλλουν ποιήματα του ποιητή, τ' ακούν μελοποιημένα και τα τραγουδούν και αυτά. Επίσης φτιάχνουν δικά τους ποιήματα).

ΣΤ': Δραματοποίηση του έργου του (Οι μαθητές δραματοποιούν το έργο του ποιητή **Κοσμάς ο Αιτωλός**, για τις ανάγκες της Θεατρικής Αγωγής).

Ζ': Απόφαση παρουσίασης της εργασίας στους γονείς και σ' όλους τους συγχωριανούς μας.

Βήμα 5ο: Πρόβλεψη των συνεπειών της σχεδιαζόμενης δράσης:

Βάλαμε χρονοδιάγραμμα σε κάθε ενότητα. Συγχρονίσαμε τα μέρη του σχεδίου και αναθέσαμε σε κάθε ομάδα να παρουσιάσει το έργο της μέσα σε ορισμένο χρονικό διάστημα.

Βήμα 6ο: Δράση

(Εφαρμογή σχεδίου δράσης και αναπροσαρμογές ανάλογα με την πορεία της εργασίας μας).

Π.χ. Είδαμε πως η υποενότητα Πολιτικό έργο ήταν τεράστια και η συμμετοχή του ποιητή σε συλλόγους και οργανώσεις πολύ μεγάλη. Γενικά ...δεν τέλειωνε.

Αποφασίσαμε λοιπόν ν' ασχοληθούμε με αυτά για τα οποία αγωνίστηκε και να τα εντάξουμε στο μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής.

Επίσης, είδαμε πως οι τρεις επισκέψεις μας στην Άνω Ζήρια δεν έφταναν. Ξαναπήγαμε, βγάλαμε φωτογραφίες, περπατήσαμε τριγύρω στο δάσος (για τις ανάγκες της Γεωγραφίας, της Ζωγραφικής και του Ερευνώ τον Κόσμο), μετρήσαμε το σπίτι του, τον προαύλιο χώρο κτλ. (για τις ανάγκες των Μαθηματικών).

Επισκεφτήκαμε εξωκλήσια (για τις ανάγκες των Θρησκευτικών).

Σε όλη τη διάρκεια μελετήσαμε τη ζωή του, την πολιτική και κοινωνική του δράση, περιδιαβήκαμε τις ποιητικές του συλλογές, επισκεφτήκαμε το χωριό του, βγάλαμε φωτογραφίες, ζωγραφίσαμε με τις μπογιές μας τα όνειρα και τους στοχασμούς του, πήραμε συνεντεύξεις από ανθρώπους που τον γνώριζαν, τέλος γράψαμε ένα δικό μας ποίημα με τίτλο «ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΑΣ ΑΓΛΑΪΣΜΑ».

Βήμα 7ο: Βελτίωση δράσης:

Α) Αξιολόγηση Προγράμματος :

Τ' αποτελέσματα, από την εφαρμογή της πρωτότυπης αυτής εργασίας, υπήρξαν ικανοποιητικά. Διαπιστώσαμε ότι οι μαθητές, βοηθήθηκαν, ώστε να συνηθίσουν περισσότερο στην τάξη και οργάνωση. Ανέπτυξαν σε μεγαλύτερο βαθμό το πνεύμα συνεργασίας, εργατικότητας, πρωτοβουλίας και καλλιέργησαν την άμιλλα. Τους δόθηκε η ευκαιρία να συνηθίσουν περισσότερο στην έρευνα και στη σωστή επιλογή των πιο απαραίτητων πληροφοριών για την εργασία τους. Τέλος, δοκίμασαν την ιδιαίτερη χαρά της δημιουργικής εργασίας και κατανόησαν απόλυτα την ενότητα.

Β) Επαναπροσδιορισμός δράσης:

Ανεπάρκεια χρόνου. Είχαμε υπολογίσει τρεις μήνες και χρειάστηκαν πέντε. Βέβαια, όλες αυτές οι δυσκολίες ξεχάστηκαν, όταν ακούστηκε το ζεστό χειροκρότημα του κοινού στο τέλος της παρουσίασης της εργασίας μας, την Κυριακή 1 Ιουνίου του 2003 στις 12 το πρωί στο χώρο του Ιδρύματος στην Άνω Ζήρια.

Εκεί στα πρόσωπα όλων, γονιών, μαθητών και καλεσμένων, φάνηκε ότι το πρόγραμμα Ευέλικτη Ζώνη είχε επιτυχία.

Φύλλο εργασίας Γλωσσας Ε' - ΣΤ'

Ομαδική εργασία: Του σχολείου μας αγλαΐσμα

1) Μεγάλη τύχη ν' αναπνέουμε τον ίδιο αέρα που έθρεψε το λεύτερο πνεύμα σου

Μεγάλη τύχη να γλυκοσεργιανούμε στα λημέρια τα πατρογονικά σου

Μεγάλη τύχη να μας πανωθεσυντροφεύει το ψηλόκορμο κάστρο σου ψυχή εκλεκτή φωτερή αετίσια οραματίστρια.

Υπήρξες μπροστάρης των ιδεών, ξωμάχος της πέννας,αγωγιάτης της ελληνικής καρδιάς κι η μαρμάρινη μορφή σου, ελπίδα όλων των ανθρώπων της οικουμένης
Μεγάλη τύχη να στολίζει, στου ηλιού τη χάρη λουσμένη, το σχολειό μας.
Ψυχή του κόσμου, Γιάννη Κουτσοχέρα, ποιητή δικέ μας, βοήθησέ μας να πετάξουμε με τα δικά μας τα φτερά!!!

2) Στη Ζήρια ζουν ακόμα συγχωριανοί μας που γνώρισαν από κοντά τον Γ. Κουτσοχέρα. Μπορείτε λοιπόν αν θέλετε να τους συναντήσετε και να μιλήσετε μαζί τους. Για να διευκολυνθείτε ετοιμάστε από πριν έναν κατάλογο με τις πληροφορίες που θέλετε να συγκεντρώσετε και τις αντίστοιχες ερωτήσεις που θα κάνετε.

Συνέντευξη

Ερώτηση :

Απάντηση :

Φύλλο εργασίας Μαθηματικών Ε' - ΣΤ'

1) Πόσα χρόνια, μήνες, ημέρες έχουν περάσει από τη γέννηση / το θάνατο του Γ. Κουτσοχέρα;

2) Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα:

ΙΔΡΥΜΑ Γ. ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΑ	Μήκος	Πλάτος	Περίμετρος	Εμβαδό
Α) Η αυλή				
Β) Αίθουσα υποδοχής				
Γ) Βιβλιοθήκη Α' ορόφου				
Δ) Μπαλκόνι Α' ορόφου				

ΘΕΜΑ: «Ιστορία του Αιγίου» (τοπική Ιστορία)
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΙΓΙΟΥ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Μούρτζης Γεώργιος

Σκοπός

Σκοπός της εκπόνησης του σχεδίου εργασίας είναι η συλλογή, επεξεργασία, εφαρμογή και μεταγνωστική αξιοποίηση των γνώσεων που κατακτώνται από τους μαθητές.

Στοχοθεσία

- Να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με ιστορικά στοιχεία του τόπου τους.
- Να μάθουν να παρατηρούν και να ερευνούν.
- Να ευαισθητοποιηθούν για τα προβλήματα της τοπικής κοινωνίας που ζουν.
- Να μάθουν να σέβονται τις προσπάθειες και τους αγώνες των ανθρώπων που έζησαν στην περιοχή του Αιγίου.
- Να αντιληφθούν κατορθώματα και πολιτιστικά επιτεύγματα ανθρώπων της περιοχής τους.
- Να μελετήσουν άμεσες ιστορικές πηγές.
- Να κάνουν επιτόπια έρευνα και να οικειοποιηθούν το φυσικό περιβάλλον.
- Να συνειδητοποιήσουν τη συμβολή των ανθρώπων του άμεσου περιγύρου, αλλά και τη δική τους στη δημιουργία της Ιστορίας.
- Να κατανοήσουν την οικονομική ανάπτυξη και δραστηριότητα της περιοχής τους από τα παλαιά χρόνια μέχρι σήμερα.
- Να ασχοληθούν με θέματα εκπαίδευσης της περιοχής τους.
- Να γνωρίσουν τους αρχαιολογικούς χώρους, αρχαιολογικά ευρήματα, μνημεία, αντικείμενα και φορεσιές των κατοίκων.
- Να αποκτήσουν προσωπική κοινωνική και εθνική ταυτότητα.
- Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων που σχετίζονται με επί μέρους μαθήματα:
- Να ασκηθούν στην προφορική επικοινωνία
- Να ασκηθούν στην αναζήτηση πληροφοριών μέσα από γραπτά κείμενα.
- Να κάνουν παρεμβάσεις και προτάσεις (στο Δήμο, στον Υπουργό Παιδείας, στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, στον Πρωθυπουργό) με σκοπό τη βελτίωση της πόλης τους.

Δευτερεύοντες στόχοι

- Συνεργασία όλων των μαθητών.
- Κοινωνικοποίηση – αλληλοβοήθεια και αλληλοσεβασμός.
- Σωστή χρήση των μέσων για την επίτευξη των στόχων που τέθηκαν (βιβλιοθήκη Δήμου, Ιστορικό Αρχείο, Εγκυκλοπαίδειες, Λογοτεχνικά βιβλία, Ανθολογίες Ποίησης, ιστορικά βιβλία).

Προβληματισμός – Επιλογή θέματος:

Είναι μια φάση αναζήτησης και επικοινωνιακής σχέσης. Περιλαμβάνει πολλές συζητήσεις, ανταλλαγή απόψεων, ανακοινώσεις, προβληματισμούς.

Ο εκπαιδευτικός στη φάση αυτή είναι συνεργάτης και συμπαραστάτης «Φροντίζει να δημιουργήσει ένα περιβάλλον πλούσιο σε ερεθίσματα και προβληματισμούς που έμμεσα κατευθύνουν την ομάδα». (Χρυσάφιδης Κ. : 1994, σελ 13)

Αφορμή για τη δημιουργία του συγκεκριμένου σχεδίου εργασίας ήταν η επιθυμία των μαθητών να ασχοληθούν με την ιστορία του Αιγίου.

Κριτική ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την πρόταση

Οι μαθητές συζήτησαν και αντάλλαξαν απόψεις σχετικά με την πρόταση, επεξεργάστηκαν το περιεχόμενο

της, τοποθετήθηκαν όλοι εκφράζοντας τις ιδέες και τις επιθυμίες τους και κατέληξαν στην υιοθέτηση της πρότασης. Αποφάσισαν να εργαστούν ομαδικά.

Σχεδιασμός Έρευνας

Συζήτηση με τους μαθητές σχετικά με το πώς θα προσεγγίσουν το θέμα:

Η πρόταση για τη μελέτη του συγκεκριμένου θέματος προκάλεσε ενθουσιασμό στους μαθητές. Είδαν την όλη προσπάθεια ως μια μεγάλη ευκαιρία να ασχοληθούν με ένα θέμα πρωτόγνωρο γι' αυτούς, να εμπλακούν ενεργά σε μια ερευνητική διαδικασία που θα τους οδηγήσει σταδιακά στην εύρεση της γνώσης και τελικά στη δράση.

Οι μαθητές συζητούν και προβληματίζονται. Σκέφτονται να πάρουν συνεντεύξεις, να κάνουν επισκέψεις στο Μουσείο του Αιγίου, στο Ιστορικό λαογραφικό Μουσείο, στο Ιστορικό αρχείο, στο Δημαρχείο.

Χωρισμός σε ομάδες

Οι ομαδο-συνεργατικές μέθοδοι εργασίας τοποθετούν τους μαθητές στο κέντρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αλλά ως συγκροτημένη μικροομάδα και όχι ως άτομα. Τα καινούρια δεδομένα της κοινωνιο – ψυχολογίας αναδεικνύουν τη μαθητική μικροομάδα ως κέντρο οργάνωσης και κινητοποίησης. (Ματσαγγούρας Η.: 1999, σελ 469)

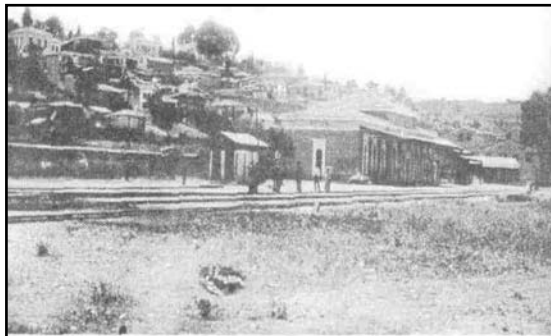
«Τα παιδιά όταν εργάζονται σε μικρές ομάδες, διεγείρονται από τις προκλήσεις που δέχονται οι ιδέες τους και κατ' αυτόν τον τρόπο αναγνωρίζουν την ανάγκη να τις οργανώνουν ξανά και να τις αναθεωρούν». (Δημητρακόπουλος Δ.: 2000 .σελ.177)

Ο χωρισμός των ομάδων έγινε λαμβάνοντας υπ' όψη μας και το κοινωνιόγραμμα που είχε γίνει στην αρχή της χρονιάς.(Μπουζάκης Σ.: 1983). Έτσι λοιπόν για την εκπόνηση του συγκεκριμένου σχεδίου εργασίας οι μαθητές χωρίστηκαν σε τέσσερις βασικές ομάδες αλλά και στις υπό-ομάδες των ποιητών, των πεζογράφων, των φιλολόγων, των ζωγράφων και των Η/Υ.

Υλοποίηση προγράμματος – Εκτέλεση σχεδίου

Στη φάση αυτή οι μαθητές εργάστηκαν ομαδικά όπως είχε συμφωνηθεί και καταγραφεί στο ημερολόγιο. Οι μαθητές συγκέντρωσαν στοιχεία:

- Για την αρχαία ιστορία του Αιγίου.
- Για την οικονομική ανάπτυξη του Αιγίου στα Ρωμαϊκά χρόνια.
- Για την οικονομική ανάπτυξη του Αιγίου στα Βυζαντινά χρόνια.
- Για την οικονομική δραστηριότητα την περίοδο της Τουρκοκρατίας.
- Για την οικονομική δραστηριότητα στα νεότερα χρόνια.
- Την εκπαίδευση στα προπολεμικά χρόνια.
- Την εκπαίδευση την περίοδο της Τουρκοκρατίας.
- Για την πνευματική και κοινωνική ζωή του Αιγίου από τα Ρωμαϊκά χρόνια μέχρι σήμερα.
- Για τη σταφίδα της Βοστίτσας.
- Για τα ανθεστήρια που έγιναν για πρώτη φορά στο Αίγιο στις 30 Μαΐου του 1930 στα Υψηλά Αλώνια.
- Πήραν συνεντεύξεις από ηλικιωμένους.
- Επισκέφθηκαν το Δημαρχείο και συζήτησαν με τον κ. Δήμαρχο και Δημοτικούς συμβούλους.

Φωτογράφησαν:

- Τα Υψηλά Αλώνια.
- Παραδοσιακά κτίρια.
- Το λιμάνι του Αιγίου.
- Τους ναούς.
- Το σιδηροδρομικό σταθμό.
- Κεντρικούς δρόμους.
- Το Μουσείο.
- Σχολεία της πόλης.
- Τον πλάτανο του Πανσανία κ.λ.π.

Συγκέντρωσαν:

- Δημοτικά τραγούδια και λογοτεχνικά έργα που αναφέρονται στην περιοχή τους.
- Παλαιές φωτογραφίες.
- Δημοσιεύσεις και άρθρα από τον Τοπικό τύπο για θέματα της περιοχής τους (παλαιά και νέα).
- Για τις τοπικές εφημερίδες.
- Πληροφορίες από το internet στην ιστοσελίδα του Δήμου για την περιοχή τους.
- Πληροφορίες για τις συγκοινωνίες άλλοτε και τώρα αλλά και για την Τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.

Επεξεργασία υλικού – Ολομέλεια ομάδων

Στη φάση αυτή κάθε ομάδα θα πρέπει να επεξεργασθεί τα δεδομένα που συγκέντρωσε με σκοπό την ανάλυση και τη σύνθεσή τους. Αυτό είναι ένα στάδιο πολύ απαραίτητο πριν προχωρήσουμε στην επόμενη φάση που είναι η δράση.

Όλες οι ιδέες και οι προτάσεις που θα διαμορφώσει κάθε ομάδα στις συνεδρίες πρέπει να ανακοινωθούν στην ολομέλεια των ομάδων.

- Ανταλλάσσουν μεταξύ τους απόψεις για τα θέματα που ασχολήθηκαν.
- Κάθε ομάδα παρουσιάζει τα αποτελέσματα της εργασίας της.
- Ενημερώνει κάθε ομάδα τις άλλες για τα συμπεράσματα που κατέγραψε και για το υλικό που συγκέντρωσε.
- Επιλέγουν τα τελικά κείμενα.
- Επιλέγουν τις τελικές φωτογραφίες.
- Επιλέγουν τη σειρά των θεμάτων.
- Διορθώνουν.
- Κάνουν ταξινόμηση του υλικού.

Δράση

Οι μαθητές από ερευνητές θα γίνουν σχεδιαστές δραστηριοτήτων, σχεδιαστές εκδηλώσεων.

Δραστηριότητες

- Δημιουργία μαγικού κουτιού.
- Γωνιά φωτογραφιών στην τάξη και στο σχολείο.
- Δημιουργία ηλεκτρονικής σελίδας.
- Στολίζουν το σχολείο με ζωγραφιές και κολλάζ, με θέματα «εικόνες», μέσα από την ιστορία της πόλης του Αιγίου.
- Βιβλιοδετούν την εργασία τους.
- Οργανώνουν λογοτεχνική βραδιά.
- Αποστολή της βιβλιοδετημένης εργασίας τους στον τοπικό τύπο.
- Προβολή στο σχολείο βιντεοταινιών σχετικές με την ιστορία της πόλης τους.
- Κάνουν προτάσεις για την πόλη τους στο κ. Δήμαρχο.
- Κάνουν επίσκεψη και παραδίδουν την εργασία τους στον κ. Πρόεδρο της Δημοκρατίας, και τον κ. Υπουργό Παιδείας.

Αξιολόγηση

Στη φάση αυτή εξετάζεται από τους συμμετέχοντες αν επιτεύχθηκε ο αρχικός στόχος, αν ήταν ενδιαφέρουσα η εξέταση του θέματος. Κατά την αξιολόγηση δεν αξιολογείται μόνο το τελικό προϊόν, αλλά και η διαδικασία,

η συμβολή δηλαδή των παιδιών σε όλα τα στάδια ανάπτυξης του σχεδίου εργασίας.

Για την αξιολόγηση έγιναν: Αρχικό τεστ, Τελικό τεστ, Αυτοαξιολόγηση δασκάλου, Αυτοαξιολόγηση μαθητή, Συνολική αξιολόγηση του σχεδίου εργασίας.

Βιβλιογραφία

- Αβέρωφ-Ιωάννου. (1983) Μαθαίνοντας τα παιδιά να συνεργάζονται, Αθήνα: εκδόσεις Θυμάρι
- Θεοφιλίδης Χ. (1997) Διαθεματική προσέγγιση της διδασκαλίας. Αθήνα: εκδόσεις Γρηγόρης
- Κορομπόκης Δ.-Κοτίνης Χ., (1999) «Θεσσαλονίκη: Το project», το εικονικό σχολείο, τόμος 1, τεύχος 4 Σεπτέμβριος
- (Κουλαϊδής Β., Αποστόλου Α., Τσατσαρώνη Α., Χατζηνικήτα Β., Πειραματικό πρόγραμμα διδασκαλίας Φυσικών Επιστημών
- Λεοντσίνης Γ. (1996) Διδακτική της Ιστορίας, Αθήνα: (Γεώργιος Ν. Λεοντσίνης Βαλανείου 6-8 Πειραιάς, 18536)
- Λεοντσίνης Γ. (1999) Ιστορία – περιβάλλον και η διδακτική τους, Αθήνα: (Γεώργιος Ν. Λεοντσίνης Βαλανείου 6-8 Πειραιάς, 18536)
- Ματσαγούρας Η., (1998) Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία, Αθήνα: εκδόσεις Γρηγόρης
- Ματσαγούρας Η., (1998) Στρατηγικές Διδασκαλίας, Αθήνα: εκδόσεις Gutenberg
- Ματσαγούρας Η., (1999). Η Σχολική τάξη. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη
- Μπουζάκης Σ., (1983) Δυναμική των ομάδων και κοινωνιομετρία, Επιστημονικό Βήμα των λειτουργών Δημοτικής εκπαίδευσης, τεύχος 34.
- Παπάς Α.Ε. (1987) Μαθητοκεντρική Διδασκαλία, Αθήνα: εκδόσεις Βιβλία για Όλους.
- Frey K., (1998) «Η μέθοδος Project» Μια μορφή συλλογικής εργασίας στο σχολείο ως θεωρία και πράξη. Αθήνα: Αδελφοί Κυριακίδη
- Χρυσοφίδης Κ., (1994.) Βιωματική – Επικοινωνιακή Διδασκαλία, Η εισαγωγή της μεθόδου Project στο σχολείο, Αθήνα

ΘΕΜΑ: «Σχολική εφημερίδα»
21^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Φίλιας Ανδρέας & Ζάγκος Γεώργιος
Τάξεις Δ' και ΣΤ'

1.Εισαγωγή

Η εφαρμογή μιας καινοτομίας στην εκπαίδευση αποτελούσε και αποτελεί πρόκληση για οποιονδήποτε εκπαιδευτικό. Η επιστημονική κατάρτιση και η επαφή με τα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα, από την πλευρά του εκπαιδευτικού και η ταυτόχρονη υποστήριξη με εποπτικά μέσα και υλικοτεχνική υποδομή από την πλευρά της πολιτείας, θεωρούνται απαραίτητη προϋπόθεση για οποιονδήποτε επιχειρήσει να εφαρμόσει στην πράξη καινοτόμα προγράμματα όπως αυτό της Ευέλικτης ζώνης. Ξεκινώντας να σχεδιάζουμε το πρόγραμμα που θα εφαρμόσουμε την σχολική χρονιά 2003-2004, γνωρίζαμε απ' τη μια την σε ικανοποιητικό βαθμό επιστημονική μας κατάρτιση μέσα από σπουδές αλλά και παλαιότερη ενασχόλησή μας με ανάλογα προγράμματα και ταυτόχρονα την αδυναμία της πολιτείας να μας στηρίζει κυρίως στον τομέα της υλικοτεχνικής υποδομής. Παρόλα αυτά η πρόκληση εξακολουθούσε να είναι μεγάλη και πήραμε την απόφαση να προχωρήσουμε στην εφαρμογή ακόμα και με τα λιγοστά αυτά μέσα που είχαμε στη διάθεσή μας.

2. Επιλογή του Θέματος

Σημαντικός παράγοντας επιτυχίας στην όποια δραστηριότητα έχει ως σκοπό τη μάθηση και τη δημιουργική ενασχόληση των μαθητών είναι η επιλογή του θέματος. Λαμβάνοντας υπόψη ότι :

- Ο μαθητής πρέπει να ασχοληθεί με κάτι που θα κεντρίσει το ενδιαφέρον του και θα ενεργοποιήσει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και κλίσεις του.
- Τα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα όρια μεταξύ των επιμέρους μαθημάτων έχουν ήδη ξεπεραστεί και ο στόχος πλέον είναι η προσέγγιση των διδακτικών θεμάτων μέσω της διαθεματικότητας και της διεπιστημονικότητας.
- Η αύξηση της αυτοεκτίμησης μέσω της χαράς της δημιουργίας η οποία ιδιαίτερα στην περίπτωση που απολαμβάνει την αναγνώριση των άλλων με τη δημοσιοποίησης των έργων, αποτελεί σημαντικό όπλο στην αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας.
- Την έλξη και τη θετική στάση που ενεργοποιεί στους μικρούς μαθητές η ενασχόληση με τη σύγχρονη τεχνολογία.
- Την αποτελεσματική αντιμετώπιση προβλημάτων που έχουν να κάνουν με την μονοτονία και την κούραση, που εκ των πραγμάτων αναπτύσσονται, μέσα από συγκεκριμένες και επαναλαμβανόμενες διαδικασίες με την αλλαγή και τη διαπλοκή των ρόλων που έχουν να διαδραματίσουν οι μαθητές.
- Την αύξηση της αποδοτικότητας μέσα από ομαδοσυνεργατική δουλειά και μάλιστα με πολύ θετικά αποτελέσματα ιδιαίτερα για τους αδύνατους μαθητές.
- Την καλύτερη αποδοχή και ενασχόληση με θέματα και διαδικασίες οι οποίες συνδιαμορφώνονται και από το μαθητή.

Διαλέξαμε να ασχοληθούμε με τη δημιουργία μιας Σχολικής Διαδικτυακής Εφημερίδας

3. Προπαρασκευαστικό Στάδιο 1: «Ευαισθητοποίηση των μαθητών»

Βασική προϋπόθεση ενασχόλησης με οποιοδήποτε θέμα αποτελεί η ενημέρωση των μαθητών μέσω της επαφής, της έρευνας και της ενασχόλησής τους με οτιδήποτε έχει σχέση με αυτό που ονομάζουμε τύπο – δημοσίευση. Ζητήσαμε λοιπόν από τους μαθητές μας να φέρουν στο σχολείο εφημερίδες και περιοδικά που ήδη υπάρχουν στο σπίτι τους. Αφού συλλέξαμε το υλικό το ομαδοποιήσαμε σε σχέση με το είδος και τη θεματολογία, αθλητικές, πολιτικές εφημερίδες, ενημερωτικά, ψυχαγωγικά, επιστημονικά, περιοδικά και άλλα.

Στη συνέχεια προσπαθήσαμε να εξηγήσουμε όσα μέχρι εκείνη την ώρα είχαμε συναντήσει και συζητήσει σε συνδυασμό με την ετοιμολογία λέξεων όπως «δημοσιογράφος», «δημοσιογραφία», «εφημερίδα» και άλλα.

Στην προσπάθεια να προσεγγίσουμε περισσότερο στο θέμα μας, αφού στους μαθητές δεν ήταν ακόμη γνωστό ότι πρόκειται να δημιουργήσουμε μια σχολική εφημερίδα, φέραμε στους μαθητές μας παλιότερες σχολικές εφημερίδες που είχαμε δημιουργήσει με μαθητές του ίδιου ή και άλλων σχολείων. Παρατηρήσαμε και εντοπίσαμε τη διάρθρωση της κάθε εφημερίδας, τη θεματολογία, τον τρόπο κατασκευής της και σκόπιμα τους καθοδηγήσαμε να παρατηρήσουν τις διαφορές που είχαν να κάνουν με το χρόνο έκδοσής τους και τα μέσα που τότε είχαν στη διάθεσή τους οι μαθητές. Θέλαμε να φτάσουν στο συμπέρασμα πως με το πέρασμα του χρόνου τα μέσα αλλά και η μέθοδος δουλειάς ήταν διαφορετικά και αυτό πραγματικά βγήκε αβίαστα σαν συμπέρασμα απ' το σύνολο των μαθητών.

Ακολούθως βρήκαμε αντίστοιχες σχολικές εφημερίδες στο διαδίκτυο και συζητήσαμε πάλι σε σχέση με τον τρόπο κατασκευής τους, τις ομοιότητες και τις διαφορές με τις αντίστοιχες που μέχρι τώρα είχαν δει. Η επαφή και η έως τώρα ενασχόληση με το θέμα γέννησε αυτόματα την επιθυμία στο σύνολο των μαθητών να προχω-

ρήσουμε στην έκδοση μιας αντίστοιχης σχολικής εφημερίδας και μάλιστα πολλά απ' αυτά μας πρότειναν η εφημερίδα που θα εκδίδαμε να δημοσιεύονταν ταυτόχρονα και στο internet.

Η επιλογή του θέματος ήταν πλέον γεγονός. Όσο και αν η καθοδήγηση ήταν εμφανής μπορούσαμε να ήμαστε βέβαιοι, βασιζόμενοι στο ενδιαφέρον και την επιθυμία των μαθητών να προχωρήσουμε στην έκδοση της εφημερίδας, ότι έχουμε κάνει μια σωστή επιλογή η οποία είναι σύμφωνη με τους στόχους που είχαμε προκαθορίσει και αναφέρονται παραπάνω.

4. Προπαρασκευαστικό Στάδιο 2: «Επιλογή Τίτλου και ομάδων εργασίας»

Το επόμενο στάδιο ήταν το στάδιο της οργάνωσης και της επιλογής του τίτλου. Στους μαθητές δόθηκε μια «Δήλωση Συμμετοχής» στην οποία αναφέρονταν οι ομάδες εργασίας όπως αυτές προέκυψαν από την προσεκτική μελέτη άλλων ανάλογων σχολικών εφημερίδων, ενώ συγχρόνως τους δίνεται η δυνατότητα να προτείνουν και νέες ομάδες εργασίας στις οποίες θέλουν να συμμετέχουν. Οι μαθητές είχαν δικαίωμα να δηλώσουν σε πρώτη φάση τέσσερις ομάδες με αύξοντα αριθμό προτεραιότητας. Ταυτόχρονα είχαν και τη δυνατότητα να προτείνουν και τον τίτλο της εφημερίδας αλλά και να ζωγραφίσουν το εξώφυλλό της. Αφού συγκεντρώθηκαν οι επιθυμίες των μαθητών έγινε αφενός η συγκρότηση των ομάδων και αφετέρου η επιλογή του τίτλου.

Έχει μεγάλη σημασία εδώ να αναφερθεί ότι σε σχέση με την επιλογή των ομάδων πολλοί μαθητές παρέκαμψαν ομάδες που είχαν άμεση σχέση με συγγραφή κειμένων και προτίμησαν άλλες λιγότερο επώδυνες κατά αυτούς εργασίες, όπως αυτή της βιντεοσκόπησης ή της ηχοληψίας. Τους έγινε όμως γνωστό ότι πρέπει απαραίτητως να συμμετέχουν σε μια τουλάχιστον ομάδα η οποία παράγει άρθρα για την εφημερίδα. Ταυτόχρονα αξιοσημείωτη ήταν και η επιλογή του τίτλου όπου έγινε με ψηφοφορία των μαθητών κάτι που ανέβασε το δείκτη ενδιαφέροντος και αγωνίας στα ύψη. Οι ομάδες εργασίας ήταν:

ΑΠΙΣΤΕΥΤΑ ΚΑΙ ΟΜΩΣ ΑΛΗΘΙΝΑ
ΑΘΛΗΤΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ
ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ
ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΣΠΑΖΟΚΕΦΑΛΙΕΣ
ΣΥΝΤΑΓΕΣ
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ
ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΠΩΛΗΣΕΙΣ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΗΣΗ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ
ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΗ

Ο τίτλος της εφημερίδας ήταν: Μικροί Εξερευνητές

Οι ομάδες εργασίας δεν αποτελούν κλειστά σύνολα παρά μόνο αρχική σύμβαση μεταξύ των εμπλεκομένων προκειμένου να ξεκινήσει η διαδικασία. Κατά τη διάρκεια της συγγραφής της εφημερίδας πολλοί μαθητές εξέφρασαν την επιθυμία τους να εμπλακούν στη λειτουργία μιας διαφορετικής ομάδας απ' αυτές στις οποίες αρχικά είχαν ενταχθεί και αυτό πραγματοποιήθηκε χωρίς κανένα πρόβλημα.

5. Λειτουργία ομάδων

Οι αίθουσες των δύο τμημάτων ήταν γειτονικές και κατά τις ώρες διεξαγωγής του μαθήματος οι πόρτες ήταν ανοιχτές. Οι μαθητές ήταν ελεύθεροι να πάνε στην αίθουσα εκείνη που λειτουργεί η ομάδα που εκείνη τη στιγμή τους ενδιέφερε να εργαστούν. Στα θρανία υπήρχαν καρτελάκια που οριοθετούσαν το χώρο δράσης της ομάδας έτσι ώστε ο κάθε μαθητής να μπορεί εύκολα να βρίσκει το χώρο εργασίας του αλλά και ο εκπαιδευτικός να γνωρίζει το αντικείμενο δουλειάς του κάθε μαθητή.

Παράλληλα στη βιβλιοθήκη του σχολείου βρισκόταν και ο υπεύθυνος εκπαιδευτικός της βιβλιοθήκης ο οποίος υποδεχόταν τους μαθητές και τους βοηθούσε στην εύρεση της κατάλληλης πληροφορίας είτε προτείνοντας το ανάλογο βιβλίο είτε αναζητώντας τη μέσω διαδικτύου. Πολλοί μαθητές βέβαια είχαν κάνει την έρευνά τους και έφερναν τα στοιχεία τους από το σπίτι τους.

Ακολουθούσε η συγγραφή των κειμένων. Το σημαντικό που πρέπει να τονιστεί εδώ είναι ότι η συγγραφή των κειμένων γίνονταν αποκλειστικά στο σχολείο και όχι στο σπίτι. Η πρώτη καταγραφή γινόταν σε ένα πρόχειρο χαρτί, ενώ ακολουθούσε μια δεύτερη καταγραφή σε ειδική φόρμα όπου οι μαθητές μεταφέρουν καθαρογραμμένα, ευανάγνωστα και διορθωμένα τα κείμενά τους αναγράφοντας και κάποια άλλα στοιχεία όπως το όνομά τους, την ομάδα, την ημερομηνία αλλά και τον τίτλο του άρθρου. Η διόρθωση των κειμένων τόσο σε ορθογραφικά λάθη όσο και σε νοηματικές και συντακτικές αστοχίες γίνονταν από τους ίδιους τους μαθητές ή σε συνεργασία με άλλους συμμαθητές τους κάτω από τη συνεχή καθοδήγηση των δασκάλων και με τη χρήση λεξικού.

Αμέσως μετά τη λήψη της απόφασης για το άρθρο που επρόκειτο να συγγραφεί ο κάθε δημοσιογράφος απευθυνόταν στον αντίστοιχο μαθητή της ομάδας καλλιτεχνικής επιμέλειας και του ανέθετε τη δημιουργία του αντίστοιχου σκίτσου που θα συνόδευε το υπό δημοσίευση έργο. Όταν ο αντίστοιχος μαθητής (καλλιτέχνης) ολοκλήρωνε το σκίτσο του, το οποίο ζωγράφιζε σε αντίστοιχη φόρμα, το παρέδιδε στον δημοσιογράφο και αυτός με τη σειρά του σε κάποιον από τους μαθητές της ψηφιοποίησης κειμένων. Τα έργα ψηφιοποιούνταν και αποθηκευμένα σε δισκέτα τα παρέδιδαν στους δασκάλους.

Ανάλογες ήταν και οι υποχρεώσεις άλλων μαθητών οι οποίοι εργάζονταν σε ομάδες όπως τα προβλήματα μαθηματικών ή τα ανέκδοτα σπαζοκεφαλιές, τα κοινωνικά και άλλα. Σε περιπτώσεις που ήταν απαραίτητες φωτογραφίες, βίντεο ή ηχογράφηση, οι δημοσιογράφοι ενεργοποιούσαν τους υπεύθυνους για τη συγκεκριμένη εργασία και με αυτόν τον τρόπο κάτω από συγκεκριμένους κανόνες και διαδικασίες, ομαδικά, οι μαθητές προχωρούσαν σε παραγωγή κειμένου, μαθηματικούς υπολογισμούς, επαφή με ιστορικά και γεωγραφικά στοιχεία και στοιχεία από πολλές και διαφορετικές επιστήμες δικαιολογώντας απόλυτα τη διαθεματικότητα της εργασίας.

6. Δημοσίευση των εργασιών – Ηλεκτρονική εφημερίδα

Οι εργασίες των μαθητών παραδίδονται ολοκληρωμένες στους εκπαιδευτικούς οι οποίοι έχουν την ευθύνη δημοσίευσης στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα του σχολείου (<http://21dim-patras.ach.sch.gr>) όπου φιλοξενείται

η εφημερίδα του σχολείου. Στην ιστοσελίδα του σχολείου ο επισκέπτης μπορεί να βρει τα έργα των μαθητών να διαβάσει τα άρθρα και να επικοινωνήσει μαζί τους. Το σημαντικό και η καινοτομία σ' αυτό το σημείο είναι η δυνατότητα του αναγνώστη να επικοινωνήσει με τους μαθητές αλλά και να στείλει δικά του έργα προς δημοσίευση.

Οι μαθητές όλων των ελληνικών σχολείων της Ελλάδας και του εξωτερικού έχουν τη δυνατότητα, χρησιμοποιώντας ανάλογη φόρμα, να στείλουν έργα τους τα οποία θα δημοσιευτούν στην διαδικτυακή σχολική εφημερίδα «Μικροί Εξερευνητές» του 21^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πατρών. Αυτή η διαδικτυακή επικοινωνία φέρνει τους μαθητές πιο κοντά με άλλους μαθητές από άλλα σχολεία ανταλλάσσουν έργα, ιδέες, αντιλήψεις, συνήθειες και πολιτισμό.

21ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ ΠΟΥ ΜΑΣ ΕΠΙΣΚΕΦΘΗΚΑΤΕ (ανοίξτε τα ηχεία σας)

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ: 07/01/2004

ΑΡΧΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ

ΔΑΣΚΑΛΟΙ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ

Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΑΡΧΙΣΤΕ

ΟΜΟΡΦΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ

Στα πλαίσια του προγράμματος της Ευέλικτης ζώνης που εφαρμόζεται στο Σχολείο μας, οι μικροί μαθητές των τμημάτων Δ₂ και ΣΤ₃ προχωρούν στην έκδοση σχολικής εφημερίδας με

Τίτλο

ΜΙΚΡΟΙ ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΕΣ

- Η εφημερίδα θα εκδοθεί σε έντυπη μορφή και συγχρόνως θα δημοσιεύεται στη σελίδα του Σχολείου.
- Θα χαρούμε πολύ να επικοινωνήσετε μαζί μας και να μας στείλετε τυχόν προτάσεις ιδέες και

7. Επίλογος

Το παραπάνω σχέδιο εργασίας εφαρμόστηκε στο στα Δ'2 και ΣΤ'3 τμήματα του 21^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πατρών το σχολικό έτος 2003-2004 στα πλαίσια της εφαρμογής της Ευέλικτης Ζώνης. Απ' την αρχή ήταν φανερό ότι αποτελούσε ένα δύσκολο εγχείρημα, γιατί ήταν πρωτοποριακό και εξαιρετικά πολύπλοκο. Η ομαδοποίηση και συνεργασία 40 μαθητών διαφορετικής μάλιστα ηλικίας με σκοπό την παραγωγή κοινού αποτελέσματος, η εξαιρετικά πολύπλοκη και δύσκολη εμπλοκή με τομείς σύγχρονης τεχνολογίας όπως η κατασκευή και συντήρηση ιστοσελίδας ή η ψηφιοποίηση ήχου και εικόνας, η μηδενική οικονομική ενίσχυση και η έλλειψη τεχνικών μέσων με μοναδική εξαίρεση το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο, είναι μερικά από τα προβλήματα που απ' την αρχή ήταν γνωστά και αποτελούσαν ανασταλτικό παράγοντα στη διεξαγωγή του προγράμματος. Παρόλα αυτά η λειτουργία του προγράμματος και η συμμετοχή των μαθητών καθώς και τα οφέλη, που μπορεί αυτή τη στιγμή να μην είναι άμεσα φανερά, συντελούν στη διαμόρφωση θετικής στάσης γύρω απ' το πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης με μοναδική προϋπόθεση τη μεγαλύτερη προσπάθεια κυρίως από την πλευρά της πολιτείας σε τομείς όπως είναι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και η υλικοτεχνική στήριξη του Σχολείου ώστε να μπορέσει να αντεπεξέλθει σε παρόμοια καινοτόμα προγράμματα.

ΘΕΜΑ: «Ρυθμός και παραδοσιακά τραγούδια»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Σέργιος Βούλγαρης
Τάξη Β΄

Αφόρμηση

Με δεδομένη την αγάπη και την εγγενή κλίση κάθε ανθρώπου προς τη μουσική, το τραγούδι και το ρυθμό, τέθηκε το θέμα της σπουδής του ρυθμού και των παραδοσιακών τραγουδιών στο Β1 τμήμα του Δημοτικού σχολείου Καλαβρύτων. Κατάλληλο πεδίο ανάπτυξης μιας τέτοιας σπουδής αποτέλεσε ο θεσμός της ευέλικτης ζώνης στο σχολείο και οι διδακτικές ώρες που προβλέπονταν από το ωρολόγιο πρόγραμμα.

Σκοποί του προγράμματος

1. Να έρθουν οι μαθητές σε μια πρώτη, διαισθητική επαφή με την περί ρυθμού σπουδή και με βασικές και στοιχειώδεις έννοιες της ρυθμολογίας.
2. Να έρθουν οι μαθητές σε επαφή και να γνωρίσουν δείγματα της μουσικής παράδοσης μέσα από τα παραδοσιακά τραγούδια διαφόρων τόπων.
3. Να γνωρίσουν οι μαθητές και να οικειοποιηθούν το άκουσμα και την τεχνική διαφόρων παραδοσιακών μουσικών οργάνων.

Στόχοι του προγράμματος

Γενικοί: (Συναισθηματικοί, Ψυχοκινητικοί, Ηθικοί)

Οι μαθητές να γνωρίσουν και να κάνουν κτήμα τους τραγούδια παραδοσιακά.

- Να οικειοποιηθούν στο βαθμό του δυνατού όλα τα στοιχεία εκείνα που περιέχονται στα τραγούδια και δίνουν γεωγραφικές, λαογραφικές προσεγγίσεις διαφόρων τόπων σε περασμένες χρονικές περιόδους.
- Να έρθουν σε επαφή με μουσικά όργανα, παραδοσιακά, με την τεχνική τους, το άκουσμά τους καθώς και με δείγματα της μουσικής που εκφράζουν.
- Να αποκτήσουν οι μαθητές μια στοιχειώδη, διαισθητική, με τη μορφή παιχνιδιού επαφή με το ρυθμό και τα χαρακτηριστικά του.

Ειδικοί: (Γνωστικοί, συναισθηματικοί)

- Να μάθουν και να ασκηθούν οι μαθητές στην τεχνική στο τουμπελέκι (αραβικό τουμπελέκι, αραβική τάμπλα, darbuka).
- Να γίνουν ικανοί οι μαθητές να τραγουδούν παραδοσιακά τραγούδια με σωστή, ελεγχόμενη και συνειδητή ρυθμική αγωγή.
- Να μάθουν οι μαθητές και να ασκηθούν σε απλές μεθόδους και τεχνικές ρυθμικής αγωγής.

Υλοποίηση του προγράμματος

Στο πρώτο στάδιο του προγράμματος έγινε μια πρώτη παρουσίαση και επαφή με τα παραδοσιακά όργανα, τα οποία θα χρησιμοποιούσαμε για να πραγματοποιηθεί η περί ρυθμού και παραδοσιακών τραγουδιών σπουδή.

Παρουσιάστηκαν το Κωνσταντινοπολίτικο λαούτο, το μαντολίνο από την κατηγορία των εγχόρδων, το νέι (καλαμένιος αυλός) από τα πνευστά και μια πλειάδα κρουστών μουσικών οργάνων, όπως το αραβικό τουμπελέκι, ο νταϊρές, τα κουτάλια, τα ξίλια, το ζαρμπ (κρουστό μουσικό όργανο από το Ιράν).

Κατά την παρουσίαση αυτή οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να διαπιστώσουν τον παραγόμενο ήχο των οργάνων με επιτόπια και «ζωντανή» εκτέλεση μπροστά τους χωρίς να παρεμβάλλεται κανενός είδους επεξεργασία του ήχου, να συγκρίνουν και να σχολιάσουν τα χαρακτηριστικά των οργάνων (μέγεθος, υλικό κατασκευής) με χαρακτηριστικά του ήχου όπως ηχώχρωμα, ένταση, χροιά, ύψος. Επίσης είχαν την ευκαιρία να κάνουν σχόλια σχετικά με την εντύπωση που άφηνε στο ακουστικό αισθητήριο ο ήχος κάθε μουσικού οργάνου.

Στο δεύτερο στάδιο της υλοποίησης του προγράμματος η περί ρυθμού και παραδοσιακού τραγουδιού σπουδή συνεχίστηκε με διαθεματική και διεπιστημονική προσέγγιση η οποία αναλύεται πιο κάτω στο θεωρητικό της πλαίσιο αλλά και συγκεκριμένα για κάθε μάθημα ξεχωριστά.

Μέθοδος: Σχέδιο εργασίας - Διεπιστημονικό μοντέλο

1. Αναζήτηση και εντοπισμός του θέματος.
2. Έρευνα μεθοδολογική - Ομάδα εργασίας - Προγραμματισμός διδακτικών δραστηριοτήτων Δημιουργία και συγκέντρωση υλικού.
3. Συγκέντρωση των δεδομένων και παρουσίαση της αποκτημένης γνώσης.
4. Εφαρμογή, υλοποίηση προγραμματισμένων δραστηριοτήτων. Διαλείμματα ενημέρωσης - ανατροφοδότηση, ισχυροποίηση σχέσεων.
5. Αξιολόγηση: Εκτίμηση της δουλειάς και της εμπειρίας που αποκομίζουν διδάσκων και μαθητές, εκτίμηση της διάθεσης των μαθητών απέναντι στα αντικείμενα με τα οποία ήρθαν σε επαφή κατά τη διάρκεια του προγράμματος.

Μέσο: ερωτηματολόγιο.**Διαθεματική – διεπιστημονική προσέγγιση του θέματος**

1. Γλώσσα Α) άσκηση στην ανάγνωση Β) γνωριμία με λεκτικά ιδιώματα από τους στίχους των τραγουδιών Γ) συλλαβισμός, ρυθμικός συλλαβισμός Δ) μέτρηση, τακτική-απόλυτη	2. Μαθηματικά Α) μέτρηση αριθμών Β) άρτιοι- περιττοί αριθμοί Γ) έννοιες συχνότητας και περιοδικότητας αριθμητικών ακολουθιών	3. Εμείς κι ο κόσμος Α) γεωγραφικές πληροφορίες από τους στίχους των τραγουδιών Β) μουσικά όργανα Γ) γεωγραφικές ρίζες των μουσικών οργάνων
4. Λαογραφία α) λεκτικά ιδιώματα β) πληροφορίες-αφορμές από τους στίχους των τραγουδιών	5. Φυσική α) ήχος β) χαρακτηριστικά του ήχου (ύψος, χροιά, ένταση) γ) συγκριτικές αναφορές μεταξύ ήχων διαφορετικών οργάνων	6. Οργανογνωσία α) είδη μουσικών οργάνων β) παραγωγή του ήχου γ) συντήρηση μουσικών οργάνων δ) φροντίδα μουσικών οργάνων

Ρυθμός και παραδοσιακά τραγούδια.**Δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν**

Καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω δραστηριότητες:

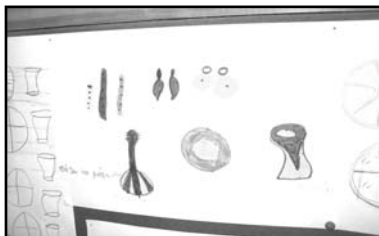
- Παρουσιάστηκαν στην τάξη κρουστά, πνευστά και έγχορδα παραδοσιακά μουσικά όργανα.
- Παρουσιάστηκε ο ήχος του κάθε οργάνου απευθείας στο ακουστικό αισθητήριο των μαθητών.
- Ερμηνεύθηκαν παραδοσιακά τραγούδια στην τάξη, πρώτα από τον διδάσκοντα και έπειτα από μαθητές μεμονωμένα ή σε ομάδες.
- Έγινε επιλογή τραγουδιών προς εργασία (πρόβα ερμηνείας).
- Με τη βοήθεια των μαθηματικών του επιπέδου στο οποίο βρίσκονταν κάθε φορά τα παιδιά, έγινε μια εισαγωγή στη ρυθμική μέτρηση και αγωγή και στη συνέχεια έγινε γνωριμία ρυθμών και ρυθμικών ακολουθιών από τα παιδιά με ιδιαίτερη επιτυχία.
- Πραγματοποιήθηκαν παιχνίδια ρυθμικής αγωγής και ρυθμικών ακολουθιών.
- Εστιάστηκε η προσοχή των μαθητών στην εκμάθηση της τεχνικής στο αραβικό τουμπελέκι (πώς καθόμαστε, πώς χρησιμοποιούμε κινήσεις ρυθμικές των χεριών για να παραγάγουμε ήχο, βασικά χτυπήματα στο τουμπελέκι {ντομ, τεκ, τε}, δημιουργία και ερμηνεία ρυθμικών κύκλων με τα βασικά χτυπήματα).
- Προσεκλήθησαν δεξιότητες μουσικοί στα όργανα που είχαν παρουσιαστεί και ερμήνευσαν για τα παιδιά και μαζί με τα παιδιά μουσικές και τραγούδια.
- Εικαστική δημιουργία από μνήμης των παιδιών, ζωγραφίζοντας τα όργανα που είχαν δει και ακούσει σε προηγούμενες παρουσιάσεις.

Δράση – παρουσίαση – αξιολόγηση

- Διοργάνωση μουσικής παράστασης με παρουσίαση μουσικού προγράμματος που περιείχε: α) παραδοσιακά τραγούδια με ερμηνευτές τα παιδιά, β) μουσικές συνθέσεις Ρωμιών συνθετών της Κωνσταντινούπολης με ερμηνευτές τα παιδιά σε ομάδα κρουστών και το διδάσκοντα στο ντί, γ) αυτοσχεδιαστική μουσική σύνθεση μόνο με κρουστά όργανα με συμμετοχή όλων των παιδιών και του διδάσκοντα.
- Οι εντυπώσεις και η γνώμη των παιδιών για όλα όσα έγιναν κατά τη διάρκεια του προγράμματος συζητήθηκε σε ανοικτή διαλογική συζήτηση στην τάξη αλλά και αποτυπώθηκε με τη βοήθεια ερωτηματολογίου που διανεμήθηκε στο τέλος του προγράμματος.

Εμπειρίες που αποκόμισαν τα παιδιά

- Εκτέλεση μουσικής με συνειδητό χειρισμό ενός μουσικού οργάνου.
- Συμμετοχή σε μια μικρή ορχήστρα.
- Βιώματα παρουσίας και συμμετοχής σε ομάδα με κοινό στόχο την ερμηνεία της μουσικής και των τραγουδιών με τρόπο τέτοιο που να αφήνει στο ακουστικό αισθητήριο οποιουδήποτε ακροατή την αίσθηση, τη διάθεση και την εντύπωση που έχουν σαν στόχο η μουσική αλλά και οι στίχοι των παραδοσιακών τραγουδιών.
- Γνωριμία άμεση μουσικών οργάνων ασυνήθιστων στην καθημερινότητα των παιδιών.
- Βίωση της δημιουργικότητας μέσω της μουσικής.

ΘΕΜΑ: «Το νερό στον τόπο μου»
3^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΚΡΑΤΑΣ ΑΧΑΪΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Πάνος Βασιλόπουλος
Τάξεις Γ' - Δ, Ε' - ΣΤ'

Α. Παρουσίαση – Ανάλυση (Θεωρητικό μέρος)
Τίτλοι – Συντονιστές – Σχολεία σύμπραξης – Θέμα.

Κριτήρια επιλογής θέματος.

Το Διεθνές θεματικό δίκτυο « Χρυσοπράσινο Φύλλο » δημιουργήθηκε πριν 10 χρόνια με σκοπό να προωθήσει τη συνεργασία μεταξύ σχολείων Ελλάδας και Κύπρου. Στο πλαίσιο αυτό της συνεργασίας εκπονήθηκε αυτό το σχέδιο εργασίας με τη συμμετοχή των Δημοτικών Σχολείων: 3^ο Ακράτας Αχαΐας και Β' Λιοπετρίου Αμμοχώστου.

Σκοπός του προγράμματος.

Στόχοι του προγράμματος. Γνωστικοί- Ψυχοκινητικοί - Συναισθηματικοί.

Σύσταση Ομάδας. Βιωματικά παιχνίδια γνωριμίας – επικοινωνίας, Συμβόλαιο μελών, Υποομάδες, Δημιουργία αφίσας ομάδας, Διερεύνηση γνώσεων - Προ Test πολλαπλών επιλογών.

Πορεία προοδευτικής ανάλυσης κατά φάση υλοποίησης του προγράμματος.

Τίτλος κάθε ενότητας. Μεθοδολογία και εκπαιδευτική προσέγγιση.

Ενέργειες εκπαιδευτικού – μαθητών. Υλικά και μέσα – Κατασκευές.

Σύνδεση με το Αναλυτικό Πρόγραμμα. Τελική δραστηριότητα ενότητας. Αποδελτίωση και σύνθεση του υλικού.

Φάκελος στοιχείων του μαθητή.

Παρουσίαση – Ανάλυση Φάσεων:

α) Πρόκληση ενδιαφέροντος. Γνωριμία, Επικοινωνία, Επαφή.

(με το θέμα αλλά και το σχολείο σύμπραξης)

β) Ο κύκλος του νερού στον τόπο μας. Το ταξίδι του νερού.

Χλωρίδα και πανίδα. Μυθολογία – Ιστορία – Γεωγραφία – Πολιτισμός.

γ) Χρήσεις του νερού. Επισκέψεις – Μετρήσεις. Συνέπειες από την χρήση

και την επέμβαση του ανθρώπου στο υδάτινο περιβάλλον.

δ) Προτάσεις – Λύσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων από την αλόγιστη χρήση του νερού. Διαχείριση του νερού στο μέλλον.

Σύνδεση με το Αναλυτικό Πρόγραμμα.

Τελική Αξιολόγηση.

Παρουσίαση.

Η παρουσίαση εκφράστηκε σε τρία επίπεδα: Ανάλυση της επιστημονικής άποψης του προγράμματος,

Αφήγηση και περιγραφή των δραστηριοτήτων, Δραματοποίηση των δραστηριοτήτων αυτών από τους μαθητές.

Εκπαιδευτικές Προσεγγίσεις - Μεθοδολογία.

Μέθοδος σχεδίων εργασίας, Μελέτη πεδίου, Περιβαλλοντικό μονοπάτι, Μέθοδος κατασκευών, Χρήση φωτογραφιών – Μάθηση από αντικείμενα, Ταξίδια στο χώρο – χρόνο, Σύγκριση παρόντος – παρελθόντος, Παιχνίδι ρόλων – Θεατρικό παιχνίδι, Οικολογικό παραμύθι, Βιωματικά παιχνίδια, Καταγισμός ιδεών, Εμπλοκή πολιτών – φορέων τοπικής κοινωνίας, Ερωτηματολόγιο – Συνέντευξη.

Βιβλιογραφία.

Ενδεικτικός πίνακας συγκέντρωσης πληροφοριών :

Πληροφορία	Τίτλος κειμένου	Τίτλος βιβλίου	Σελίδα	Παρατηρήσεις

Β. Εργαστήρια – Δραστηριότητες (Πρακτικό μέρος)

Σύσταση ομάδας (Γνωριμία – Επικοινωνία – Επαφή)

Βιωματικά παιχνίδια

Ασκήσεις γνωριμίας, επικοινωνίας, επαφής και συνοχής, μεταξύ των μελών της ομάδας. Δημιουργία αφίσας ομάδας.

Δραστηριότητες Ομάδων - Παρουσιάσεις

Δίνεται στις ομάδες το ίδιο πληροφοριακό υλικό, σύμφωνα πάντα με το θέμα και στη συνέχεια αυτές δρα-

στηριοποιούνται ανάλογα με τη δράση και την «ιδιότητα» τους. Τέλος, κάθε ομάδα παρουσιάζει ενδεικτικά τη δραστηριότητά της.

Χαρτογράφηση - Απεικόνιση. « Το ταξίδι του νερού. »

Θέμα: «Το νερό στον τόπο μου»

Τάξεις Γ΄ - Δ΄

Χρυσόπρασσινο Φύλλο

4η Φάση:

Δραστηριότητα: Χαρτογράφηση - Απεικόνιση

Η ομάδα μας, αφού πρώτα επεξεργαστεί τις πληροφορίες από το υλικό που δίνεται, καλείται - με τη βοήθεια του τοπικού χάρτη - να κατασκευάσει, να απεικονίσει και να χαρτογραφήσει το «ταξίδι του νερού» στη συγκεκριμένη περιοχή. Έχουμε τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουμε μπογιές, μαρκαδόρους, ψαλίδια, χαρτόνια, κόλλες, εικόνες που περιέχουν στοιχεία χλωρίδας και πανίδας μιας περιοχής κ.α.

Επίσης, για πιο λεπτομερειακή αναπαράσταση μπορούμε να χωριστούμε σε υποομάδες αναλαμβάνοντας κάποιο συγκεκριμένο κομμάτι της χαρτογράφησης.

Ερωτηματολόγιο – Συνέντευξη.

Χωρισμός σε 3 υποομάδες:

α) Περιβάλλον,

β) Ιστορία – Πολιτισμός,

γ) Επέμβαση και Χρήση.

Θέμα: «Το νερό στον τόπο μου»

Τάξεις Ε΄ - ΣΤ΄

Χρυσόπρασσινο Φύλλο

3η Φάση:

Δραστηριότητα: Παίρνω μια συνέντευξη

Ρωτώ κάποιο γνωστό μου, (ο οποίος αρκετά συχνά ασχολείται με εργασίες που απαιτούν μεγάλες ποσότητες νερού), για τη χρησιμότητα του νερού στη ζωή του.

Συλλέγω πληροφορίες για τους τρόπους κατανάλωσης του νερού. Προσπαθώ να μάθω, αν γνωρίζει τις πηγές, τη διαδρομή και τους τρόπους με τους οποίους φτάνει το νερό ως αυτόν. Πόσο μεγάλη σημασία έχει γι' αυτόν η καθαρότητα ή η ρύπανση του νερού που χρησιμοποιεί. Γνωρίζει κάποια λαϊκή παροιμία, κάποια ιστορία που βασίζεται σε θρύλο ή παράδοση, κάποιο μύθο που έχει άμεση σχέση με το νερό;

Έχει αναλογιστεί ποτέ αν το νερό που χρησιμοποιεί είναι ανεξάντλητο; Έχει κάνει κάποιες ενέργειες ώστε να διατηρήσει καθαρό το νερό που χρησιμοποιεί και μετά την χρήση του; Έχει κάποια αιτήματα ή παράπονα από τον τρόπο που του προσφέρεται το νερό; Αν ναι, ποιες είναι οι λύσεις που προτείνει; Ποιες είναι οι προτάσεις που θέλει να λάβουν υπ' όψη τους οι υπεύθυνοι; Ξέρει μήπως, αν οι υγρότοποι της περιοχής μας (Κράθης, Λίμνη Τσιβιού, Παραλία - Δέλτα του ποταμού) συνδέονται με κάποια ιστορικά, πολιτιστικά ή μυθολογικά γεγονότα;

Σημειώνω τι μου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση από τις απαντήσεις που μου έδωσε.

Τελικά ο άνθρωπος αυτός γνωρίζει την προσφορά του νερού στη ζωή του ανθρώπου;

Θέμα: «Το νερό στον τόπο μου»

Οικολογικό Παραμύθι: « Οι εμπειρίες μιας σταγόνας νερού στην Ακράτα.»

Τάξεις Γ΄ - Δ΄

Χρυσόπρασσινο Φύλλο

Δραστηριότητα: Οικολογικό παραμύθι

Φάση Β΄: Κύκλος του νερού. 'Ταξίδι' του νερού. Χλωρίδα και πανίδα των υγροτόπων της περιοχής.

Μυθολογία – Ιστορία – Γεωγραφία – Πολιτισμός.

Καλησπέρα σας.

Δεν ξέρω αν με γνωρίζετε.... Αν όχι πάντως, το θεωρώ αρκετά φυσιολογικό. Κυκλοφορούμε κάμποσες στην περιοχή. Εξάλλου μεταμορφωνόμαστε τόσες πολλές φορές και τόσο γρήγορα που δύσκολα μπορεί κάποιος να μας ξεχωρίσει...

Πάντως, το ταξίδι μας, που στηρίζεται σε κύκλους, δίνει ζωή σε ζώα και φυτά, γράφει ιστορία, συνδέεται με την μυθολογία, διδάσκει γεωγραφία και ακόμα δημιουργεί πολιτισμό...

Και ποιος τα περίμενε όλα αυτά από μια μικροσκοπική σταγόνα νερού...

Ακούστε λοιπόν την ιστορία...

Παιχνίδι Ρόλων: « Λαϊκή Συνέλευση Άνω Ράχης »
Αντικρουόμενα συμφέροντα κοινωνικών ομάδων.

Θέμα: «Το νερό στον τόπο μου»
Τάξεις Ε΄ - ΣΤ΄
Χρυσοπράσινο Φύλλο.

Δραστηριότητα: Παιχνίδι ρόλων.

Η ομάδα μας θα πρέπει να χωριστεί σε δύο υποομάδες.

Κάθε μια από αυτές επεξεργάζεται τις πληροφορίες που της δίνονται, από τη δική της σκοπιά.

Προσπαθεί να στηρίξει με επιχειρήματα τα συμφέροντά της, γι' αυτό πρέπει να πείσει όλους εκμεταλλευόμε-
νη τις πληροφορίες λογικά και στο έπακρο.

Η κάθε υποομάδα εκφράζεται σε α' πληθυντικό πρόσωπο.

Αν δεν έχετε ακόμη καταλάβει, βρισκόμαστε στην κρίσιμη λαϊκή συνέλευση που λαμβάνει χώρα στην κεντρι-
κή πλατεία της πρωτεύουσας του Δήμου Άνω Ράχης.

Κι αυτό, γιατί το πολυπόθητο χρηματικό κονδύλι που εξασφάλισε από τη Νομαρχία η κυρία Δήμαρχος, φτάνει
να καλύψει μόνο τη μία από τις δύο μεγάλες ανάγκες του Δήμου.

Όπως ήδη θα ξέρετε, ο τόπος χρειάζεται από καιρό αντικατάσταση του δικτύου ύδρευσης. Η κατάσταση
είναι απελπιστική.

Επίσης, θα γνωρίζετε πως η οικονομία του τόπου στηρίζεται στη γεωργία. Ποιος δεν έχει φάει ξύλο από τη
μάνα του για το αβοκάντο Άνω Ράχης;

Τέθηκε λοιπόν το μεγάλο δίλημμα:

ΥΔΡΕΥΣΗ ή ΑΡΔΕΥΣΗ

Μέσα από **αντικρουόμενα συμφέροντα κοινωνικών ομάδων**, τα παράπονά σας στη Δήμαρχο.

